

Analýza objektivit y a vyváženosti vybraných pořadů ČT a ČRo v období od 18. 9. 2013 do 26. 10. 2013

Usnesení přijatá dne 15. dubna 2014:

- Rada se seznámila se zjištěními Analýzy objektivit y a vyváženosti vybraných pořadů ČT a ČRo v období od 18. 9. 2013 do 26. 10. 2013 týkajícími se předvolebního vysílání České televize.
- Rada se seznámila se zjištěními Analýzy objektivit y a vyváženosti vybraných pořadů ČT a ČRo v období od 18. 9. 2013 do 26. 10. 2013 týkajícími se předvolebního vysílání Českého rozhlasu.

Ve dnech 25. a 26. října 2013 se v ČR uskutečnily volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Na 18. zasedání v roce 2013 Rada pověřila Úřad, aby zahájil jednání o externím zpracování předvolebního monitoringu. Konkrétně s dr. Jaromírem Volkem z Katedry mediálních studií a žurnalistiky Masarykovy univerzity v Brně. Pan dr. Volek ve své následné nabídce konstatoval, že dodavatelem analýzy by nebyla fakulta, nýbrž Agentura Focus, jejímž je spolujednatel a jednatel. Daná nabídka byla Radou akceptována.

Předmětem zadání bylo vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy vybraných pořadů provozovatelů ze zákona, tj. České televize a Českého rozhlasu (monitoring komerčních programů byl proveden v omezeném rozsahu interně) v období od 18. září 2013 do skončení voleb (26. října 2013). Hlavním sledovaným cílem bylo posoudit, zda na monitorovaných programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Dílčími cíli analýzy bylo poskytnout informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání dán jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, a s jakými konotacemi, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti.

Vypracovaná analýza konstatuje, že kvantitativní šetření neprokázalo jednoznačné a systematické porušování pravidel objektivity, vyváženosti a nestrannosti ve sledovaném období a ve sledovaných pořadech. Důležitá jsou v tomto smyslu slova „jednoznačné a systematické“, protože kvantitativní šetření dílčí možné porušení zásad objektivity a vyváženosti naznačilo.

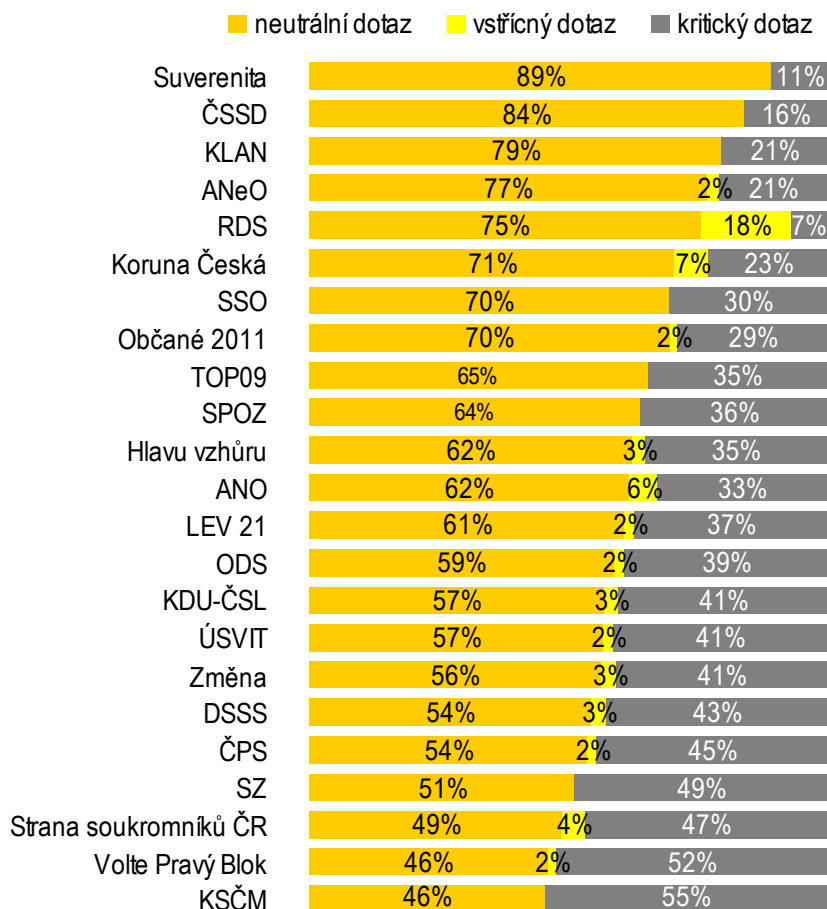
Kvalitativní analýza pak dle autorů ukázala, že až na některé menší a spíše nahodilé (nikoli tedy systematicky se opakující) případy neporušovali moderátoři ani redaktoři základní pravidla profesní korektnosti, respektive nedopouštěli se vůči kandidujícím stranám a jejich mluvčím zásadnějším komunikačním faulům. Tato situace platila jak pro analyzované pořady Českého rozhlasu tak i České televize. Dodávají, že některé dílčí projevy (ironie, sarkazmus či sugestivní otázky) či ztráta kontroly nad diskusí neměly systematickou podobu a nevedly k takové míře de/favorizace kandidujících stran a jejich mluvčích, které bychom mohli označit za porušení vyváženosti a objektivity.

Následuje konkretizace analytických zjištění, která vykazují určitou problematičnost z hlediska zákona č. 231/2001 Sb. Zjištění jsou rozdělena do dvou skupin podle toho, zda se týkají České televize nebo Českého rozhlasu. V rámci obou kategorií jsou pak zjištění tříděna tak, aby bylo zřejmé, zda jsou výsledkem kvantitativního či kvalitativního šetření.

Česká televize

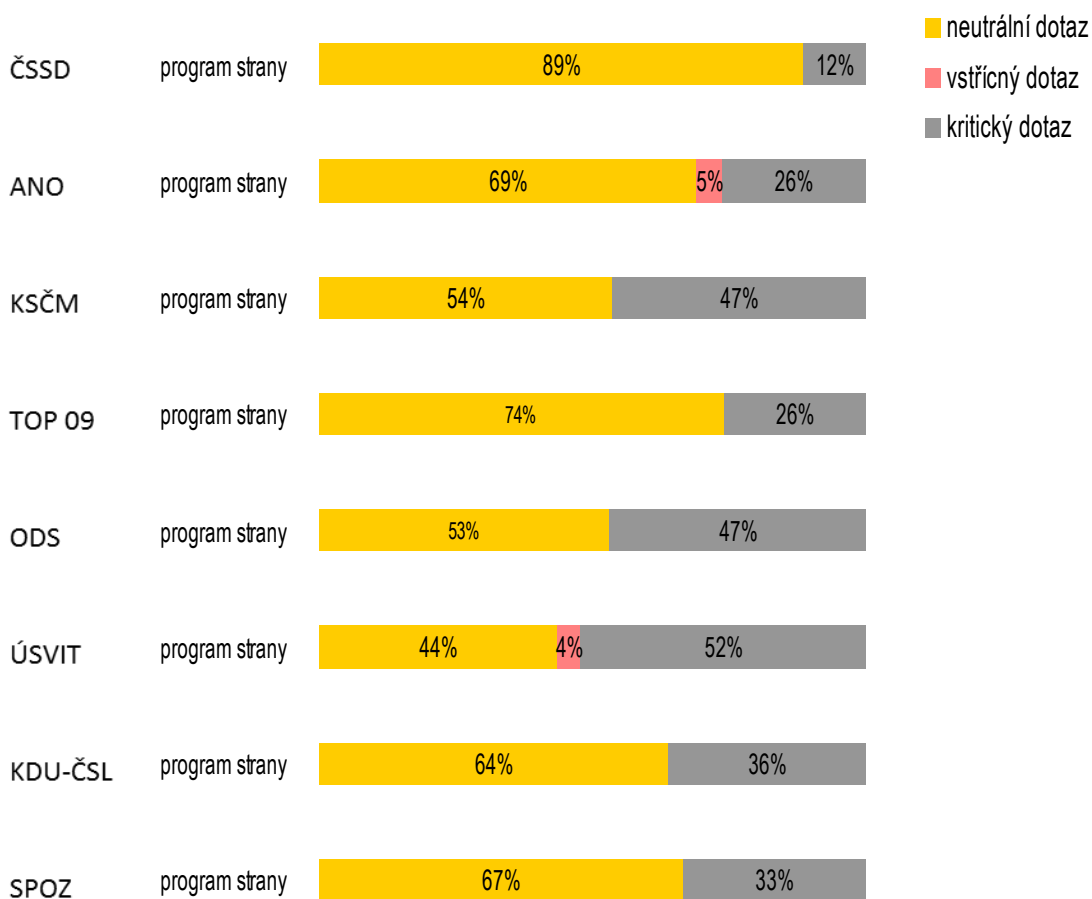
Kvantitativní šetření

1. V případě pořadu Interview Daniely Drtinové analýza konstatuje, že z hlediska základní typologie dotazů je možné říct, že diskuse s jednotlivými mluvčími nebyly vedeny se stejnou mírou kritické reflexe role hosta a jeho politické strany. Zvláště v případě valence jednotlivých dotazů jsou patrné velké rozdíly, které indikují velmi diferencovaný postoj moderátorky k pozvaným hostům. Nejvíce kritických dotazů bylo adresováno představitelům stran KSČM (55 %), Volte Pravý Blok (52 %) a Straně zelených (49 %). Naopak, nejméně kritických dotazů směřovalo na představitele RDS (7 %), Suverenita (11 %) a ČSSD (16 %).

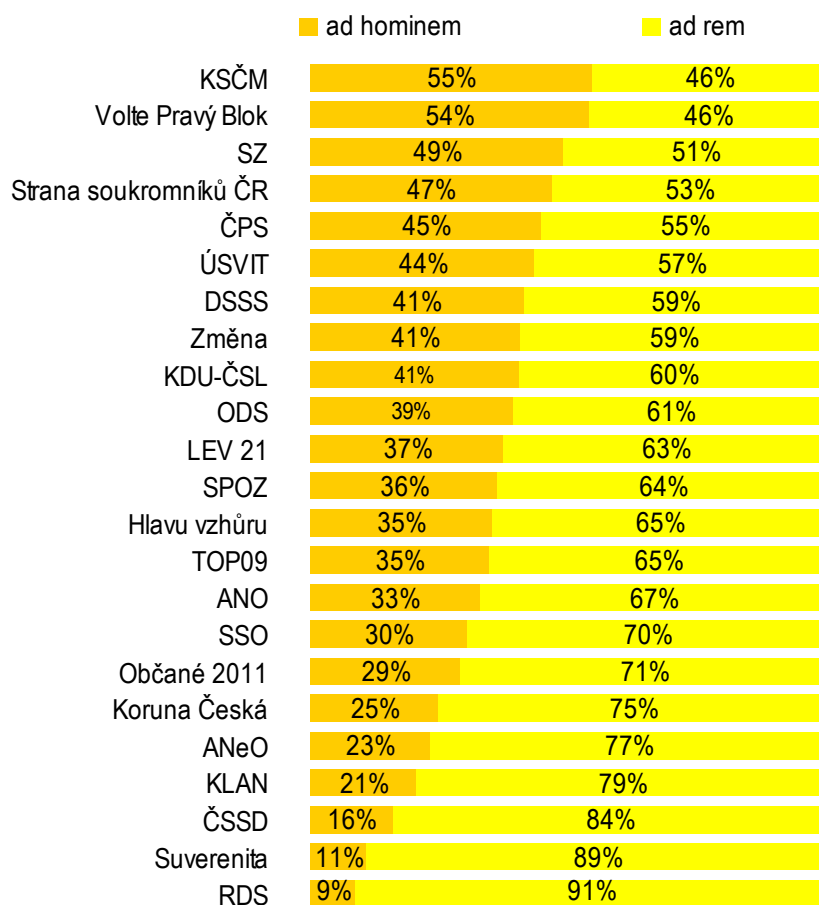
Analýza dodává, že zde jistě hraje roli situační faktor daný výběrem hosta i aktuální politickou situací, přesto jsou rozdíly natolik výrazné, že ne zcela vyvážený přístup moderátorky nelze přehlédnout.

Tematické zarámování realizované prostřednictvím dotazů akcentovalo ve všech případech program strany. Detailnější pohled na valenci dotazů v rámci těchto témat (zaměřených na program stran) ukazuje na vyšší míru kritických dotazů týkajících se programu KSČM (47 %), Úsvitu (52 %) či ODS (47 %), a to zvláště ve srovnání s valencí dotazů adresovaných ČSSD (pouze 12 % kritických dotazů ve vztahu k programu strany). V tomto směru jsou rozdíly výrazné.

Pozn. ke grafům: součet procentuálních hodnot je u některých politických stran vyšší než 100. Tato skutečnost je dána zaokrouhlováním procentuálních hodnot a její výskyt v analýze je poměrně častý.

Tato skutečnost se projevuje i v zacílení dotazů:

Na základě kvantitativních dat lze tedy vysledovat nevyváženost jak v ohledu valence dotazů, tak jejich zacílení. Zpracovatel analýzy, agentura Focus, však neshledává v tomto pochybení porušení zákona. OATV nicméně na toto zjištění upozorňuje a ponechává na zvážení Radě, zda v souvislosti s ním vyvodit závěry vůči provozovateli.

Kvalitativní šetření

1. V případě předvolebních diskusních speciálů České televize kvalitativní analýza ukázala různé druhy profesních chyb. Nejčastěji šlo o formy defavorizace mluvčích (ironizování, napomínání z pozice moci), ale též používání nepodložených argumentů a sugestivní otázky. Souhrnně však analýza konstatuje, že chování všech tří moderátorů ve svém celku neporušilo profesní etické standardy a udrželo věcně objektivní průběh sledovaných diskusí. Autoři analýzy byly v návaznosti na toto konstatování požádáni o doplnění, zda lze to stejné říct i o každém samostatném pořadu. Pokud nikoliv, byli požádáni o specifikaci, který pořad

a v čem konkrétně se zpronevěřil zásadám objektivit a vyváženosti a s jakými důsledky. Zákon a judikatura totiž předpokládají, že bude vyhodnocováno dodržování zásad objektivit a vyváženosti i v jednotlivých pořadech.

Autoři analýzy zaslali následující odpověď: analýza uvádí příklady profesních pochybení, ale neoznačuje je za výrazné nebo závažné. Lze spíše hovořit o dílčích přešlapech, které se v pořadech daného formátu běžně vyskytují a neindikují porušení objektivit a vyváženosti ani pro diskuse jako celek ani pro jednotlivá vysílání předvolebních debat.

Navzdory této odpovědi je (i vzhledem ke skutečnosti, že se jednalo o stěžejní předvolební pořad České televize a směřovalo k němu velké množství diváckých stížností) vhodné zvážit následnou kvalitativní analýzu objektivit a vyváženosti jednotlivých vydání daného pořadu.

Problematicke přístupu zástupců stran a hnutí do daného pořadu (souviselo s ní největší množství diváckých stížností) se blíže věnují doporučení autorů analýzy (viz níže).

2. Kvalitativní analýza dále ukázala menší pochybení v pořadech Interview Daniely Drtinové a Politické spektrum. V případě obou pořadů se jednalo o obtíže s korigováním chování hostů, respektive ztrátu kontroly nad průběhem diskuse. Konkrétně šlo o vydání pořadu Interview Daniely Drtinové, jejichž hosty byli reprezentanti Úsvitu a uskupení Volte Pravý Blok. Kandidáti zde neodpovídali na otázky a de facto moderátorku ignorovali. Reakce na některé nenávislné a lidsky nepřijatelné promluvy Petra Cibulky („Tím, že [generál Pinochet] vystřelil všechny komunisty, tak to byl můj veliký vzor“) měly být dle autorů analýzy razantnější. Agresivní a útočné vystupování Petra Cibulky poznamenalo i vydání pořadu Politické spektrum odvysílané dne 5. října 2013. Dotyčný urážel přítomné i nepřítomné politiky a moderátorka mu dle autorů analýzy nedokázala dostatečně účinně čelit. Ve vydání téhož pořadu odvysílaném 28. září oba hosté velmi tendenčně rozebírali problematiku tzv. nepřizpůsobivých občanů. Moderátor, ať už to bylo dané jeho pasivitou, respektive neochotou či neschopností korigovat projevy hostů, rezignoval na snahu vnést do debaty vyváženější pohled.

Posoudit, zda v daném případě nemohlo dojít k porušení zákona, by bylo možné pouze na základě následné obsahové analýzy inkriminovaných vydání pořadu.

3. Analýza dále konstatuje, že jako sporné se jeví zařazení SPOZ do volebních modelů prezentovaných v pořadu Otázky Václava Moravce, navzdory tomu, že dle výzkumů byly její preference podobně nízké jako ČPS či Strany svobodných občanů. Autoři analýzy byli požádáni, aby tuto výhradu podrobněji argumentačně rozvedli, zejména pak doplnili údaje, které by tento nestandardní postup dokládaly.

Autoři zaslali odpověď, že chtěli pouze poukázat na to, že v prezentovaném volebním modelu agentury TNS AISA se neobjevily strany, které měly ve stejném období v průzkumech jiných agentur vyšší zisk než SPOZ (např. agentura STEM: SPOZ = 2,6 %, Piráti = 3,1 %, Svobodní = 3,1 %). Odpověď dále konstatuje, že **z hlediska pravidel nastavených Českou televizí však byla prezentace modelu korektní a k pochybení nedošlo. S tímto závěrem se lze ztotožnit.** Nepřesnost modelů vypracovávaných smluvními agenturami je obecně bolavým místem předvolebních pořadů. Lze jistě spekulovat, do jaké míry může být tato nepřesnost záměrně daná zvolenou metodikou, v každém případě je však jakýkoliv záměr velmi těžké dokázat.

Český Rozhlas

Kvantitativní šetření

1. Klastrová analýza¹ ukázala, že obraz strany SPOZ byl v diskusních pořadech Českého rozhlasu ve srovnání s ostatními kandidujícími subjekty utvářen poněkud odlišně a nese jisté defavorizující rysy. Kvantitativní ukazatele ovšem naznačují, že tato odlišnost není natolik velká, aby mohla být pojímána jako narušení objektivit a vyváženosti diskusí.

Klastrovou analýzou vznikla tříčlenná varianta klastrů moderátorských dotazů:

- 1) Klastř 1 obsahuje dotazy, které se podílely na konstrukci obrazu strany **SPOZ**. Od ostatních klastrů se liší nadprůměrným zastoupením kritických dotazů a naopak relativně

¹ Metoda klastrové analýzy byla využita pro seskupení jednotlivých moderátorských dotazů v diskusních pořadech do vnitřně homogenních a vzájemně co nejodlišnějších segmentů (klastrů). Pomocí takto vytvořených klastrů bylo možné lépe porozumět základním interpretačním rámcům, identifikovatelným v dotazech moderátorů diskuzí.

nejmenším podílem dotazů neutrálních. Nejčastěji se zde také setkáme s dotazy typu ad hominem. V tomto klastru jsou nejčastěji zastoupeny doplňující dotazy a průměrná délka odpovědí na otázky je nejkratší. Obsahová agenda dotazů se nejméně často týká stranického programu.

2) Do druhého klastru spadají dotazy, vytvářející obraz stran **ČSSD, ANO, KSČM, TOP 09 a ODS**. Jsou zde mírně nadreprezentovány vedlejší a doplňovací dotazy na úkor dotazů hlavních. Valencí dotazů ani jejich zaměřením (ad hominem / ad rem) se klastr výrazněji neliší od průměru celého souboru.

3) Tento klastr mapuje způsoby konstrukce obrazu stran **Úsvit a KDU-ČSL**. Od předešlých dvou klastrů se liší vysokým podílem hlavních dotazů a s tím související největší průměrnou délkou odpovědí na otázky. Z hlediska valence jsou pro klastr typičtější neutrální dotazy, kritických dotazů je naopak relativně nejméně. V obsahové agendě jsou ze všech klastrů nejčastěji zastoupeny dotazy směřující ke stranickým programům.

Vzhledem k datům z kvantitativního i kvalitativního šetření (viz níže) však lze přijmout postoj autorů analýzy, že ačkoliv lze konstatovat rozdíly v přístupu moderátorů k zástupcům jednotlivých stran, **nejsou tyto odlišnosti natolik velké, aby bylo možné považovat diskuse ve svém celku za neobjektivní a nevyvážené.**

2. Analýza konstatuje, že v rámci pořadu *Názory a argumenty* vysílaném na rozhlasové stanici ČRo Plus se objevilo jen 22 z 23 kandidujících politických subjektů. V žádném z vysílání se neobjevili zástupci Romské demokratické strany. Autoři analýzy byli následně požádáni o doplňující informaci, z jakého důvodu nebyl dotyčný zástupce přítomen. Autoři analýzy zaslali následující odpověď: „Neúčast pozvaného zástupce Romské demokratické strany Dezidera Baloga byla v pořadu konstatována, nebyla ovšem nijak vysvětlena. Soudě podle reakce moderátora diskuze nebyla neúčast dopředu oznámena (*„Za Romskou demokratickou stranu tu měl být ovšem její středočeský kandidát Dezidér Balog. Ten se ovšem do naší debaty nedostavil, takže je tu volná židle pro něj, kdyby přišel v průběhu, určitě ho ještě pustíme.“*“). Ve veřejně přístupných zdrojích se nám nepodařilo žádné další informace v této věci dohledat.“

Lze tedy konstatovat, že v tomto případě s největší pravděpodobností k porušení zákona nedošlo.

Kvalitativní analýza

1. Analýza poukazuje na použití argumentů či informací, které nebylo možné spojit s konkrétním zdrojem, v pořadu *Den podle* (rozhovor moderátora s celostátním lídrem každého z kandidujících subjektů) na rozhlasové stanici ČRo Plus. Konkrétně se jednalo o vydání pořadu ze dne 14. října 2012, jehož hostem byl lídr ČSSD. Moderátor se v průběhu rozhovoru odkázal na nejasný průzkum veřejného mínění: „Když se podíváte do průzkumu veřejného mínění, tak je zřejmé, že lidé požadují od státu, aby se cítili bezpečně, ale také požadují to, aby měli nějakou perspektivu z hlediska toho, že mají šanci získat práci“. Ve vydání odvysílaném dne 8. října 2014 se pak moderátor dopustil vůči lídrovi Romské demokratické strany sugestivní otázky: „A máte nějaký ohlas na tu vaši iniciativu, třeba i u lidí mimo romské etnikum, proč třeba neoslovujete tyto lidi, proč nechcete, aby i oni se stali vašimi členy nebo podporovateli?“ Dotaz byl položen bez toho, že by se představitel nějakým způsobem vyslovil, že by strana lidí mimo romské etnikum neoslovovala. Otázka tedy byla formulována jako hotový, leč nepodložený fakt.

Úřad v této věci dává Radě do úvahy, zda vyžádat od provozovatele podání vysvětlení, z čeho moderátor ve svých tvrzeních vycházel?

2. Kvalitativní analýza dále poukázala, pohledem autorů analýzy, na závažnější pochybení na straně moderátora pořadu *Názory a argumenty*. Konkrétně se jednalo o neschopnost moderátora korigovat diskusi v rámci dvou vydání.

V diskusi, které se účastnili lídři ODS, Úsvit a Občané 2011 (6. října 2014) obsadila téměř polovinu celkové stopáže pořadu Miroslava Němcová z ODS, která se většinou ostře konfrontovala s lídrem Úsvitu. Tím, že moderátor diskusi nijak výrazně neřídil, výrazně narostl podíl promluv dvou výše zmíněných lídrů na úkor lídra strany Občané 2011.

Obdobná situace pak nastala v případě diskuse, které se zúčastnily strany ČSSD, ANO, ANeO a DSSS (5. října 2014). Většinu diskuse v tomto případě opanoval především Martin

Stropnický z ANO a Tomáš Vandas z DSSS. Moderátor debatu příliš nekorigoval a znevýhodnil tak představitelku ČSSD.

Posoudit, zda v daném případě nemohlo dojít k porušení zákona, by bylo možné pouze na základě následné obsahové analýzy inkriminovaných vydání pořadu. Autoři analýzy se nicméně nedomnívají, že by došlo k porušení zákona.

Doporučení analýzy

Analýza reprezentace politických stran ve vysílání upozornila dle autorů analýzy na jistou nevyváženost zastoupení kandidujících stran ve vysílání obou sledovaných médií ČRo i ČT. Kvantitativní analýza dle nich ukazuje především propastný rozdíl mezi pokrytím tzv. relevantních a nerelevantních stran, respektive ukazuje, že neexistuje rovný přístup všech stran do vysílání. Zároveň však konstatují, že stávající znění zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání tuto praxi umožňuje, a proto nelze toto zjištění chápat jako porušení zákona, respektive § 31 odst. 2 a 3.²

Na základě výstupů z předkládané analýzy navrhli autoři dvě následující doporučení, která by mohla novinářům a tvůrcům předvolebního vysílání poskytnout jasnější kritéria jak rozlišovat mezi tzv. relevantními a nerelevantními politickými stranami.

1) Přehodnocení kritéria „relevance politických stran“ při formulaci kritérií, na základě kterých jsou politické subjekty připouštěny do klíčových diskusních pořadů. Konkrétně nespolehat se pouze na jediný indikátor, jímž jsou volební preference. Odvolávají se v tomto ohledu na usnesení Nejvyššího správního soudu (např. Usnesení Vol 60/2006 – 59 a Usnesení Vol 66/2006 – 119). NSS v těchto usneseních konstatoval, že požadavek absolutní rovnosti času poskytnutého kandidujícím subjektům ve vysílání ČT a ČRo lze vztáhnout pouze na vysílání povinných předvolebních sebeprezentačních spotů (stanovených v § 16 odst. 4

² K nerovnému přístupu do vysílání se vztahovala i většina diváckých stížností týkajících se předvolebního vysílání. Konkrétně směřovaly zejména k předvolebním speciálům České televize a skutečnosti, že přístup do nich získaly pouze strany a hnutí, které dosáhly určité podpory v sociologickém průzkumu. Další skupina stížností pak zpochybňuje výběr pozvaných subjektů odvolávajíc se na jiné průzkumy.

zákonu č. 247/1995 Sb.). Zároveň navrhuje širší paletu kritérií pro posouzení relevance politických stran než Předvolební pravidla obou médií. Inspiraci nachází NSS v zahraniční praxi, která zohledňuje například délku existence stran, jejich předchozí volební výsledky, počet členů, organizační strukturu apod. Především je ale důležitý názor NSS, že není vhodné, aby byl výsledek politické strany v průzkumu veřejného mínění jediným kritériem pro přístup politických subjektů do veřejnoprávních médií (a nemělo by jít pouze o výzkum jedné agentury).

2) Pokusit se jasně definovat kritérium relevance. Neoperacionální vymezení kritéria „relevance“ totiž vede k tomu, že zákon č. 231/2001 Sb. a jeho rozpracování v Pravidlech předvolebního vysílání umožňuje některé tzv. nerelevantní subjekty zcela ignorovat.

Závěr

Rada se seznámila se zjištěními Analýzy objektivit a vyváženosti vybraných pořadů ČT a ČRo v období od 18. 9. 2013 do 26. 10. 2013 týkajícími se předvolebního vysílání České televize.

Rada se seznámila se zjištěními Analýzy objektivit a vyváženosti vybraných pořadů ČT a ČRo v období od 18. 9. 2013 do 26. 10. 2013 týkajícími se předvolebního vysílání Českého rozhlasu.

Pozn. k metodologii analýzy:

Analýza pracovala s poměrně nejasně vymezenými termíny volební/mimovolební agenda a favorizace/defavorizace. Autoři analýzy byli požádáni o jejich upřesnění, což také učinili.

V případě volební/mimovolební agendy se nejasnost týkala zejména kritérií jejich oddělení (zejména pak skutečnosti, že i u příspěvků, jejichž hlavním tématem volby nebyly, počítá zastoupení tematických rámců „program strany“ a zejména „představení kandidátů strany).

Autoři analýzy ve svém vyjádření uvedli, že nastolování předvolební agendy představuje samostatný, speciální editoriální proces, kterému redakce věnují zvláštní pozornost. Ta se promítá do stanovení zvláštních „redakčních pravidel“, která vymezují, jak má být kampaň pokrývána s ohledem na její objektivní a vyváženou reprezentaci. Proto je v analytické rovině třeba oddělovat příspěvky, ve kterých je volební kampaň tematizována (tento význam mohl být pouze implicitní, tedy ne manifestně výslovný, z kontextu však muselo být zjevné, že příspěvek nastoluje či rozvíjí volební agendu) od těch příspěvků, které pokrývají běžnou zpravodajsko-publicistickou agendu. Samozřejmě, že na mediálním obrazu politické strany se podílejí i příspěvky, které volební kampaň netematizují. Analýza tedy vychází z toho, že i „nevolební příspěvky“ nejsou indiferentní z pohledu mediálního obrazu kandidující politické strany. Proto analýza zohlednila tuto detailnější úroveň popisu a rozlišovala tematické rámce v širším než explicitně volebním kontextu. Přitom ale držela distinkci mezi oběma agendami (volební a nevolební), aby bylo možné detailněji rozlišovat vliv situačních faktorů, mezi které patří například přítomnost kandidující strany ve vládě. Je samozřejmé, že ministři, kteří reprezentovali konkrétní politickou stranu SPOZ, komunikovali ve svých výstupech i program této strany a současně byli za tuto prezentaci vystavováni vyšší možnosti kritiky.

V případě favorizace/defavorizace se pak nejasnost týkala chápání těchto termínů jako explicitního či implicitního pozitivního/negativního hodnocení subjektů a jejich vztahování i na zpravodajské obsahy. Autoři analýzy ve své odpovědi upřesnili, že analyticky byly zpracovávány i komunikáty s velmi nízkou mírou hodnotících prvků. Tedy takovou mírou, která je vzhledem k hodnotovému a konotativnímu zatížení každého lidského komunikátu, přípustná i ve zpravodajství.

Zpracoval: Mgr. David Chudoba

4. dubna 2014

březen 2014

VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR
VE VYSÍLÁNÍ
ČESKÉ TELEVIZE A ČESKÉHO ROZHLASU

**Analýza objektivity a vyváženosti
vybraných pořadů odvysílaných ČRo a ČT v období od 18. 9. do 26. 10. 2013**

Objednatel: Česká republika – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

I.	ÚVOD	5
II.	ZADÁNÍ ANALÝZY	6
III.	TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	8
	3.1. Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	9
	3.2. Mediální obraz a mediální rámce	10
	3.2.1 Mediální rámce	10
	3.2.2 Mediální obraz	11
	3.3. Soubor, analytická jednotka	12
	3.4. Zvolené metody	13
	3.5.1. Obsahová analýza	14
	3.5.2. Klastrová analýza	16
	3.5.2.1 Metoda K - průměrů	16
	3.6. Kvalitativní analýza	17
	3.7. Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	18
IV.	ANALYTICKÁ ČÁST	19
	4.1 Český rozhlas	20
	4.1.1 Zpravodajské a publicistické pořady ČRo	21
	4.1.1.1. Hlavní zprávy – zpravodajství	22
	4.1.1.2 Hlavní zprávy – publicistika	25
	4.1.1.3 Hlavní zprávy – tematické rámce a jejich valence	28
	4.1.1.4 Jak to vidí	39
	4.1.1.5 Zpravodajské a publicistické pořady – shrnutí	40
	4.1.2 Diskusní pořady ČRo	41
	4.1.2.1 Tematická speciály Martina Veselovského	42
	4.1.2.2 Regionální debatní pořady	49
	4.1.2.3 Dvacet minut Radiožurnálu	56
	4.1.2.4 Den podle	61
	4.1.2.5 Názory a argumenty	63
	4.1.2.6 Klastrová analýza diskusních pořadů ČRo	65
	4.1.2.6 Diskusní pořady - shrnutí	68
	4.1.3 Český rozhlas – shrnutí	69
	4.2 Česká televize	70
	4.2.1 Zpravodajské a publicistické pořady ČT	71
	4.2.1.1 Události ČT	73

4.2.1.2 Události ČT – tematické rámce a jejich valence	77
4.2.1.3 Otázky Václava Moravce	91
4.2.1.4 168 hodin.....	92
4.2.1.5 Reportéři ČT.....	92
4.2.1.6 Zpravodajské a publicistické pořady - shrnutí.....	92
4.2.2 Diskusní pořady ČT.....	93
4.2.2.1 Předvolební speciály	94
4.2.2.2 Interview Daniely Drtinové	101
4.2.2.3 Události, komentáře	107
4.2.2.4 Politické spektrum	108
4.2.2.5 Klastrová analýza diskusních pořadů ČT	109
4.2.2.5 Diskusní pořady – shrnutí	113
4.2.3 Česká televize – shrnutí	114
V. HLAVNÍ ZÁVĚRY	115
VI. DOPORUČENÍ	117
VII. LITERATURA	119
VIII. PŘÍLOHY	122

I. ÚVOD

Předložená analýza se pokouší odpovědět na otázku, zda Český rozhlas a Česká televize, respektovaly při reprezentaci politických stran kandidujících do Sněmovny PČR, ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Jinými slovy, následující stránky poskytují datová východiska, která by měla posloužit RRTV ČR k informovanému zodpovězení otázky, **zda předvolební vysílání těchto stanic, jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.**

Předložená analýza ale nesleduje jen naplňování požadavků Zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ale i „pravidel“, která si ČRo a ČT vymezily speciálně pro chování ve volebních kampaních, a která považujeme za integrální součást (samo) regulace daných médií.

Zadání analýzy ale neumožňuje analýzu dopadů a působení analyzovaných pořadů na chování voličů, respektive na širší společenské děje. Nepřímo však tato studie poskytuje určitou informaci o tom, jak se politické zpravodajství a publicistika České televize a Českého rozhlasu vyrovnaly s celkovou strategií pokrývání tak mimořádné agendy, jakou nabízí horká fáze volební kampaně.

Analýza je strukturována do **tří základních částí**. Po expozici teoreticko-metodologických východisek následuje analytická část, rozdělená do několika podkapitol, které ukončují dílčí závěry. Výsledky celé analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na klíčové otázky a formou doporučení navrhují možné modifikace některých editoriaálních postupů, případně zákonem vymezených norem, podle kterých je naplnění kritérií objektivity posuzováno.

II. ZADÁNÍ ANALÝZY

Objednatel RRTV ČR formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (článek 1, Předmět smlouvy):

A) „Vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy“.

Výsledkem analýzy (..) „bude posouzení, zda ve sledovaných rozhlasových a televizních programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování“.

B) Analýza poskytne informace o tom:

1. jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, a s jakými konotacemi;
2. jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta od komentářů a jaká byla míra konfrontace svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti;
3. zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících subjektů, resp. jejich představitelů.

C) Nad rámec výše uvedeného zadání se zpracovatel zavazuje zohlednit v předložené analýze i další zákonná vymezení a normy regulující chování ČRo a ČT. Jde především o Zákon o Českém rozhlasu a Zákon o České televizi, Kodex Českého rozhlasu a Kodex České televize a „Pravidla předvolebního vysílání ČRo“ a „Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize“.

Předmětem analýzy budou následující rozhlasové a televizní pořady odvysílané v období od 18. do 26. září 2013:

ČESKÁ TELEVIZE

1) Pořady s předvolební dramaturgií:

- Interview Daniely Drtinové
- Události komentáře (jen vydání s předvolebními diskusemi kandidátů)
- Politické spektrum
- Předvolební debaty (ČT24: 14 vydání z krajů, plus 15. debata relevantních politických stran konaná dne 24. října 2013)

2) Pořady zpravodajské, diskusní a publicistické

- Události (jen zpravodajské příspěvky relevantní z hlediska blížících se voleb)
- Otázky Václava Moravce (všechna vydání ve sledovaném časovém údobí)
- Reportéři ČT (všechna vydání ve sledovaném časovém údobí – jen příspěvky relevantní z hlediska blížících se voleb)

- 168 hodin (všechna vydání ve sledovaném časovém údobí – jen příspěvky relevantní z hlediska blížících se voleb)

ČESKÝ ROZHLAS

1) ČRo Plus

- Den podle (rozhovor moderátora s celostátním lídrem každého z kandidujících subjektů)
- Názory a argumenty (debata moderátora se zástupci 4-5 kandidujících subjektů)

2) ČRo Radiožurnál

- Ozvěny dne (12.00 a 18.00)
- Den s lídrem (redaktor stráví celý den s určeným zástupcem celostátní strany, v závěru dne je příslušný lídr hostem pořadu)
- Dvacet minut Radiožurnálu
- Tematické speciály Martina Veselovského
- Speciál Martina Veselovského (2 vydání)

3) Český rozhlas Dvojka

- Jak to vidí

4) Regionální stanice

- debatní pořady – v každém kraji vždy stejný moderátor a zástupci všech kandidujících subjektů

III. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

Primární cíl analýzy byl v zadání vymezen tak, aby odpověděla na otázku, zda a do jaké míry sledované pořady ne/naplnily následující požadavky vycházející ze Zákona o rozhlasovém a televizním vysílání, respektive § 31, odstavce 2 a 3.

Tyto požadavky lze shrnout do podoby dvou základních otázek, na které se předložená analýza pokusí odpovědět:

- a) **Zda a do jaké míry poskytovaly sledované pořady objektivní, ověřené, ve svém celku vyvážené a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.**
- b) **Zda provozovatel vysílání zajistil, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivity a vyváženosti a zejména nebyla v celku vysílaného programu jednostranně zvýhodňována žádná politická strana nebo hnutí, popřípadě jejich názory nebo názory jednotlivých skupin veřejnosti, a to s přihlédnutím k jejich reálnému postavení v politickém a společenském životě.**

Klíčový teoretický rámec předložené analýzy tak vymezují koncepty objektivity a vyváženosti, které představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákonných normách a kodexech klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií.

Možnosti jejich měření, respektive objektivace, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického. Zvláště objektivita představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, což se ostatně projevuje i v mediální legislativě (nejen domácí), která de facto nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií. Přesto jde o kategorie, hodnotící kritéria, která jsou ve všech klíčových normách významně zastoupeny.

Hledání co nejpřesnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivity a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanistické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

3.1. Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

Požadavek objektivit ve zpravodajství a publicistice narůstá především v kritických momentech vývoje společnosti, kdy dochází k vyhrčenému střetu dvou či více stran a potřeba nezkršených informací vzrůstá. Tuto podmínku naplňují volby do poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu a analýzy společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepřiliš strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem **objektivit**, případně **vyváženosti**. Koncepce mediální (žurnalistické) objektivit vychází z předpokladu, že je možné určité objektivit dosáhnout, nebo se tomuto ideálu alespoň do určité míry přiblížit. V naší studii vycházíme z toho, že podstatou nároku na objektivní, vyvážené a nestranné poskytování informací je **eliminace takových komunikačních strategií, které favorizují jen jednoho z řady aktérů-komunikátorů**, respektive jednu hodnotovou perspektivu a interpretaci událostí, o nichž je referováno.

Posuzujeme-li míru novinářské objektivit, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V naší studii budeme primárně vycházet z takového pojetí žurnalistické objektivit, které akcentuje:

- a) poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- b) poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů.

Objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet *skutečnost* zveřejňováním všech relevantních, *fakticky správných* a nezkršených (tj. úplných) *informací*, jež musí být komunikovány tak, aby byla jasně oddělena *fakta* od *názorů*. Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivit, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení faktičnosti (pravdivosti, informativnosti, relevance) a nestrannosti, která je sycena kategoriemi vyváženosti a neutrality.

Pro cíle naší studie, která se zabývá rozhlasovou, respektive televizní reprezentací specifické volební agendy v různých zpravodajsko-publicistických žánrech a formátech, budeme vycházet z Westerstahlovy (1983) definice, kterou jsme museli upravit tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu.

Westerstahl hodnotí objektivitu z pohledu **a/ faktičnosti** a **b/ nestrannosti výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Tímto směrem naše analýza primárně nepůjde, byť se v kvalitativní části pokusíme identifikovat případná informační zkršení či manipulaci.

Těžiště kvantitativní části předložené analýzy bude pracovat primárně s druhou složkou objektivit, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy. Primárně se tak

zaměříme na to, **do jaké míry byl kandidujícím politickým stranám i jejich kandidátům umožněn srovnatelný přístup do vysílání**, a to přímou formou zprostředkování jejich jednání nebo formou institucionalizace jejich postojů a názorů. Zaměříme se tak primárně na složku nestrannosti, respektive na posouzení vyváženosti a neutrality odvyšlaného obsahu. Budeme tak primárně analyzovat, do jaké míry se podařilo ve sledovaných pořadech zabránit favorizaci / defavorizaci jak kandidujících politických stran, tak jejich kandidátů.

Favorizaci/defavorizaci budeme chápat jak v rovině explicitní, tak implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě **politické strany**, respektive **politiky-kandidáty**, jejich aktivity či ideje. Zaměříme se tak na analytický popis takového chování sledovaných médií, respektive konkrétních novinářů, jejich jednání, postojů a výrazových prostředků, které se přímo i nepřímo podílelo na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.

3.2. Mediální obraz a mediální rámce

Základní teoretické východisko předložené studie se opírá o teorii **mediálního obrazu**, respektive o zákonitosti, které determinují jeho konstrukci.

Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře), jejichž interpretace, způsob čtení byl předdefinován pro čtenáře formou jejich zarámování.

3.2.1 Mediální rámce

Pro výsledný mediální obraz má klíčový význam forma zarámování událostí či sociálních aktérů, v našem případě jednání **politických stran i jejich kandidátů**. Mediální rámce vytvářejí podmínky a determinují formy dekodování obsahu, tedy formy recepčního chování publika.

Ne/objektivitu, respektive ne/vyváženost mediálních obsahů tak indikuje vedle prosté frekvenční analýzy proměnných a kvalitativní analýzy různých typů argumentace i způsob, jak pracuje daný pořad s **mediálními rámci**, které determinují zásadním způsobem vyznění jak dílčích novinářských příspěvků, tak především celkové vyznění dané zpravodajsko-publicistické agendy, a mají tak de facto povahu meta-komunikativních sdělení (Van Gorp, 2005).

Teorie rámců vznikla na poli psychologie a sociologie a dnes ji využívají různé socialně-vědné disciplíny. Jako jeden z prvních popsal interpretační rámce Gregory Bateson (1954), který je chápe jako meta-komunikativní úroveň komunikace, jež instruuje její účastníky, jak mají číst a hodnotit sdělení. Rámce jsou v tomto smyslu nezbytné pro lidské mentální procesy, protože omezují souvislosti, v nichž je možné danou situaci nebo interakci chápat a vykládat.

Podobně rozumí funkci rámců i Irwing Goffman, který zdůrazňuje, že nám poskytují návod k tomu, jak na konkrétní situaci reagovat, respektive jak organizovat lidskou zkušenost, abychom ji byli schopni vnímat, chápat a pojmenovat (Goffman, 1974). Jinými slovy, rámce umožňují redukovat komplexní realitu a vytvářejí de facto schémata sloužící k její interpretaci.

Aplikace těchto výchozích předpokladů ve výzkumu masové komunikace mají řadu verzí. Například Todd Gitlin (2003) chápe mediální rámce z hlediska jejich vzniku jako vzorce, které využívají novináři k rutinní organizaci diskurzu, a z hlediska jejich vlivu jako nástroje, které činí svět, nacházející se mimo přímou zkušenost čtenářů, přirozeným. Svou roli zde hraje i vlastní mediální zpravodajský provoz, který činí z rámců výsledek konkrétních sociálních a rutinizovaných procesů, k nimž se individuální jednání novináře vztahuje. (Vliegthart, van Zoonen 2011: 105). Jinými slovy, rámce v tomto smyslu propojují témata a problémy, respektive určují, která témata k sobě patří, a kdy je vhodné je použít. Jde o vodítka, náповědi čtenářům, divákům, posluchačům, jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec určuje definici situace i lidskou reakci na ni. Persuazivní efektivita mediálních rámců byla opakovaně experimentálně potvrzena (Kahneman, Tversky 1984; Iyengar, Kinder 2010).

V naší studii budeme vycházet z teorie, která předpokládá, že se rámce od sebe liší nejen formou reprezentace skutečnosti, ale především tím, jak zvýznamňují či naopak potlačují nebo zamlčují relevantní informace, postoje a hodnoty. Je zřejmé, že podle této definice mění způsob zarámování povahu komunikované informace/agendy, nejen její formu.

Pro identifikaci rámců využijeme metodu klastrové analýzy a budeme pracovat s modifikovanou definicí rámců od Roberta Entmana (1993), který je chápe jako procesy **selekce a zvýznamňování**. Zarámovat nějakou událost „znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení“ (Entman, 1993).

3.2.2 Mediální obraz

Identifikace a analýza mediálních rámců bude využita pro finální syntetický popis mediálních obrazů kandidujících stran. Jak vyplývá z výše exponované teorie, představuje koncept mediálního obrazu komplexnější mediální produkt než je rámec. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013).

Teorii mediálního obrazu tak budeme v této studii používat k výkladu procesu, v jehož rámci materializovaný a zdánlivě uchopitelný otisk reality, stejně jako individualizovaná zkušenost složená z dílčích atributů, podléhá rekonfiguraci a remediaci.

3.3. Soubor, analytická jednotka

Jak vyplývá ze zadání, analýza prezentuje závěry vyčerpávajícího šetření. Nebyla tudíž využita žádná z výběrových procedur a byly analyzovány všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky, které sledované pořady odvysílaly. Jinými slovy, výstup kvantitativní části analýzy nepracuje se statisticky koncipovanou reprezentativitou závěrů, respektive nezobecňuje na základní soubor, ale poskytuje informace za celý relevantní soubor, jak jej definoval zadavatel. Přesnost závěrů je v tomto ohledu vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Jako základní **analytickou jednotku** jsme zvolili zvukový a obrazový příspěvek, který tematizoval problematiku voleb do sněmovny PČR, respektive zabýval se:

- a) primárně tématem sněmovních voleb, nebo
- b) pracoval s motivem sněmovních voleb v podobě tematické subagendy, která byla součástí jiné agendy, již rozvíjela či doplňovala.
- c) nebo tematizoval chování kandidující politické strany/jejích představitelů i ke kontextu tzv. nevolební agendy, respektive popisoval například výkon jejich politické funkce apod.

Příspěvek jsme definovali jako zvukovou, resp. obrazovou stopu, která je oddělena zvukově od předcházejícího a následujícího příspěvku.

Vzhledem k rozsahu vzorku¹, výrazným rozdílům v analyzované stopáži jednotlivých pořadů, žánrové a formátové heterogenitě celého vzorku, který byl navíc analyzován jak kvantitativně, tak kvalitativně, bylo třeba pracovat v kvalitativní části analýzy s dalším subtypem analytické jednotky – **promluvou** (moderátorů, reportérů, komentátorů, expertů atd.), která byla využita při analýze publicistických pořadů. Její nejtypičtější formou byla zvláště v diskusních pořadech **moderátorova otázka**.

Kvantitativní a kvalitativní analýze byly podrobeny relevantní pořady a příspěvky odvysílané v ČRo a ČT mezi 18. 9. a 26. 10. 2013:

ČESKÁ TELEVIZE:

1) Pořady s předvolební dramaturgií:

- Interview Daniely Drtinové
- Události komentáře (jen vydání s předvolebními diskusemi kandidátů)
- Politické spektrum
- Předvolební debaty (ČT24: 14 vydání z krajů, plus 15. debata relevantních politických stran konaná dne 24. října 2013)

2) Pořady zpravodajské, diskusní a publicistické

- Události (jen zpravodajské příspěvky relevantní z hlediska blížících se voleb)

¹ Celková stopáž analyzovaných pořadů zahrnuje cca 124 h (cca ČT = 46 hodin, ČRo = 78 hodin)

- Otázky Václava Moravce (všechna vydání ve sledovaném časovém údobí)
- Reportéři ČT (všechna vydání ve sledovaném časovém údobí – jen příspěvky relevantní z hlediska blížících se voleb)
- 168 hodin (všechna vydání ve sledovaném časovém údobí – jen příspěvky relevantní z hlediska blížících se voleb)

ČESKÝ ROZHLAS

1) ČRo Plus

- Den podle (rozhovor moderátora s celostátním lídrem každého z kandidujících subjektů)
- Názory a argumenty (debata moderátora se zástupci 4-5 kandidujících subjektů)

2) ČRo Radiožurnál

- Hlavní zprávy (12.00 a 18.00)
- Den s lídrem (redaktor stráví celý den s určeným zástupcem celostátní strany, v závěru dne je příslušný lídr hostem pořadu)
- Dvacet minut Radiožurnálu
- Tematické speciály Martina Veselovského
- Speciál Martina Veselovského (2 vydání)

3) Český rozhlas Dvojka

- Jak to vidí

4) Regionální stanice

- diskusní pořady – v každém kraji vždy stejný moderátor a zástupci všech kandidujících subjektů

3.4. Zvolené metody

Vzhledem k naznačené heterogenitě analyzovaného materiálu, která byla dána jak výraznými rozdíly v celkové stopáži jednotlivých pořadů, tak i jejich širokým žánrovým a formátovým spektrem, bylo třeba zvolit kombinaci metod a technik, které budou schopny analyzovat různé aspekty komunikačních strategií jednotlivých pořadů/novinářů. V ideálním případě se budou použité metody doplňovat, tzn. budou vykrývat dílčí poznávací omezení kvantitativního, resp. kvalitativního postupu.

Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale zaměřují se na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Jako výchozí metodu, která propojuje analýzu všech pořadů, jsme zvolili **obsahovou analýzu**, a to v její kvantitativní i kvalitativní podobě. Pro speciální analýzu interpretačních rámců budeme používat klastrovou analýzu. Publicistické příspěvky budeme analyzovat současně i za pomoci metody interpretativního čtení, kvalitativní analýzy interpretačních rámců.

3.5.1. Obsahová analýza

Pro naplnění výše zmíněných cílů byla jako klíčový výzkumný nástroj zvolena metoda explorativní obsahové analýzy, respektive její kvantitativní i kvalitativní verze, které zohledňují a kombinují časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Porovnáme-li další možné metody, které by připadaly v úvahu pro analýzu daného tématu, z pohledu potenciální validity a reliability dat, které poskytují, jeví se obsahová analýza vzhledem k zadání analýzy jako nejvhodnější.

Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt. Analyzovaný soubor několika programových typů tak bylo třeba roztřídit a identifikovat relevantní příspěvky. Vlastní, detailní analýza zahrnovala cca 124 hodin vysílání, které explicitně pokrývalo „předvolební agendu“. Takový rozsah materiálu nelze analyzovat primárně kvalitativně, ani není možné využít výběrovou proceduru, která by soubor redukovala a vytvořila řádově menší reprezentativní soubor, jelikož jeden z klíčových cílů zadání sleduje parametr proporcionality reprezentace politických stran/jejich kandidátů, témat či například expertních mluvčích. Jejich distribuce ve sledovaných pořadech ale nemá v základním souboru strukturu normálního rozložení. Jejich rozložení je determinováno do značné míry situačně, a tudíž by jakýkoliv pokus o reprezentativní redukci vedl k výrazným statistickým zkreslením.

Aplikace **kvantitativní části obsahové analýzy** probíhala v následujících krocích:

- I. V první kvantifikační fázi analýzy jsme převedli do operacionální, měřitelné podoby výše uvedené problémové okruhy/otázky tak, aby zvolené indikátory umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé „předvolební agendy“, tak reprezentaci jednotlivých politických stran a kandidátů.
- II. Tyto měřitelné proměnné jsme rozdělili do následujících subcelků, z nichž každý představuje jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivit, respektive vyváženosti a nestrannosti:

A) PŘÍSPĚVEK

1/ TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)

2/ STOPÁŽ (v sekundách)

- 3/ TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)
- 4/ ZDROJE (užití zdrojových informací z jiného média)

B) MLUVČÍ

- 1/ TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- 2/ SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- 3/ STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)
- 4/ PŘÍTOMNOST HODNOTÍCÍCH SOUDŮ VŮČI KANDIDÁTOVI

C) VOLBY

- 1/ POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- 2/ STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- 3/ TÉMATICKÉ INTEPRETAČNÍ RÁMCE

D) STRANY A KANDIDÁTI

- 1/ SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech „stranických promluv“, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- 2/ ZMÍNKY A JEJICH HODNOCENÍ (počet referenčních promluv proslovených moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty o straně/kandidátovi, včetně jeho citací)
- 3/ CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ STRANY/KANDIDÁTA (osobnostní, programové a ideové charakteristiky, favorizace/defavorizace formou hodnotících promluv/soudů, které byly prosloveny moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty).

(Detailní seznam proměnných a jejich popis bude uveden v příloze).

- III. Po tomto základním deskriptivním popisu souboru jsme přistoupili k analýze hlavních interpretačních rámců, jež používali novináři/pořady při konstrukci obrazu (a) **kandidujících politických stran**, (b) **lídrů uvedených stran**.

Při procesu operacionalizace mediálních rámců jsme vycházeli z referenční studie Matthese a Kohringa (2008). Výše uvedené proměnné tvořily základní soubor, který měl potenciál sytit jednotlivé potenciální interpretační rámce, jež sledované pořady/novináři více či méně vědomě užívali při referování o sněmovních volbách, respektive kandidujících politických stranách.

Jak jsme již uvedli, mediální rámce nemají v teorii a výzkumu jednotnou operační definici – různé výzkumy používají odlišné metody, jak rámce konstruovat a jak k nim přiřadit analytické jednotky. V naší analýze používáme **induktivní** postup konstrukce interpretačních

(mediálních) rámců, který se ukázal jako vhodnější pro práci s velkým, kvantitativně kódovaným souborem, který popisuje konstrukční mechanismy užívané zvláště ve zpravodajských pořadech.

Tento induktivní postup dovozoval existenci jednotlivých rámců na základě výskytu a blízkosti proměnných /indikátorů (komplexnějších než slova), které byly kódovány nezávisle na sobě. Jinými slovy, ani kodéři, ani analytici neznali dopředu počet a charakteristiky možných mediálních rámců, respektive nevěděli, jaký mediální rámec potenciálně kódují. Počet rámců a jejich podobu určila až statistická metoda klastrové analýzy, která rozhodla o nejvhodnější variantě shlukování článků, respektive témat do jednotlivých klastrů – rámců.

3.5.2. Klastrová analýza

Klastrová analýza umožňuje shlukovat případy do skupin podle předem vybraných proměnných tak, aby si byly v jednom klastru navzájem co nejvíce podobné a zároveň co nejvíce odlišné od případů zařazených do zbývajících klastrů. Dobře vytvořené klastry, v našem případě rámce, charakterizuje vnitřní homogenita a externí odlišnost.

Pro popis a bližší charakteristiku vytvořených klastrů budou použity tematické rámce, vzniklé kategorizací obsahové agendy jednotlivých dotazů. Klastry budou též popsány pomocí typologie dotazů (hlavní dotaz / vedlejší dotaz / doplňující dotaz), mírou polemichnosti dotazů (neutrální dotaz / vstřícný dotaz / kritický dotaz) a průměrnou délkou odpovědí na dotazy v daném klastru.

3.5.2.1 Metoda K - průměrů

Pro strukturu našeho souboru proměnných se ukázala jako nejvhodnější metoda analýzy K-průměrů, která vychází z nutnosti znát počet klastrů, do kterých chceme soubor rozdělit (číslo K). Budeme postupovat tak, že pro každý ze zvolených K klastrů vybereme počáteční centroid, který bude daný klaster reprezentovat, tzn. že jeho hodnoty budou průměrnými hodnotami všech případů, které budou ke klastru přiřazeny.

Jednotlivé případy budou následně přiřazovány ke klastrům podle toho, ke kterému z centroidů mají nejbližší. Celá procedura se bude několikrát opakovat, přičemž dojde k přepočítávání a posouvání počátečních centroidů takovým způsobem, aby odpovídaly průměrům přiřazených případů (Tan, Steinbach, Kumar 2006).

Pojmenování klastrů budeme realizovat na základě nejvyšších a nejnižších hodnot průměrů – centroidů. Samozřejmě, že klíčovou roli bude mít v poslední fázi i rozhodování s ohledem na „smysluplnost členění“. Vzhledem k obecně nízké reliabilitě klastrových řešení budeme klást důraz na validitu, jak doporučuje například Bacher (2012). Tu budeme ověřovat jednak posouzením klastrů z hlediska jejich počtu a velikosti, jak doporučují Tan, Steinbach a Kumar (2006) a Mooi a Sarstedt (2011). Cílem bude získat nepříliš velký počet klastrů, z nichž žádný nebude obsahovat příliš málo případů.

3.6. Kvalitativní analýza

Otázka, do jaké míry dodržovaly vybrané pořady ČT a ČRo ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování, má samozřejmě i svou kvalitativně analyzovatelnou dimenzi, která může prohloubit základní kvantitativně naznačené rámce a trendy. Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale soustřeďuje se na významové akcenty samotných mluvčích/novinářů, které se snaží rekonstruovat.

Jako základní přístup jsme zvolili koncepci kvalitativní obsahové analýzy Kimberley Neuendorf (2002), Neuendorf & Skalski (2009) doplněnou o metodu interpretativního čtení (Kronick, 1997), kterou jsme vzhledem k širokému spektru analyzovaných typů pořadů, žánrů a formátů doplnili prvky konverzační analýzy (Clayman, Heritage, 2002).

Vzhledem k výše uvedenému zadání jsme se soustředili v této kvalitativní části analýzy na komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které konstruovali novináři publicistických pořadech. Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s hosty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči politickým stranám/kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vznikal.

Speciální pozornost byla zaměřena především na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivity. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím, z nichž některé jsou přímo uvedeny v „PRAVIDLECH PŘEDVOLEBNÍHO VYSÍLÁNÍ ČESKÉHO ROZHLASU A ČESKÉ TELEVIZE, které byly formulovány pro poslední kampaň předcházející volbám do sněmovny PČR, které se konaly 25. až 26. 10. 2013:

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ ČRo a ČT, kteří:

- 1) straní politické straně/jejím kandidátům (přímo i nepřímo),
- 2) snižují či zesměšňují stranu/její kandidáta/y (přímo nepřímo),
- 3) nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidující stranu/její kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jí naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ ČRo a ČT kteří:

- 4) vytvářejí zpravodajské artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují,
- 5) uvádějí nepřesné informace,
- 6) zkreslují informace,
- 7) potlačují relevantní informace,
- 8) nekorektně prezentují a interpretují data výzkumů veřejného mínění.

3.7. Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy, ukládána do datové matice a zpracována statistickým software SPSS PC (viz příloha).

Kódování realizovalo deset předem zaškolených kodérů. Pro kvalitativní analýzu byly využity polostrukturované záznamové archy (viz příloha).

Ještě před realizací sběru dat a jejich zakódováním byla realizována pilotáž, která posloužila k otestování kódovací knihy a doladění některých škál a indikátorů, které činily obtíže při kódování. Pilotní studie byla provedena na vzorku čtyř zpravodajsko-publicistických relací Události, Hlavních zpráv, OVM, Předvolební speciál Martina Veselovského.

Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole dvou analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývající případy nejednoznačného kódování.

IV. ANALYTICKÁ ČÁST

Analytická část zprávy je rozdělena do dvou základních podkapitol. První je věnována Českému rozhlasu a jeho vybraným zpravodajským, publicistickým a diskusním pořadům. Druhou kapitolu pak tvoří analogicky strukturovaná analýza zadaných pořadů České televize.

V analýze pracujeme s následujícími názvy jednotlivých politických stran. V některých případech používáme i jejich zkrácené názvy.

- ANO
- Aktiv nezávislých občanů (ANeO)
- Česká pirátská strana (ČPS)
- Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)
- Dělnická strana sociální spravedlnosti (DSSS)
- HLAVU VZHŮRU - volební blok (HV)
- Klub angažovaných nestraníků (KAN)
- Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM)
- Koruna Česká - monarchistická strana Čech, Moravy a Slezska (KČ)
- Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL)
- LEV 21 - Národní socialisté (LEV)
- OBČANÉ 2011 (OBC)
- Občanská demokratická strana (ODS)
- Politické hnutí Změna (Změna)
- Romská demokratická strana (RDS)
- Strana Práv Občanů ZEMANOVCÍ (SPOZ)
- Strana soukromníků České republiky (SSČR)
- Strana svobodných občanů (SSO)
- Strana zelených (SZ)
- Suverenita
- TOP 09
- Úsvit Přímé Demokracie Tomia Okamury (Úsvit)
- Volte Pravý Blok (VPB)

4.1 Český rozhlas

Prvním analyzovaným médiem byl dle zadání Český rozhlas a jeho vybrané diskusní, zpravodajské a publicistické pořady.

Schéma č. 1: Přehled analyzovaných pořadů Českého rozhlasu

U všech diskusních, zpravodajských a publicistických pořadů jsme se primárně zaměřili na sledování objektivitu a vyváženosti. Detailnější popis indikátorů objektivitu a vyváženosti je součástí jednotlivých kapitol věnovaných diskusním, zpravodajským a publicistickým pořadům.

Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění. Nejdříve se zaměříme na zpravodajské a vybrané publicistické pořady. Druhou podkapitolu věnujeme analýze vybraných diskusních pořadů. V každém z těchto celků na úvod přinášíme základní popis indikátorů a způsobu analytické práce, v závěru pak dílčí shrnutí.

4.1.1 Zpravodajské a publicistické pořady ČRo

V segmentu zpravodajských a publicistických pořadů byly analyzovány dvě hlavní zpravodajské relace stanice Radiožurnál:

- Hlavní zprávy, vysílané ve 12:00 a v 18:00 v období od 19.9. do 25.10. 2013,
- publicistický pořad Jak to vidí v období od 19.9. do 25.10. 2013.

Jednotkou výzkumu byl zvukový příspěvek, splňující následující kritéria: byl obsahově tematizován přítomností (před) volební agendy, a/nebo se týkal chování kandidujících stran a jejich představitelů mimo volební kampaň a byl od ostatních příspěvků oddělen zvukovým předělem.

Kritéria pro posouzení objektivitu a vyváženosti zpravodajství byla operacionalizována následujícím způsobem:

- celková stopáž příspěvků poskytnutá kandidujícím politickým stranám,
- téma příspěvku ve vztahu k jednotlivým politickým stranám,
- program strany
- chování strany (např. skandály, forma komunikace s voliči, vnitrostranické vztahy, vztahy s ostatními stranami...)
- představitelé a kandidáti strany
- přítomnost hodnocení politické strany nebo jejich představitelů (neutrální / favorizující / defavorizující),
- zmínky o jednotlivých politických stranách - počet jakýchkoliv výpovědí či promluv týkajících se politických stran a/nebo jejich představitelů učiněných moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty v příspěvku.

Dále jsme se zaměřili na jednotlivé mluvčí z řad představitelů politických stran. V tomto případě jsme pro každou politickou stranu zvlášť sledovali:

- počet mluvčích - představitelů politické strany - zahrnuje součet všech představitelů dané politické strany, kteří v příspěvku vystupují živě nebo ze záznamu,
- výskyt lídra - obsahuje příspěvek vystoupení lídra živě nebo ze záznamu,
- stopáž - zahrnuje součet všech promluv představitelů dané politické strany v daném příspěvku.

V neposlední řadě nás zajímaly další osoby vystupující v příspěvku:

- počet mluvčích - sympatizantů = počet mluvčích neexpertního charakteru vyjadřujících sympatie k dané straně,
- počet mluvčích - odpůrců = počet mluvčích neexpertního charakteru vyjadřujících antipatii k dané straně,
- počet mluvčích - novinářů,
- počet mluvčích - expertů.

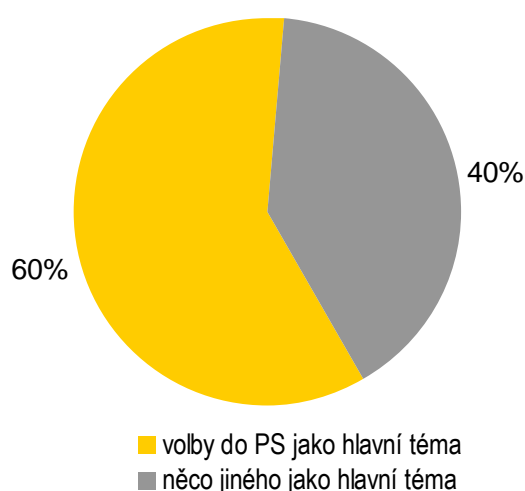
Specifický analytický postup byl uplatněn v případě pořadu Jak to vidí, který byl vzhledem k nízké frekvenční nasycenosti analyzován pouze kvalitativním způsobem. Podrobný popis kvalitativní analýzy je součástí samostatné kapitoly věnované tomuto pořadu.

4.1.1.1. Hlavní zprávy – zpravodajství

Pořad Hlavní zprávy je na stanici Radiožurnál vysílán denně od pondělí do pátku v 6:00, 7:00, 8:00, 9:00, 12:00 a 18:00, v sobotu v 7:00, 8:00 a 18:00, a v neděli v 18:00. Do analýzy byla zařazena všechna vysílání z období od 18.9. do 26.10. 2013 vysílána ve 12:00 a 18:00 hodin. Zpravodajskou část pořadu tvoří prvních cca 10 minut vysílání.

Při analýze zpravodajské části Hlavních zpráv bylo zkoumáno 47 příspěvků, splňujících stanovená kritéria. Jak ukazuje graf č. 1, 60 % příspěvků se věnovalo volbám do Poslanecké sněmovny jako hlavnímu tématu, ostatní analyzované příspěvky pojednávaly volby v kontextu jiné aktuální agendy.

Graf č.1: Volby do PS jako hlavní téma příspěvku ve zpravodajství

Nerovnováha v zastoupení politických stran ve zpravodajských pořadech se jasně projevuje ve frekvenci i délce přítomnosti představitelů stran ve vysílání. Jak je patrné z tabulky č. 1, zatímco reprezentanti TOP 09 hovořili celkem přes 3 minuty, promluvy představitelů KDU-ČSL a KSČM nepřesáhly 10 vteřin. Většina kandidujících stran nebyla oslovena. Nerovnováha mezi subjekty, které byly osloveny, je dána především příspěvky s mimovolební agendou, kde co do počtu dominují vystoupením představitelů ČSSD a SPOZ. Promluvy politiků, v nichž volby nebyly hlavním tématem, měly také většinou delší stopáž.

Tabulka č. 1: Přítomnost ve vysílání, stopáž a průměrná délka promluvy

strana	celek			volby do PS JSOU hlavním tématem			volby NEJSOU hlavním tématem		
	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv
SPOZ	8	1 min 18 s	10 s	3	12 s	4 s	5	66 s	13 s
ČSSD	7	49 s	7 s	2	12 s	6 s	5	37 s	7 s
ODS	6	46 s	8 s	4	35 s	9 s	2	11 s	6 s
KSČM	2	6 s	3 s	2	6 s	3 s			
TOP09	5	3 min 15 s	39 s	2	12 s	6 s	3	3 min 3 s	61 s
SZ	1	2 min 16 s	2 min 16 s				1	2 min 16 s	2 min 16 s
Hlavu vzhůru	1	7 s	7 s				1	7 s	7 s
KDU-ČSL	1	5 s	5 s	1	5 s	5 s			

Stanoviska stran prezentovali jak jejich lídři, tak i jiní představitelé. Vystoupení lídra bylo typické pro ODS – ze šesti promluv se čtyřikrát vyjadřoval lídr strany. Vedoucí představitelé stran se vyjadřovali především v záležitostech přímo souvisejících s volbami.

Tabulka č. 2 : Přítomnost představitelů stran ve vysílání ČRo

strana	celek			volby do PS JSOU hlavním tématem			volby NEJSOU hlavním tématem		
	přítomnost ve vysílání (počet)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů	přítomnost ve vysílání (počet)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů	přítomnost ve vysílání (počet)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů
TOP09	5	1	4	2		2	3	1	2
SPOZ	8	2	6	3	1	2	5	1	4
ČSSD	7	2	5	2	2		5		5
ODS	6	4	2	4	4		2		2
KSČM	2		2	2		2			
SZ	1	1					1	1	
Hlavu vzhůru	1		1				1		1
KDU-ČSL	1	1		1	1				

Využití expertních mluvčích bylo ve zpravodajských relacích spíše výjimečné a nezakládá jakoukoliv de/favorizační tendenci.

Ve sledovaných příspěvcích nebylo využito známých osobností coby sympatizantů nebo odpůrců stran. Novináři jako expertní mluvčí ve zpravodajství rovněž nefigurovali.

Zmínky o stranách (tedy souhrnně jakékoliv výpovědi o stranách a jejich představitelích) byly ve zpravodajských relacích rovněž distribuovány velmi nerovnoměrně. Jak je vidět v tabulce číslo 3, nejčastěji byly v různých souvislostech zmiňovány ČSSD a SPOZ. Zmínky o stranách ve většině případů souvisejí s volební agendou. Počet zmínek, které se netýkaly volební agendy byl též nejvyšší u ČSSD a SPOZ.

Tabulka č. 3: Počet zmínek o stranách

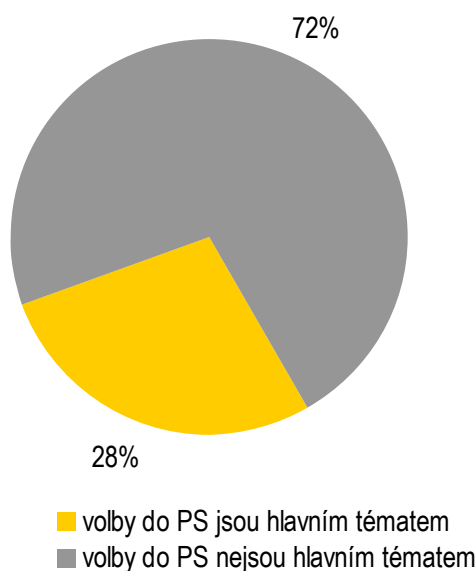
strana	celek		volby do PS JSOU hlavním tématem		volby NEJSOU hlavním tématem	
	počet zmínek	v %	počet zmínek	v %	počet zmínek	v %
ČSSD	57	22 %	46	21 %	11	31 %
SPOZ	41	16 %	30	14 %	11	31 %
KSČM	33	13 %	33	15 %		
TOP 09	33	13 %	26	12 %	7	19 %
ODS	33	13 %	30	14 %	3	8 %
ANO	24	9 %	24	11 %		
KDU-ČSL	23	9 %	23	11 %		
ÚSVIT	6	2 %	6	3 %		
SZ	2	1 %			2	6 %
Hlavu vzhůru	1	0,4 %			1	3 %
LEV21	1	0,4 %			1	3 %
celkem	254	100 %	218	100 %	36	1 %

4.1.1.2 Hlavní zprávy – publicistika

Pořad Hlavní zprávy je na stanici Radiožurnál vysílán denně od pondělí do pátku v 6:00, 7:00, 8:00, 9:00, 12:00 a 18:00, v sobotu v 7:00, 8:00 a 18:00, a v neděli v 18:00. Do analýzy byla zařazeny relace z pracovních dnů (od pondělí do pátku) vysílané ve 12:00 a 18:00.

Při analýze publicistické části Hlavních zpráv bylo zkoumáno 36 příspěvků, splňujících stanovená kritéria (období vysílání, formální a obsahová podoba). Graf č. 2 ukazuje, že 28 % příspěvků se věnovalo volbám do Poslanecké sněmovny jako hlavnímu tématu, ostatní tuto událost popisovaly v souvislosti s jiným aktuálním děním.

Graf č. 2: Volby do PS jako hlavní téma příspěvku v publicistice

Nerovnováha v zastoupení politických stran se v publicistice projevuje podobně jako ve zpravodajství, díky delší stopáži příspěvků jsou rozdíly ještě markantnější. HZ věnovaly největší pozornost ČSSD a SPOZ (více než 20 minut přímé řeči jejich představitelů). Naopak mluvčí KSČM hovořili necelé dvě minuty, mluvčí hnutí ANO 30 vteřin. I zde je zřejmé, že většina kandidujících stran se do vysílání nedostala.

Nerovnováha je generována příspěvky s mimovolební agendou, v nichž se představitelé vládní (SPOZ) a parlamentních stran dostávají ke slovu mnohem častěji.

Tabulka č. 4: Přítomnost ve vysílání, stopáž a průměrná délka promluv

strana	celek			volby do PS JSOU hlavním tématem			volby NEJSOU hlavním tématem		
	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv	přítomnost ve vysílání (počet)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv
ČSSD	11	27 min	2 min 27 s	1	12 s	12	10	26 min 48 s	2 min 41 s
SPOZ	9	20 min 48 s	2 min 19 s	1	16 s	16	8	20 min 32 s	2 min 34 s
ODS	7	12 min 53 s	1 min 50 s	1	10 s	10	6	12 min 43 s	2 min 7 s
TOP 09	4	5 min 49 s	1 min 27 s	1	13 s	13	3	5 min 36 s	1 min 52 s
KDU-ČSL	2	3 min 46 s	1 min 53 s	1	10 s	10	1	3 min 36 s	3 min 36 s
KSČM	2	1 min 34 s	47 s	2	1 min 34 s	47			
ANO	1	20 s	20 s	1	20 s	20			
SSO	1	1 min 48 s	1 min 48 s				1	1 min 48 s	1 min 48 s

Stanoviska stran prezentovali jak jejich lídři, tak i další politici. U TOP 09 se ze čtyř promluv třikrát vyjadřoval lídr strany. Naopak z jedenácti promluv zástupců ČSSD připadly pouze tři na jejího lídra; v ostatních případech hovořili jiní představitelé strany.

Tabulka č. 5: Přítomnost představitelů stran

strana	celek			volby do PS JSOU hlavním tématem			volby NEJSOU hlavním tématem		
	přítomnost ve vysílání (počet)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů	přítomnost ve vysílání (počet)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů	přítomnost ve vysílání (počet)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů
ČSSD	11	3	8	1	1		10	2	8
SPOZ	9	4	5	1	1		8	3	5
ODS	7	2	5	1	1		6	1	5
TOP 09	4	3	1	1	1		3	2	1
KDU-ČSL	2	1	1	1	1		1		1
KSČM	2	1	1	2	1	1			
ANO	1	1		1	1				
SSO	1	1					1	1	

V publicistické části pořadu byl poměrně často dáván prostor externím mluvčím. Byli to především experti z různých oborů, lidé z nevládních organizací, občanských aktivit a odborů a také novináři. Osobnosti veřejného života vystupující jako sympatizanti některé ze stran se ve vysílání neobjevili. V roli odpůrců některé ze stran vystoupili zástupci hnutí Dekomunizace, kteří protestovali proti KSČM s odkazem na její totalitní praktiky v minulosti. Ve svém celku nezakládá využití těchto expertních mluvčích jakoukoliv významnější de/favorizační tendenci.

Tabulka č. 6: Externí mluvčí v publicistických pořadech

novináři	médium
Martin Fendrych	Aktuálně.cz
Zuzana Kubátová	Aktuálně.cz
Ondřej Kundra	Respekt
Tomáš Vlach	Česká televize
NGO, občanskí aktivisté, odbory	organizace
Stanislav Beránek	Transparency International
David Ondráčka	Transparency International
Michal Škop	KohoVolit.eu
Dagmar Žitníková	Odborový svaz zdravotnictví
experti	organizace / specializace
Roman Češka	bývalý předseda Fondu nár. majetku
Jan Hartl (2x)	STEM
Michal Horák	politický marketing
Petra Kučerová	Eurovia CS
Josef Petrák	stavebnictví
sympatizanti stran	
<i>nevyskytli se</i>	
odpůrci stran	
zástupci hnutí Dekomunizace – protest proti KSČM	

Zmínky o stranách (tedy souhrnně jakékoliv výpovědi o stranách a jejich představitelích) jsou v publicistických relacích opět výrazně soustředěny jen na určité politické strany. Jak vyplývá z tabulky č. 7, zmínky o ČSSD a SPOZ tvoří dohromady téměř polovinu všech zachycených výpovědí o politických stranách.

V detailnějším pohledu je ovšem zjevné, že se většina zmínek koncentruje především na mimovolební agendu a týká se pouze čtyř stran: ČSSD, SPOZ, ODS a TOP 09.

Tabulka č. 7: Počet zmínek o stranách

strana	celek		volby do PS JSOU hlavním tématem		volby NEJSOU hlavním tématem	
	počet zmínek	v %	počet zmínek	v %	počet zmínek	v %
ČSSD	51	26 %	12	6 %	39	20 %
SPOZ	43	22 %	9	5 %	34	18 %
ODS	30	16 %	9	5 %	21	11 %
TOP 09	25	13 %	9	5 %	16	8 %
KSČM	17	9 %	17	9 %		
ANO	13	7 %	13	7 %		
ÚSVIT	6	3 %	6	3 %		
KDU-ČSL	4	2 %	4	2 %		
Strana svobodných občanů	3	2 %				
Hlavu vzhůru	1	1 %	1	1 %		
celkem	193	100 %	80	41 %	113	59 %

4.1.1.3 Hlavní zprávy – tematické rámce a jejich valence

V této kapitole analyzujeme tematické rámce ze zpravodajské a publicistické části pořadu Hlavní zprávy. Tematické rámce byly vytvořeny ze všech analyzovaných příspěvků s volební i mimovolební agendou. Rámce byly vytvořeny coby konkrétní reference o (a) programu strany, (b) chování strany, (c) představitelích konkrétní politické strany doprovázené hodnocením (favorizace / neutrální hodnocení / defavorizace) - viz teoretická expozice.

Analýze podrobíme nejprve tematické rámce ze zpravodajské části Hlavních zpráv, následně z části publicistické. Třetím krokem bude analýza obsahové agenty tematických rámců (souhrnně pro zpravodajství i publicistiku).

ZPRAVODAJSTVÍ

Na úvod analyzujeme tematické rámce ze zpravodajské části Hlavních zpráv. Nejvíce tematických rámců, jak je vidět v tabulce číslo 4, souvisí se stranami ČSSD (21 %) a SPOZ (15 %). Většina z nich se týká volební agendy. Vidíme zde, že je zastoupení sedmi hlavních stran vcelku vyrovnané. Tematické rámce s mimovolební agendou jsou navázány nejčastěji na ČSSD a SPOZ.

Tabulka č. 8: Počet tematických rámců adresovaných kandidujícím politickým stranám

strana	celek		volby do PS JSOU hlavním tématem		volby NEJSOU hlavním tématem	
	počet tematických rámců	v %	počet tematických rámců	v %	počet tematických rámců	v %
ČSSD	38	21 %	31	19 %	7	29 %
SPOZ	28	15 %	21	13 %	7	29 %
ODS	24	13 %	21	13 %	3	13 %
TOP 09	23	13 %	19	12 %	4	17 %
KSČM	22	12 %	22	14 %		
ANO	20	11 %	20	13 %		
KDU-ČSL	20	11 %	20	13 %		
Úsvit	5	3 %	5	3 %		
Hlavu vzhůru	1	1 %			1	4 %
LEV 21	1	1 %			1	4 %
SZ	1	1 %			1	4 %
celek	184	100 %	159	100 %	24	100 %

Zatímco u všech subjektů převažují tematické rámce vztažené k programu strany, jsou patrné rozdíly v rovině rámování představitelů a kandidátů. Nejvýraznější pozornost věnovaly HZ představitelům SPOZ a s odstupem ČSSD, ODS a TOP 09.

Tabulka č.9: Zaměření tematických rámců podle jednotlivých stran

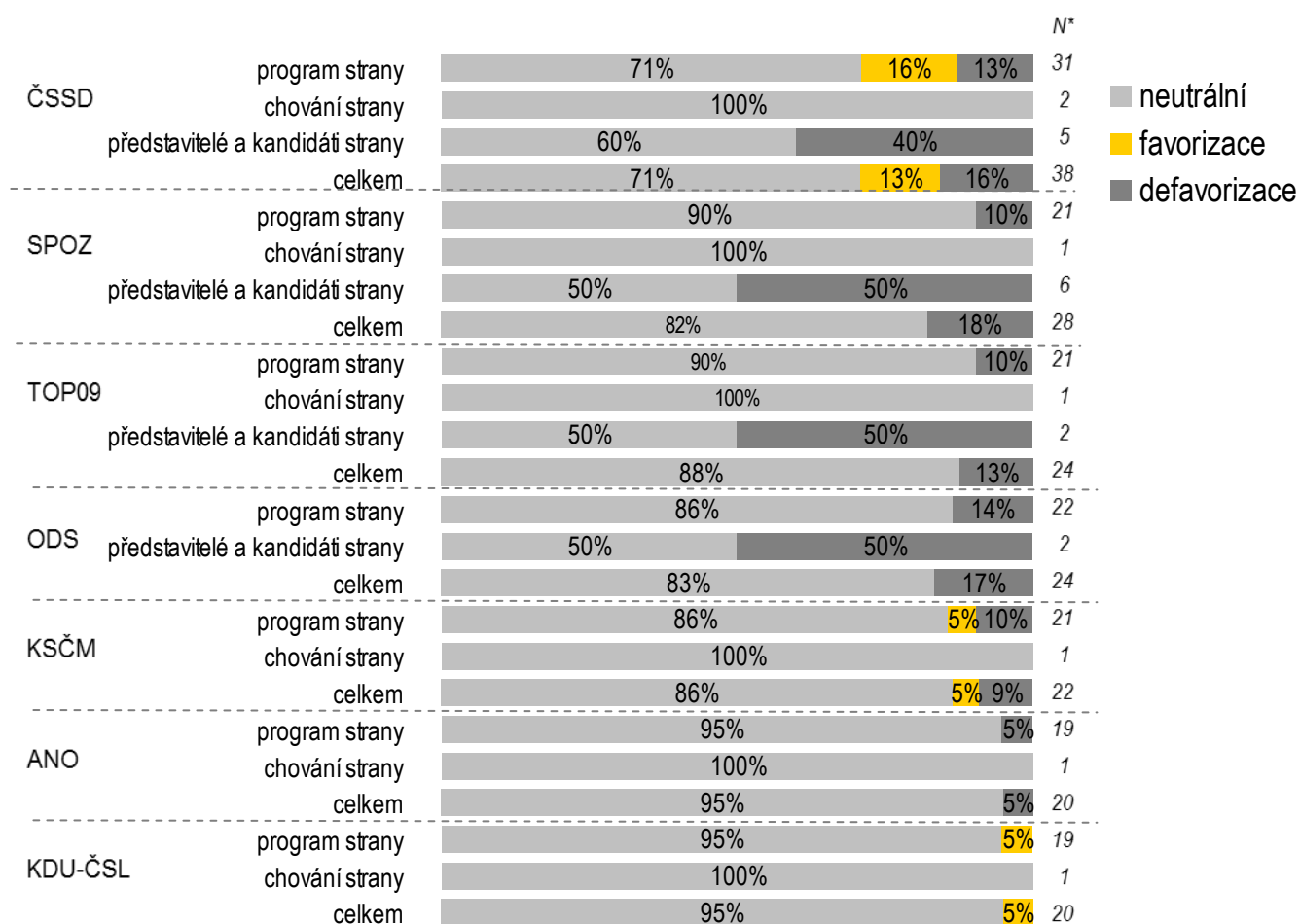
strana	program strany	chování strany	představitelé a kandidáti strany	celkem	počet tematických celků
ČSSD	82 %	5 %	13 %	100 %	38
SPOZ	75 %	4 %	21 %	100 %	28
TOP09	88 %	4 %	8 %	100 %	24
ODS	92 %		8 %	100 %	24
KSČM	95 %	5 %		100 %	22
ANO	95 %	5 %		100 %	20
KDU-ČSL	95 %	5 %		100 %	20
Úsvit	100 %			100 %	5
Hlavu vzhůru	100 %			100 %	1
LEV 21	100 %			100 %	1
Strana zelených	100 %			100 %	1
celkem	88 %	4 %	8 %	100 %	184

Vzhledem k tomu, že zde hovoříme o zpravodajství, je logické, že většina tematických rámců nese neutrální valenci. Defavorizaci byly vystaveny především SPOZ, ODS a do jisté míry TOP 09. U ČSSD se přibližně stejně často setkáme s favorizací i defavorizací. Defavorizace se týká takřka výlučně představitelů a kandidátů jednotlivých subjektů, nikoliv programů stran, jak vyplývá z grafu č. 3 na následující straně.

Tabulka č. 10: Favorizace / defavorizace stran v tematických rámcích

strana	neutrální	favorizace	defavorizace	celkem	počet tematických rámců
ČSSD	71 %	13 %	16 %	100 %	38
SPOZ	82 %		18 %	100 %	28
TOP09	88 %		13 %	100 %	24
ODS	83 %		17 %	100 %	24
KSČM	86 %	5 %	9 %	100 %	22
ANO	95 %		5 %	100 %	20
KDU-ČSL	95 %	5 %		100 %	20
Úsvit	100 %			100 %	5
Hlavu vzhůru	100 %			100 %	1
LEV 21			100 %	100 %	1
Strana zelených			100 %	100 %	1
celkem	84 %	4 %	13 %	100 %	184

Graf č. 3: Favorizace / defavorizace stran v různě zaměřených tematických rámcích

*N = celkový počet tematických rámců

PUBLICISTIKA

V publicistické části Hlavních zpráv bylo nejvíce tematických rámců věnováno třem politickým stranám: ČSSD, ODS a SPOZ – každé zhruba pětina celkového počtu. U všech tří stran ovšem dominují tematické rámce nesouvisející s předvolební agendou.

Tabulka č. 11: Počet tematických rámců adresovaných kandidujícím politickým stranám

strana	celkek		volby do PS JSOU hlavním tématem		volby NEJSOU hlavním tématem	
	počet tematických rámců	v %	počet tematických rámců	v %	počet tematických rámců	v %
ČSSD	16	21 %	6	15 %	10	29 %
ODS	15	20 %	7	18 %	8	23 %
SPOZ	15	20 %	4	10 %	11	31 %
TOP 09	8	11 %	4	10 %	4	11 %
ANO	6	8 %	6	15 %		
KSČM	5	7 %	5	13 %		
Úsvit	4	5 %	4	10 %		
KDU-ČSL	4	5 %	3	8 %	1	3 %
Strana sv. občanů	1	1 %			1	3 %
Hlavu vzhůru	1	1 %	1	3 %		
celkek	75	100 %	40	100 %	35	100 %

Zatímco u stran ČSSD, ANO, TOP 09, KSČM a ODS se reference zaměřují v nadpoloviční většině na jejich programy, u SPOZ s programem souvisí jen třetina jednotek. Zbylé dvě třetiny se týkají představitelů této strany. V případě KDU-ČSL jde o tak nízký počet užitých rámců, že jejich rozložení nelze chápat jako signifikantní.

Tabulka č. 12: Zaměření tematických celků podle jednotlivých stran

strana	program strany	chování strany	představitelé a kandidáti strany	celkem	počet tematických celků
ČSSD	69 %	13 %	19 %	100 %	16
ODS	60 %	20 %	20 %	100 %	15
SPOZ	33 %		67 %	100 %	15
TOP 09	63 %		38 %	100 %	8
ANO	67 %		33 %	100 %	6
KSČM	60 %		40 %	100 %	5
Úsvit	50 %		50 %	100 %	4
KDU-ČSL	25 %	25 %	50 %	100 %	4
Strana svobodných občanů	100 %			100 %	1
Hlavu vzhůru	100 %			100 %	1
celkem	56 %	8 %	36 %	100 %	75

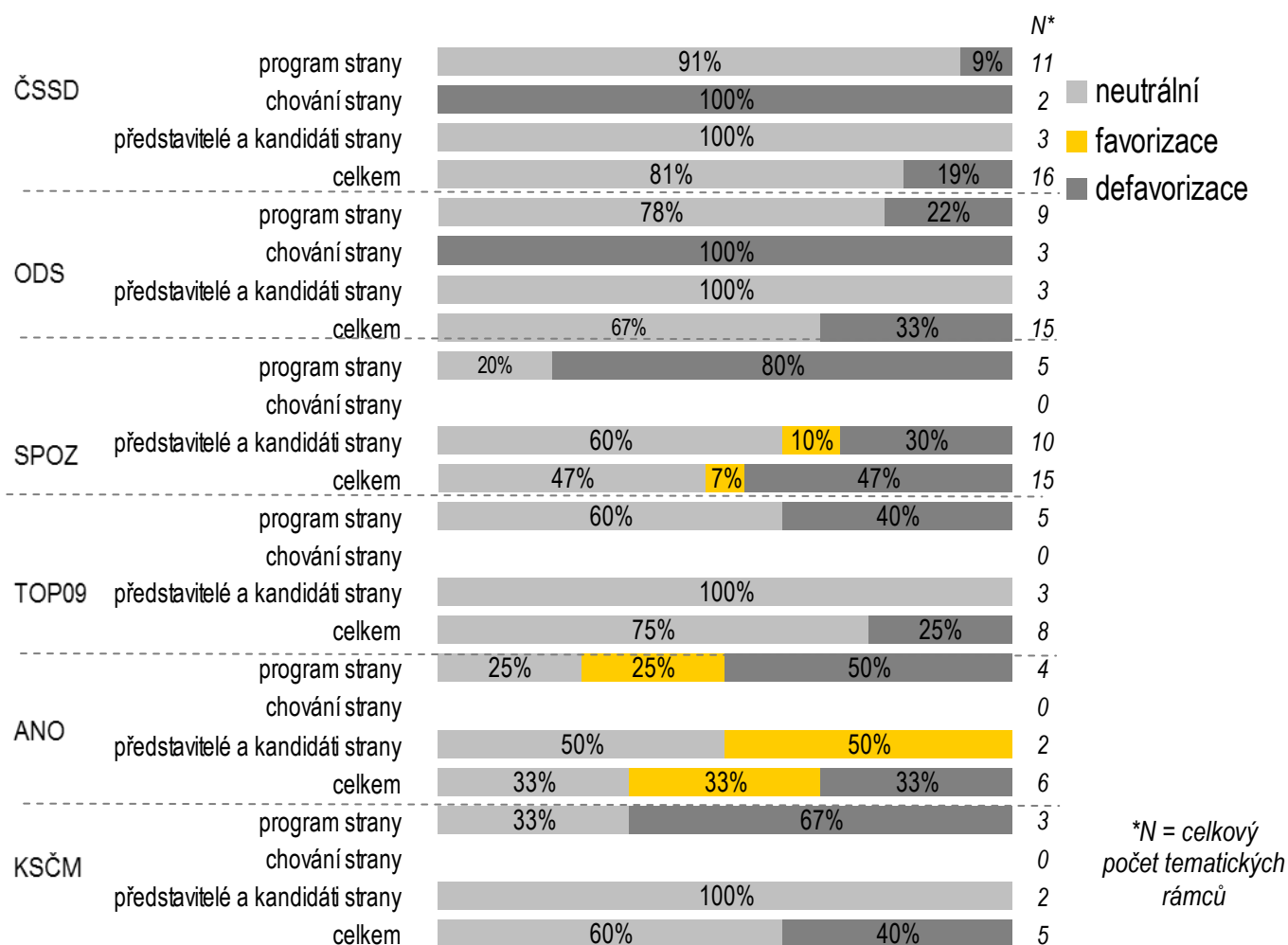
Hodnotící dimenze tematických rámců (tedy hodnocení programu, chování nebo představitelů strany) je v publicistice vyhraněnější než u zpravodajských pořadů. Favorizováno je především hnutí ANO, a to díky výraznému nárůstu volebních preferencí. Defavorizační rámec byl nejsilněji uplatněn v případě SPOZ, u kterého byly nejfrekventovaněji zdůrazňovány klesající volební preference, vnitrostranické spory a činnosti některých jeho představitelů ve vládě.

Tabulka č. 13: Favorizace / defavorizace stran v tematických rámcích

strana	neutrální	favorizace	defavorizace	celkem	počet tematických celků
ČSSD	81%		19%	100%	16
ODS	67%		33%	100%	15
SPOZ	47%	7%	47%	100%	15
TOP09	75%		25%	100%	8
ANO	33%	33%	33%	100%	6
KSČM	60%		40%	100%	5
Úsvit	50%	25%	25%	100%	4
KDÚ-ČSL	75%		25%	100%	4
Strana svobodných občanů	100%			100%	1
Hlavu vzhůru	100%			100%	1
celkem	64%	5%	31%	100%	75

V publicistických příspěvcích se defavorizace týká především programů stran a jejich chování a nikoliv jejich představitelů a kandidátů, jak tomu bylo ve zpravodajství (viz graf č.4)

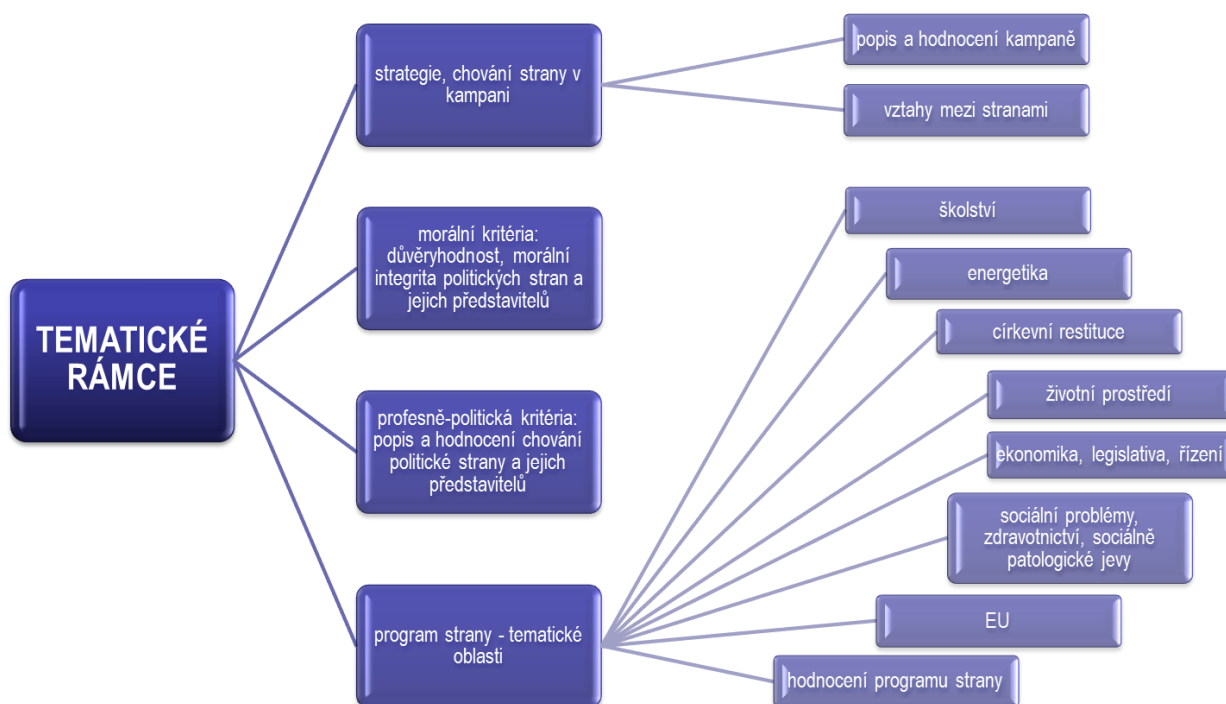
Graf č. 4: Favorizace / defavorizace stran v různě zaměřených tematických rámcích

ANALÝZA OBSAHOVÉ AGENDY POUŽITÝCH TEMATICKÝCH RÁMCŮ

Pro účely analýzy obsahové agendy tematických rámců jsme jednotlivé příspěvky Hlavních zpráv analyzovali souhrnně (zpravodajskou i publicistickou část). Obsahová agenda tematických rámců byla kategorizována do několika homogenních skupin, a to na dvou úrovních obecnosti – základní a rozvinuté. Přehled konstrukce jednotlivých tematických rámců ukazuje následující schéma.

Schéma č. 2: Hierarchické schéma analyzovaných tematických rámců

Jednotlivé strany byly v pořadí Hlavní zprávy prezentovány především optikou jejich volebního programu - to platí především u těch subjektů, které nebyly ve sledovaném období zastoupeny v Poslanecké sněmovně - ANO a KDU-ČSL (u Úsvitu a ostatních menších stran neumožňuje počet tematických rámců smysluplnou analýzu - viz tabulka č. 14).

Tabulka č. 14: Tematické rámce dle stran

strana	morální kritéria		profesně-politická kritéria		strategie, chování strany v kampani		program strany - tematické oblasti		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	3	6 %	13	24 %	10	19 %	24	44 %	54	100 %
SPOZ	4	9 %	14	33 %	6	14 %	15	35 %	43	100 %
ODS	4	10 %	8	21 %	6	15 %	16	41 %	39	100 %
TOP 09			7	23 %	4	13 %	16	52 %	31	100 %
KSČM	2	7 %			4	15 %	16	59 %	27	100 %
ANO	1	4 %			5	19 %	16	62 %	26	100 %
KDU-ČSL					3	13 %	16	67 %	24	100 %
Úsvit	1	11 %			3	33 %	4	44 %	9	100 %
Hlavu vzhůru			1	50 %	1	50 %			2	100 %
Strana svobodných občanů							1	100 %	1	100 %
LEV 21	1	100 %							1	100 %
Strana zelených			1	100 %					1	100 %
celek	16	6 %	44	17 %	42	16 %	124	48 %	258	100 %

Pro ČSSD, SPOZ, ODS a TOP 09 je ve srovnání s ostatními častější pozornost věnovaná profesně politickým kritériím. Při tematickém rámování ODS a SPOZ hrály významnou roli i morální kritéria.

Tabulka č. 15: Hodnocení stran: rámec *strategie, chování v kampani*

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	5	50 %	1	10 %	4	40 %	10	100 %
ODS	1	17 %			5	83 %	6	100 %
SPOZ	2	33 %			4	67 %	6	100 %
ANO	2	40 %	2	40 %	1	20 %	5	100 %
TOP09	2	50 %			2	50 %	4	100 %
KSČM	2	50 %	1	25 %	1	25 %	4	100 %
Úsvit	2	67 %	1	33 %			3	100 %
KDU-ČSL	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3	100 %
Hlavu vzhůru	1	100 %					1	100 %
celek	18	43 %	6	14 %	18	43 %	42	100 %

Tabulka č. 16: Hodnocení stran: rámec morální kritéria (důvěryhodnost, morální integrita politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
SPOZ	1	25 %			3	75 %	4	100 %
ODS	1	25 %			3	75 %	4	100 %
ČSSD	3	100 %					3	100 %
KSČM					2	100 %	2	100 %
ANO					1	100 %	1	100 %
Úsvit					1	100 %	1	100 %
LEV 21 - Národní socialisté					1	100 %	1	100 %
celek	5	31 %			11	69 %	16	100 %

Tabulka č. 17: Hodnocení stran: rámec profesně - politická kritéria (popis a hodnocení chování politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
SPOZ	8	57 %	1	7 %	5	36 %	14	100 %
ČSSD	11	85 %			2	15 %	13	100 %
ODS	8	100 %					8	100 %
TOP09	5	71 %			2	29 %	7	100 %
Hlavu vzhůru	1	100 %					1	100 %
Strana zelených					1	100 %	1	100 %
celek	33	75 %	1	2 %	10	23 %	44	100 %

V rámci programového rámce převažoval neutrální nehodnotící přístup k jednotlivým subjektům. Nízký počet tematických rámců, spadajících do jednotlivých kategorií, ovšem neumožňuje validní detailní analýzu pro jednotlivé strany.

Tabulka č. 18: Hodnocení stran: rámec – programy

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	17	71 %	4	17 %	3	13 %	24	100 %
ANO	15	94 %			1	6 %	16	100 %
KSČM	15	94 %			1	6 %	16	100 %
ODS	15	94 %			1	6 %	16	100 %
TOP09	15	94 %			1	6 %	16	100 %
KDU-ČSL	16	100 %					16	100 %
SPOZ	15	100 %					15	100 %
Úsvit	4	100 %					4	100 %
Strana svobodných občanů	1	100 %					1	100 %
celek	113	91 %	4	3 %	7	6 %	124	100 %

Pokud se zaměříme **pouze na příspěvky tematizující jen volby do Poslanecké sněmovny** (tabulka č. 19), i zde dominuje rámec volebních programů, následovaný optikou strategie a chování strany v kampani. Užité rámování nejsilnějších stran bylo realizováno více méně vyváženě.

Tabulka č. 19: Tematické rámce dle stran

strana	morální kritéria		profesně-politická kritéria		strategie, chování strany v kampani		program strany - tematické oblasti		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v % *
ČSSD			1	3 %	9	24 %	23	62 %	33	89 %
ODS	1	4 %			6	21 %	16	57 %	23	82 %
KSČM	2	7 %			4	15 %	16	59 %	22	81 %
ANO	1	4 %			5	19 %	16	62 %	22	85 %
SPOZ	1	4 %			5	20 %	15	60 %	21	84 %
TOP09					3	13 %	16	70 %	19	83 %
KDU-ČSL					3	13 %	15	65 %	18	78 %
Úsvit	1	11 %			3	33 %	4	44 %	8	89 %
Hlavu vzhůru					1	100 %			1	100 %
celek	6	3 %	1	1 %	39	20 %	121	61 %	167	84 %

Tabulka č. 20: Hodnocení stran: rámec strategie, chování v kampani

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	4	44 %	1	11 %	4	44 %	9	100 %
ODS	1	17 %			5	83 %	6	100 %
ANO	2	40 %	2	40 %	1	20 %	5	100 %
SPOZ	2	40 %			3	60 %	5	100 %
KSČM	2	50 %	1	25 %	1	25 %	4	100 %
Úsvit	2	67 %	1	33 %			3	100 %
TOP09	2	67 %			1	33 %	3	100 %
KDU-ČSL	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3	100 %
Hlavu vzhůru	1	100 %					1	100 %
celek	17	44 %	6	15 %	16	41 %	39	100 %

Tabulka č. 21: Hodnocení stran: rámec morální kritéria (důvěryhodnost, morální integrita politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ANO					1	100 %	1	100 %
KSČM					2	100 %	2	100 %
ODS					1	100 %	1	100 %
Úsvit					1	100 %	1	100 %
SPOZ					1	100 %	1	100 %
celek					6	100 %	6	100 %

Tabulka č. 22: Hodnocení stran: rámec profesně - politická kritéria (popis a hodnocení chování politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	1	100 %					1	100 %
celek	1	100 %					1	100 %

Tabulka č. 23: Hodnocení stran: rámec – programy

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	16	70 %	4	17 %	3	13 %	23	100 %
ANO	15	94 %			1	6 %	16	100 %
KSČM	15	94 %			1	6 %	16	100 %
ODS	15	94 %			1	6 %	16	100 %
TOP09	15	94 %			1	6 %	16	100 %
SPOZ	15	100 %					15	100 %
KDU-ČSL	15	100 %					15	100 %
Úsvit	4	100 %					4	100 %
celek	110	91 %	4	3 %	7	6 %	121	100 %

Tematické rámce, které se voleb bezprostředně netýkaly, byly užívány pro prezentaci ČSSD a SPOZ (tabulka č. 24). Šlo především kategorii profesně - politických rámců. U SPOZ je v tomto rámci patrnější defavorizující hodnocení, u ČSSD výrazněji převažuje neutrální přístup.

Tabulka č. 24: Tematické rámce dle stran

strana	morální kritéria		profesně-politická kritéria		strategie, chování strany v kampani		program strany - tematické oblasti		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
SPOZ	3	17 %	14	78 %	1	6 %			18	100 %
ČSSD	3	18 %	12	71 %	1	6 %	1	6 %	17	100 %
ODS	3	27 %	8	73 %					11	100 %
TOP09			7	88 %	1	13 %			8	100 %
KDU-ČSL							1	100 %	1	100 %
Strana svobodných občanů							1	100 %	1	100 %
Hlavu vzhůru			1	100 %					1	100 %
LEV 21 - Národní socialisté	1	100 %							1	100 %
Strana zelených			1	100 %					1	100 %
celek	10	17 %	43	73 %	3	5 %	3	5 %	59	100 %

Tabulka č. 25: Hodnocení stran: rámec strategie, chování v kampani

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	1	100 %					1	100 %
SPOZ					1	100 %	1	100 %
TOP09					1	100 %	1	100 %
celek	1	33 %			2	67 %	3	100 %

Tabulka č. 26: Hodnocení stran: rámec morální kritéria (důvěryhodnost, morální integrita politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	3	100 %					3	100 %
ODS	1	33 %			2	67 %	3	100 %
SPOZ	1	33 %			2	67 %	3	100 %
LEV 21 - Národní socialisté					1	100 %	1	100 %
celek	5	50 %			5	50 %	10	100 %

Tabulka č. 27: Hodnocení stran: rámec profesně - politická kritéria (popis a hodnocení chování politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
SPOZ	8	57 %	1	7 %	5	36 %	14	100 %
ČSSD	10	83 %			2	17 %	12	100 %
ODS	8	100 %					8	100 %
TOP09	5	71 %			2	29 %	7	100 %
Hlavu vzhůru	1	100 %					1	100 %
Strana zelených					1	100 %	1	100 %
celek	32	74 %	1	2 %	10	23 %	43	100 %

Tabulka č. 28: Hodnocení stran: rámec – programy

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	1	100 %					1	100 %
KDU-ČSL	1	100 %					1	100 %
Strana svobodných občanů	1	100 %					1	100 %
celek	3	100 %					3	100 %

4.1.1.4 Jak to vidí

Jak to vidí je publicistický pořad stanice Dvojka, vysílaný každý pracovní den se stopáží 27 minut. Jde o rozhovor moderátora s osobnostmi veřejného života nebo odborníky z různých oborů, kteří volně komentují společenské dění nebo vývoj v oborech svého zájmu.

Analyzováno bylo pět relací - pořadů v období od 18.9.2013 do 26.10.2013, v nichž se vyskytla jako téma či zmínka o kandidující politické straně nebo jejich představitelích. Ve třech vysíláních byl hostem pořadu publicista Ivan Hoffman, další rozhovory byly vedeny s ředitelem Psychiatrického centra Praha Cyrilem Höschlem a komentátorem ČRo.

Tabulka č. 29: Analyzovaná vysílání pořadu

datum	host	moderátor
18.9.2013	Cyrl Höschl, ředitel Psychiatrického centra Praha	Zita Senková
23.9.2013	Ivan Hoffman, publicista	Zita Senková
7.10.2013	Ivan Hoffman, publicista	Zita Senková
18.10.2013	Petr Nováček, komentátor Čro	Zita Senková
21.10.2013	Ivan Hoffman, publicista	Zita Senková

Vzhledem k charakteru této programové řady a nízké frekvenci analyzovaných relací by nebylo účelné realizovat kvantitativní analýzu. Podrobili jsme proto vybraná vysílání pořadu kvalitativní analýze, která měla dva základní cíle:

- Popis a analýza profesních chyb na straně moderátora
 - nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...)
 - informační nepřipravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu
 - nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně)
 - používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem
 - defavorizace politické strany/ představitel (např. zesměšňování, dehonestace)
- Popis a analýza tematického zarámování kandidujících politických stran a jejich představitelů.

V analyzovaných pořadech nebyly zjištěny žádné zásadní profesní chyby moderátorky (tj. nepřipravenost, nepřesné či nekorektní citace nebo interpretace, favorizace či defavorizace stran nebo jejich představitelů).

Hosté pořadu častěji než o stranách mluvili o jejich osobnostech. Pouze dvě strany byly v pořadu pojednány prizmatem jejich programu: Pirátská strana a Dělnická strana sociální spravedlnosti.

4.1.1.5 Zpravodajské a publicistické pořady – shrnutí

Analyzované pořady / relace nesledovaly primárně rovnoměrný přístup kandidujících stran do vysílání, ale musely reagovat situačně na aktuální dění. Nutně tak vystupuje do popředí intenzita pokrytí vládní SPOZ a jejích představitelů. Vysoké pokrytí měl i nejsilnější opoziční subjekt ČSSD. Tuto skutečnost potvrzuje i fakt, že výše popsaná nadreprezentace uvedených stran byla generována především příspěvky s mimovolební tematikou, a to zejména v publicistice. Přesto je ale otázkou zda naznačená rozdíly v zastoupení všech kandidujících politických stran/ (z 23 kandidujících stran se ve zpravodajství nebo v publicistice dostali ke slovu zástupci pouze deseti stran) ještě odpovídá vágně definovanému kritériu relevance kandidujícího subjektu. Za stávajícího znění „zákona“ i z pohledu „pravidel předvolebního vysílání“ nelze hovořit o porušení kritérií objektivit a vyváženosti.

Velké rozdíly v poskytnutém vysílacím čase panovaly i mezi stranami, které v Hlavních zprávách prostor dostaly: z hlediska frekvence přítomnosti představitelů stran, počtu zmínek i počtu identifikovaných tematických rámců dominují zpravodajství i publicistice dvě strany: ČSSD a SPOZ. Je pravděpodobné, že se do intenzivnějšího pokrytí SPOZ promítlo především její vládní angažmá. Šlo ovšem o obraz, který tuto stranu nejvýrazněji defavorizoval. SPOZ se od ostatních stran liší i rozložením tematických rámců, které výrazně častěji akcentovaly roli představitelů strany a upozadily její program (zejména v publicistice). I v případě ČSSD se zdá, že očekávání vztažená k favorizované opoziční straně vedla k její vyšší slyšitelnosti, aniž by ale výrazně narostla její negativní valence, jako tomu bylo v případě SPOZ.

Výlučnost pokrytí SPOZ, ČSSD, ODS a TOP 09 potvrzuje i tematické zarámování příspěvků o těchto subjektech. Zatímco ostatní strany byly nejčastěji prezentovány v rámci stranických programů, pro uvedenou čtveřici je typičtější pokrytí optikou profesně politických kritérií (tj. popis a hodnocení chování strany a jejích představitelů). SPOZ a TOP 09 byly nadprůměrně často přibližovány posluchačům skrze morální kritéria (důvěryhodnost, morální integrita), a to převážně s defavorizujícím hodnocením.

4.1.2 Diskusní pořady ČRo

Následující kapitola se týká vybraných diskusních pořadů. V podkapitolách postupujeme dle relevance jednotlivých diskusí. Začínáme u Tematických speciálů Martina Veselovského, následují diskusní pořady vysílané na jednotlivých regionálních stanicích ČRo, Dvacet minut Radiožurnálu, Den podle a Názory a argumenty.

Kvantitativní analýze byly podrobeny pouze ty pořady, které umožňovaly smysluplné frekvenční třídění: Tematické speciály Martina Veselovského, regionální diskusní pořady a Dvacet minut Radiožurnálu.

Den podle a Názory a argumenty byly analyzovány pouze kvalitativně.

V rámci kvantitativní analýzy jsme sledovali dva základní faktory:

- kvantitativní reprezentaci politických stran/jejich představitelů
- strukturu a povahu dotazů položených moderátorem

Kvantitativní reprezentace politických stran sleduje:

- zastoupení kandidujících stran v jednotlivých diskusních pořadech
- stopáž, která byla těmto stranám poskytnuta
- počet dotazů, které byly adresovány jednotlivým mluvčím

Struktura a povaha dotazů položených moderátorem má pak tyto indikátory:

- typologie dotazů
 - hlavní dotaz (zadání tematického rámce)
 - vedlejší dotaz (rozvíjení tématu nastoleného hlavním dotazem)
 - doplňovací dotaz (výzva k upřesnění odpovědi)
- míra polemičnosti dotazů - valence
 - neutrální dotaz
 - vstřícný dotaz (nahrávka)
 - kritický dotaz (kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz)
- zacílení dotazů
 - ad hominem (tvrzení/otázka, která má tendenci zpochybnit stanovisko mluvčího/strany)
 - ad rem (obecně zjišťování)

Analýza struktury dotazů se zaměřila na následující rámce přikládané jednotlivým mluvčím jako reprezentantům politických stran.

- profesní kompetence kandidáta
- osobnostní rysy, morální integrita kandidáta
- hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta
- strategie, chování kandidáta v kampani

- program strany mluvčího/kandidáta
- vztahy dané strany s ostatními kandidujícími subjektům
- vnitrostranické vztahy
- strategie, chování strany v kampani
- spontánní promluva politika bez moderátorského dotazu

V rámci kvalitativní analýzy se pak soustředíme na konkrétní moderátorské chyby:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- informační nepřipravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně),
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- neschopnost diskusi soudcovat, odhalovat rozpory v postojích účastníků – pouze v diskusích, ne v rozhovorech
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků
- neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmu, zesměšňování) na straně moderátora
- defavorizace politické strany/ představitele (např. zesměšňování, dehonestace) ze strany moderátora
- favorizace politické strany/ představitele ze strany moderátora
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přečeňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování)

4.1.2.1 Tematická speciály Martina Veselovského

Radiožurnál odvysílal deset předvolebních diskusí s představiteli politických stran, které moderoval Martin Veselovský. Oproti předchozím letům se podoba volebních speciálů změnila. Nebyly zaměřené regionálně, ale tematicky. Jednotlivé díly tak vždy nabídly významná celospolečenská témata.

Základní popis mechanismu výběru účastníků z jednotlivých politických stran, tak jak ho stanovil Český rozhlas ve svých pravidlech předvolebního vysílání:

- a/ účastníky mohly na základě své úvahy nominovat jednotlivé kandidující subjekty - jedinou podmínkou bylo, že nominovaný zástupce politického subjektu musel být na jeho kandidátce pro volby do PSPČR 2013
- b/ vzhledem k očekávanému většímu počtu kandidujících subjektů nebylo možné pozvat zástupce všech kandidujících subjektů (nešlo by fakticky o debatu, prostor pro jednotlivé účastníky by byl minimalizovaný)
- c/ pořadu se proto zúčastnili zástupci kandidujících subjektů, které alespoň v jednom výzkumu splňujícím předem stanovené kritéria překročí hranici 3,5 procenta
- d/ rozhodný moment pro posouzení, zda kandidující subjekt splnil kritéria pro účast v debatě, bude 24 hodin před začátkem debaty

Stopáž pořadu variovala na základě počtu účastníků: od cca 55 minut (pokud se debaty zúčastnilo kromě moderátora maximálně 6 respondentů), po cca 85 minut trvající diskuse se sedmi nebo více respondenty.

Pořad byl vysílán desetkrát, prvních osmi vysílání se vždy zúčastnily strany ČSSD, ANO, KSČM, TOP 09, ODS, KDU - ČSL a SPOZ. Dvou závěrečných vysílání se zúčastnil i zástupce Úsvitu přímé demokracie, který splnil uvedená kritéria pro zařazení do diskuse.

Z hlediska podílu času, který dostali jednotliví diskutéři (ve vztahu k celkové délce jednotlivých vysílání) i z hlediska průměrné délky odpovědí můžeme tento pořad označit za vyvážený.

Mírné rozdíly v průměrné délce promluvy odpovídají specifikům individuálních mluvnických stylů jednotlivých aktérů.

Tabulka č. 30: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum vysílání	zúčastněné strany							
24.9.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
26.9.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
1.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
3.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
8.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
10.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
15.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
17.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	
22.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	Úsvit
22.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	KDU-ČSL	SPOZ	Úsvit

Tabulka č 31: Stopáž promluv zástupců jednotlivých stran a celková stopáž

strana	stopáž věnovaná jednotlivým stranám, resp. jejich zástupcům	celková stopáž všech diskusí, kterých se strana zúčastnila	podíl stran na celkové stopáži (v %)
ODS	1 hod 28 min 41 s	14 hod 3 min 32 s	11 %
SPOZ	1 hod 26 min 55 s	14 hod 3 min 32 s	10 %
ANO	1 hod 21 min 48 s	14 hod 3 min 32 s	10 %
ČSSD	1 hod 20 min 20 s	14 hod 3 min 32 s	10 %
KSČM	1 hod 16 min 47 s	14 hod 3 min 32 s	9 %
TOP09	1 hod 16 min 25 s	14 hod 3 min 32 s	9 %
ÚSVIT	14 min 37 s	2 hod 48 min 44 s	9 %
KDU-ČSL	1 hod 4 min 37 s	14 hod 3 min 32 s	8 %

Tabulka č. 32: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

strana	počet dotazů		průměrná délka odpovědi (v sekundách)
ČSSD	181	13 %	27 s
TOP09	170	12 %	27 s
ODS	204	14 %	26 s
KDU-ČSL	164	12 %	24 s
SPOZ	221	16 %	24 s
ANO	223	16 %	22 s
KSČM	209	15 %	22 s
ÚSVIT	46	3 %	19 s

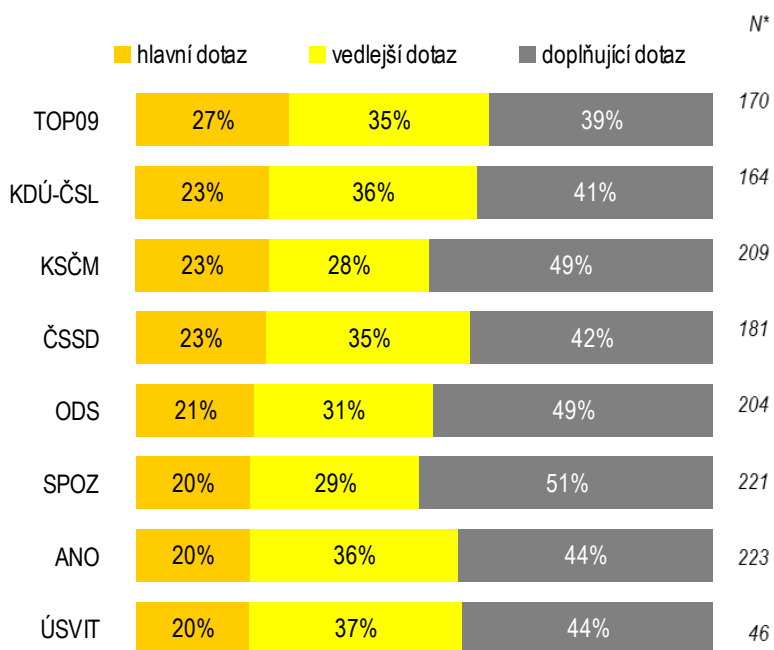
Z hlediska základní typologie dotazů (graf č. 5) je možné říct, že moderátor distribuoval dotazy vůči zástupcům jednotlivých politických stran rovnoměrně a docházelo zde pouze k drobným rozdílům.

V případě valence jednotlivých dotazů už ale spatřujeme větší rozdíly. Nejvíce kritických dotazů, jak je vidět z grafu č. 6, adresoval moderátor představitelům SPOZ (14 %) a následně ODS (11 %). Naopak, nejméně kritických dotazů směřovalo na představitele stran ČSSD (5 %) a KSČM (6 %).

Obdobná je i situace v případě zacílení jednotlivých dotazů (graf č. 7), kdy nejvíce dotazů ad hominem směřovalo na představitele stran SPOZ a ODS (10 %, resp. 8 %) a nejméně na představitele stran KSČM a ČSSD (3 %, resp. 2 %).

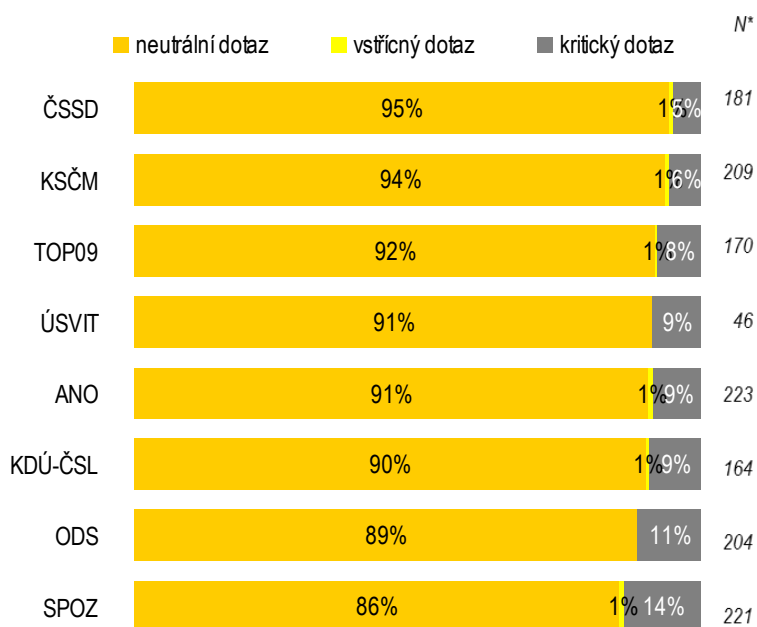
Analýza doplňujících dotazů, respektive jejich valence a zacílení (ad hominem, ad rem) ukázala, že o něco silnější kritika směřovala na SPOZ, ODS ale i KDU-ČSL (grafy č. 8 a 9)

Graf č. 5: Typ dotazů

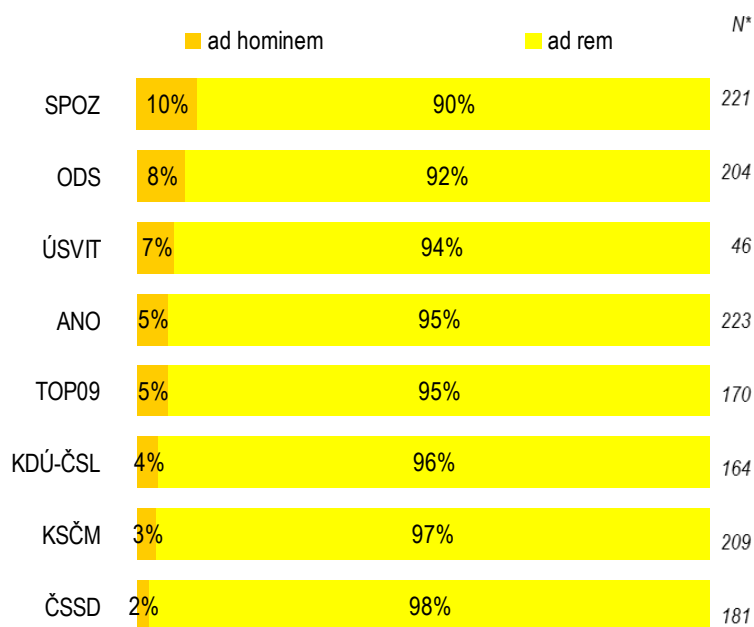
* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 6: Valence dotazů

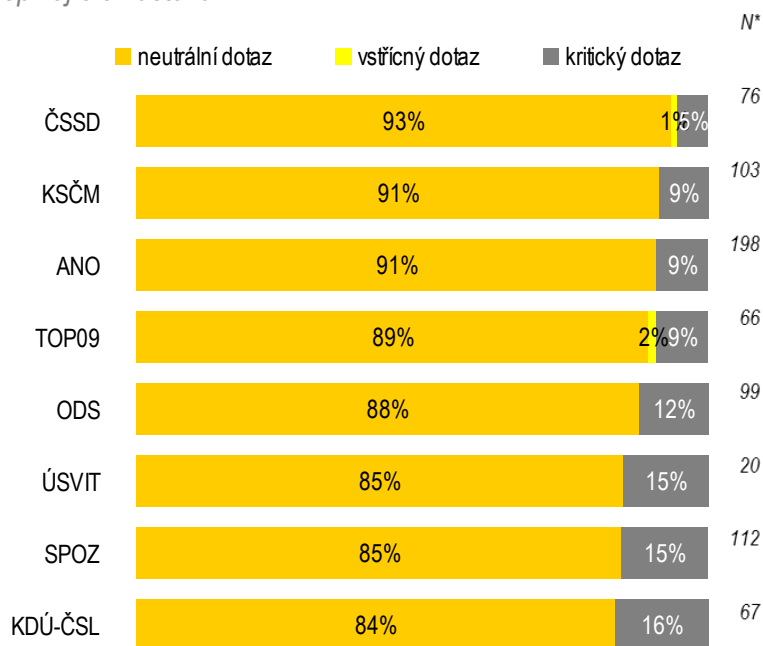
* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 7: Zacilení dotazů

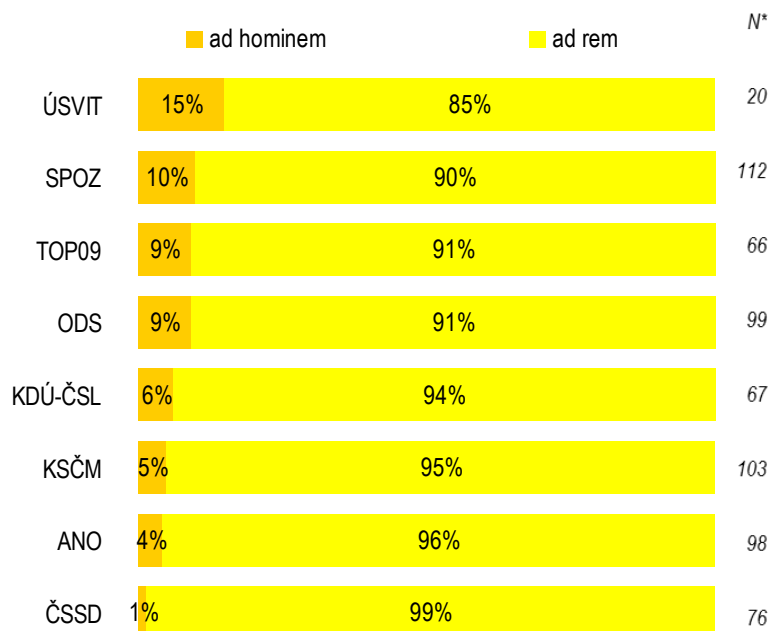
* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 8: Valence doplňujících dotazů

* N = celkový počet doplňujících dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 9: Zacilení doplňujících dotazů

* N = celkový počet doplňujících dotazů položených jednotlivým stranám

Další rovinou analýzy struktury dotazů bylo sledování jejich zaměření – tedy prostřednictvím jakých témat moderátor prezentoval dané politické strany. U všech zúčastněných stran byly dotazy nejčastěji zaměřeny na hodnotové, ideové či politické postoje kandidáta, nebo na program strany.

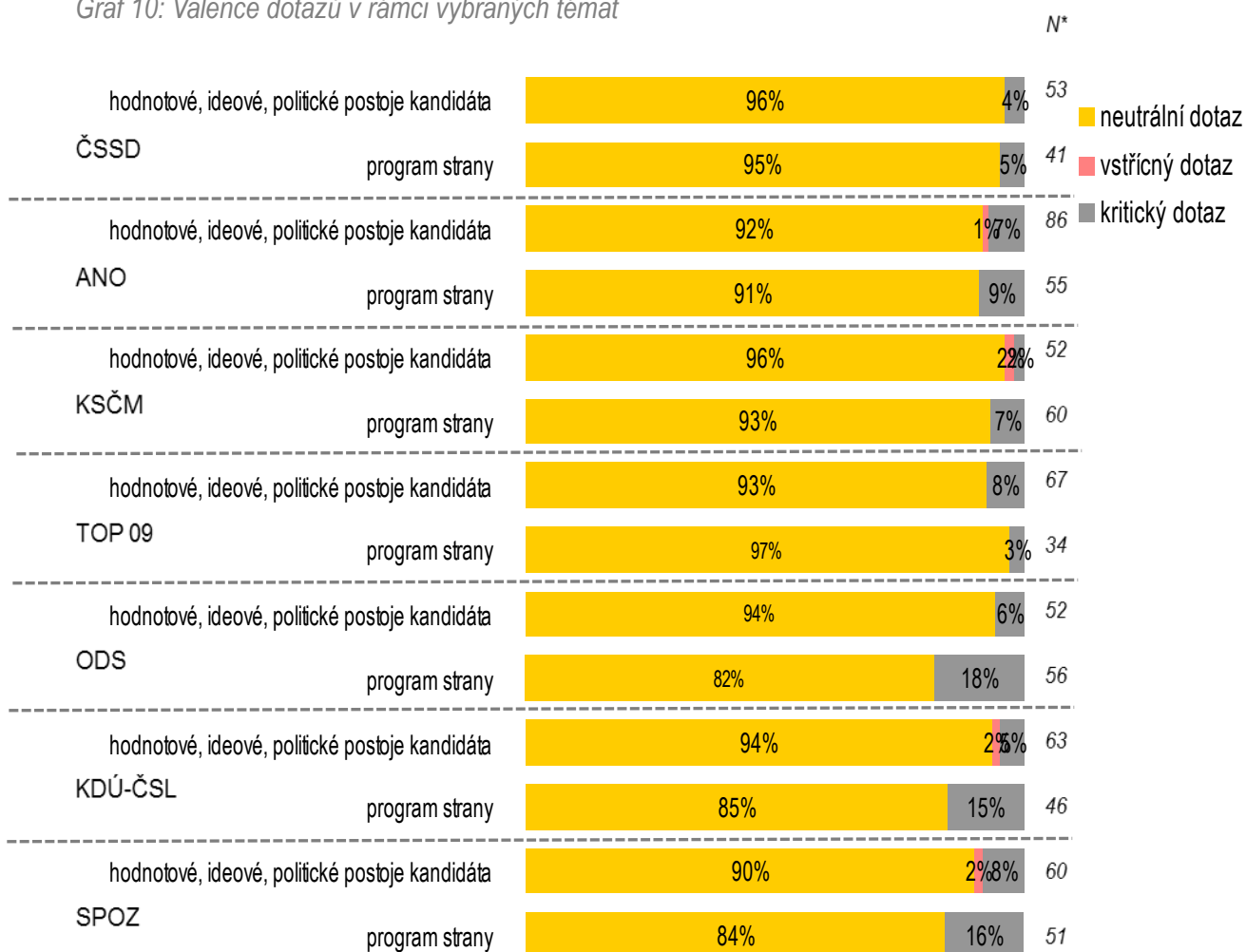
Detailnější pohled na valenci dotazů v rámci těchto témat ukazuje na mírně vyšší míru kritických dotazů týkajících se programu ODS (18 %), KDU-ČSL (15 %) a SPOZ (16 %).

Tabulka č. 33: Tematické rámce dotazů

TÉMA DOTAZU	ČSSD	ANO	KSČM	TOP09	ODS	ÚSVIT	KDÚ-ČSL	SPOZ
profesní kompetence kandidáta	2 %	2 %	3 %	8 %	6 %	2 %	4 %	9 %
osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	1 %	0,4 %	1 %	1 %	1 %		1 %	1 %
hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	29 %	39 %	25 %	39 %	26 %		38 %	27 %
chování kandidáta v kampani	1 %							
program strany	23 %	25 %	29 %	20 %	28 %	46 %	28 %	23 %
vztahy s ostatními stranami	6 %	1 %	2 %	1 %	3 %		1 %	5 %
vnitrostranické vztahy	3 %	2 %	1 %	1 %	3 %		2 %	1 %
chování strany v kampani		0,4 %	1 %					3 %
počet dotazů	181	223	209	170	204	46	164	221

zobrazen pouze procentuální podíl, který ukazuje zařazení dotazu k danému tématu

Graf 10: Valence dotazů v rámci vybraných témat

* N = celkový počet dotazů k danému tématu položených jednotlivým stranám

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

V rámci kvalitativní analýzy jsme se zaměřili na sledování eventuálních moderátorských pochybení či faulů, a to v takovém rozsahu, jak jsme je popsali v teoretické části a opakovaně v úvodu k této kapitole.

V případě hodnocení moderátora Martina Veselovského můžeme konstatovat, že vůči jednotlivým kandidátům přistupoval v diskusi korektně a dopouštěl se jen drobných a z hlediska četnosti marginálních pochybení, většinou ve formě ironického vyznění některých dotazů.

4.1.2.2 Regionální debatní pořady

V průběhu sledovaného období byl na jednotlivých regionálních stanicích vysílán cyklus debat stejného moderátora s krajskými lídry s předem stanovenými okruhy debat.

ČRo stanovil výběr účastníků ve svých „pravidlech předvolebního vysílání“ následujícím způsobem:

- a/ Pozvání dostali krajszí lídři všech kandidujících subjektů v příslušném kraji. Pokud lídr nemohl nebo nechtěl této možnosti využít, měl možnost za sebe poslat jiného kandidáta - náhradník ale musel být na příslušné krajské kandidátce pro volby do PSPČR 2013.
- b/ Standardem byl model debat moderátora s lídry 3 politických subjektů. Pokud ale celkový počet kandidujících subjektů v daném kraji nebyl dělitelný třemi byli do některých debat pozváni lídři 4 politických subjektů. Do kterých debat byly případní dodateční účastníci přizváni určí los 20.9.2013
- c/ Stopáž pořadů variovala na základě počtu účastníků: cca 30 minut pro každou debatu s lídry tří politických subjektů. Pokud se v debatě objevilo více lídrů politických subjektů, prodloužila se stopáž o 10 minut za každého dalšího účastníka. Pokud se naopak jednalo o debatu s méně než 3 lídry politických subjektů, zkracovala se stopáž o 10 minut za každého chybějícího účastníka.

V jednotlivých regionálních debatách vysílaných na regionálních stanicích Českého rozhlasu dostaly prostor alespoň jednou všechny kandidující politické subjekty. Frekvence účasti, či samotná účast, se odvíjela od faktu, zda daná strana měla v jednotlivých krajích svoji kandidátku. (Detailní seznam stran účastnících se debat v jednotlivých krajích je příliš rozsáhlý, uvádíme jej proto v příloze zprávy).

Tabulky na následujících stranách ukazují, že v případě analyzovaných debatních pořadů vysílaných na jednotlivých regionálních stanicích Českého rozhlasu můžeme mluvit o jejich vyváženosti. Zúčastněným politickým stranám byl poskytnut v zásadě stejný prostor.

Tabulka č. 34: Data vysílání pořadu a počet účastí stran

strana	data vysílání pořadů							celkem
	15.10.2013*	16.10.2013	17.10.2013	18.10.2013	21.10.2013	22.10.2013	23.10.2013	
ÚSVIT	1	3	2	2	1	4	4	17
Strana Práv Občanů Zemanovci		3	1	2	4	5	1	16
Strana zelených	1	5	2	2	1	3	1	15
KSČM		2	4	2	1	4	2	15
Strana svobodných občanů		3	2	1	3	2	4	15
ANO	1		3	3		3	4	14
TOP09	1	4	1	3	3	2		14
ODS	1	3	3	4			3	14
DSSS	1	4	2	1	3		3	14
Hlavu vzhůru - volební blok		4	4	2	3		1	14
Strana soukromníků České republiky		2	2	2	2	4	2	14
Česká pirátská strana			2	3	2	4	3	14
KDU-ČSL		1	5	3	3		1	13
Suverenita		1	1	3		4	3	12
Politické hnutí Změna		2	2		3	1	3	11
LEV 21 - Národní socialisté		1	1	2	3	1	2	10
ČSSD		1		2	2	2	2	9
Koruna Česká			3		1	1	3	8
Aktiv nezávislých občanů		2	1	2				5
Romská demokratická strana					1	1		2
Klub angažovaných nestraníků			1					1
Volte Pravý Blok				1				1
Občané 2011				1				1

* Dne 15.10. se debaty konaly pouze v Praze a ve Středočeském kraji

Tabulka č. 35: Stopáž promluv zástupců jednotlivých stran a celková stopáž

strana	stopáž věnovaná jednotlivým stranám	celková stopáž	podíl stran na celkové stopáži (v %)
Klub angažovaných nestraníků	10 min 22 s	31 min 14 s	33 %
SPOZ	2 h 4 min 38 s	6 h 48 min 41 s	31 %
ANO	2 hod 4 min 15 s	7 hod 5 min 2 s	29 %
TOP09	2 h 2 min 12 s	7 h 21 min 29 s	28 %
ODS	2 h 1 min 6 s	7 h 24 min 11 s	27 %
ČSSD	1 hod 53 min 41 s	6 hod 59 min 29 s	27 %
KDU-ČSL	1 h 59 min 6 s	7 h 20 min 39 s	27 %
Hlavu vzhůru - volební blok	1 h 47 min 59 s	6 h 42 min 53 s	27 %
Strana soukromníků České republiky	2 h 4 min 24 s	7 h 50 min 19 s	27 %
Strana zelených	1 h 58 min 30 s	7 h 29 min 5 s	26 %
Občané 2011	8 min 5 s	30 min 54 s	26 %
KSČM	1 hod 56 min 17 s	7 hod 26 min 6s	26 %
LEV 21 - Národní socialisté	1 h 33 min 26 s	6 h 3 min 39 s	26 %
Politické hnutí Změna	1 h 48 min 24 s	7 h 9 min 3 s	25 %
Aktiv nezávislých občanů	31 min 22 s	2 h 5 min 33 s	25 %
Volte Pravý Blok	7 min 42 s	30 min 54 s	25 %
ÚSVIT	1 h 54 min	7 h 43 min 4 s	25 %
Koruna Česká	1 h 6 min 38 s	4 h 36 min 14 s	24 %
Strana svobodných občanů	1 h 39 min 8 s	6 h 52 min 42 s	24 %
Česká pirátská strana	1 h 43 min 24 s	7 h 21 min 34 s	23 %
Dělnická strana sociální spravedlnosti	1 h 36 min 19 s	6 h 53 min 34 s	23 %
Suverenita	1 h 27 min 57 s	7 h 10 min 2 s	21 %
Romská demokratická strana	10 min 14 s	1 h 6 min 38 s	15 %

Odchyly v poskytnutém časovém prostoru i v průměrné délce odpovědi se projevují především u Klubu angažovaných nestraníků a Romské demokratické strany. Lze je ale vysvětlit malým počtem účastí zástupců stran ve sledovaném pořadu - představitelé Romské demokratické strany se zúčastnili pouze dvakrát, reprezentanti KAN jen jednou. Nemohl tak vzniknout dostatečně velký vzorek dotazů a odpovědí, který by umožnil učinit pro tyto strany závěry s dostatečnou vypovídací hodnotou.

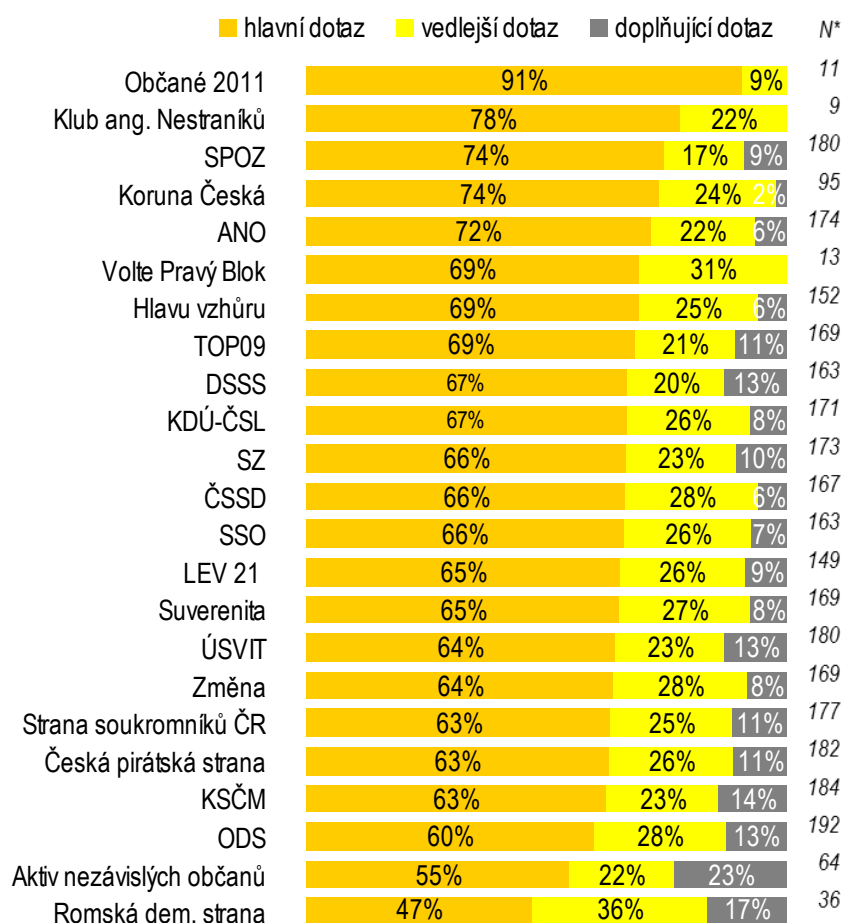
Tabulka č. 36: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

strana	počet dotazů	průměrná délka odpovědi (v sekundách)
Klub angažovaných nestraníků	9	69 s
Občané 2011	11	44 s
ANO	174	43 s
Hlavu vzhůru - volební blok	152	43 s
TOP09	169	43 s
KDU-ČSL	171	42 s
Koruna Česká	95	42 s
SPOZ	180	42 s
Strana soukromníků České republiky	177	42 s
ČSSD	167	41 s
Strana zelených	173	41 s
Politické hnutí Změna	169	39 s
KSČM	184	38 s
LEV 21 - Národní socialisté	149	38 s
ODS	192	38 s
ÚSVIT	180	38 s
Strana svobodných občanů	163	37 s
Dělnická strana sociální spravedlnosti	163	36 s
Volte Pravý Blok	13	36 s
Česká pirátská strana	182	34 s
Suverenita	169	31 s
Aktiv nezávislých občanů	64	29 s
Romská demokratická strana	36	17 s

Z hlediska základní typologie dotazů (graf č. 11) se v případě regionálních debat ukazuje jistá nevyrovnanost, a to především u stran, které byly v debatách zastoupeny nejméně (Občané 2011, KLAN, ANeO, RDS). Jelikož se ale v tomto případě jedná o strany níže zastoupené, nelze tyto odchyly považovat za směrodatné.

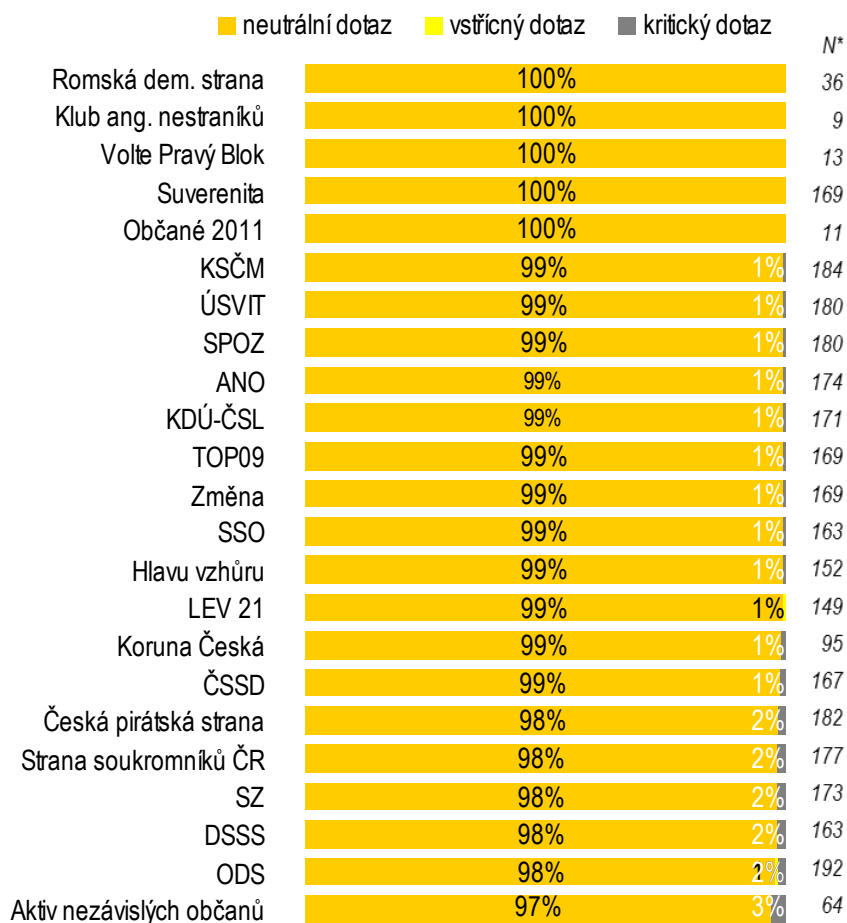
V případě valence jednotlivých dotazů nejsou patrné interpretačně významné odchyly. Obdobná je i situace v případě zacílení ad rem či ad hominem jednotlivých dotazů, kdy nedochází také k žádným výrazným rozdílům, jak vyplývá z grafu č. 13. Detailnější analýzu doplňujících dotazů jsme v tomto případě vzhledem k jejich nízkým četnostem neprováděli.

Graf č. 11: Typ dotazů

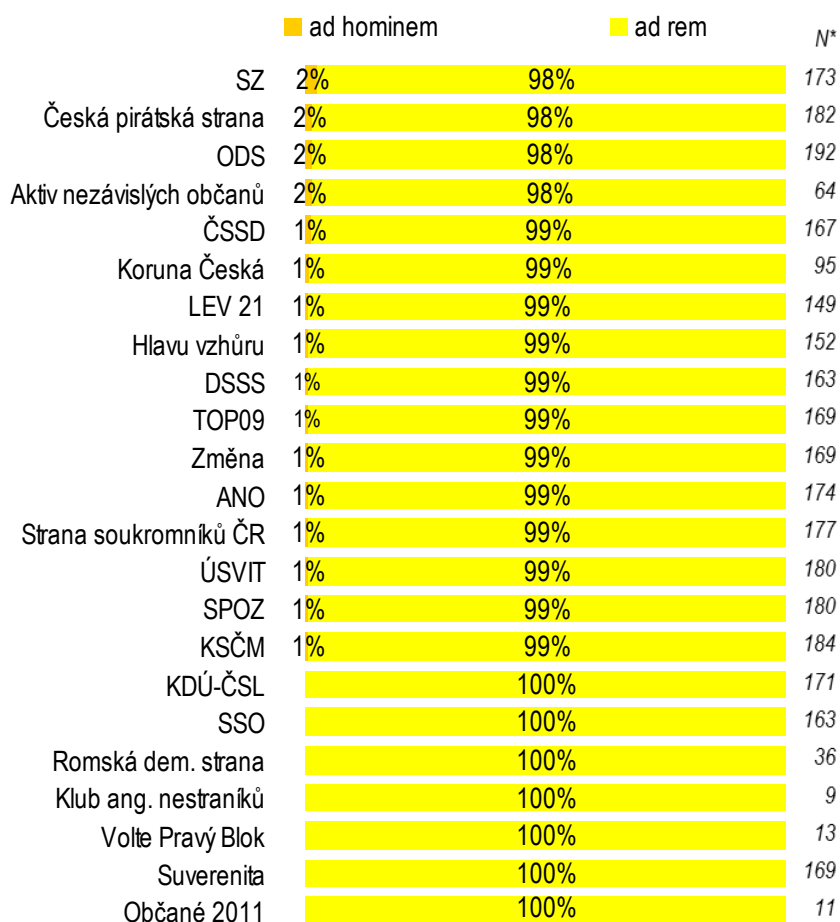
* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 12: Valence dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 13: Zacilení dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Další rovinou analýzy struktury dotazů bylo sledování jejich tematického zaměření. U všech zúčastněných stran byly dotazy nejčastěji zaměřeny na hodnotové, ideové či politické postoje kandidáta, nebo na program strany.

Detailnější pohled na valenci dotazů v rámci těchto nejčastěji používaných tematických rámců potvrdil celkový neutrální charakter.

Tabulka č. 37.A: Tematické rámce dotazů

TÉMA DOTAZU	ČSSD	ANO	KSČM	TOP09	ODS	ÚSVIT	KDÚ- ČSL	SPOZ	SSO	ČPS	HV	RDS
profesní kompetence kandidáta	9 %	9 %	8 %	9 %	8 %	8 %	11 %	10 %	9 %	9 %	9 %	3 %
osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	7 %	8 %	7 %	8 %	7 %	7 %	9 %	8 %	8 %	7 %	8 %	3 %
hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	55 %	56 %	44 %	50 %	51 %	49 %	51 %	50 %	58 %	53 %	58 %	50 %
chování kandidáta v kampani												
program strany	58 %	55 %	61 %	57 %	55 %	56 %	58 %	56 %	55 %	55 %	59 %	47 %
vztahy s ostatními stranami	1 %			1 %			1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	
vnitrostranické vztahy												
chování strany v kampani												
počet dotazů	167	174	184	169	192	180	171	180	163	182	152	36

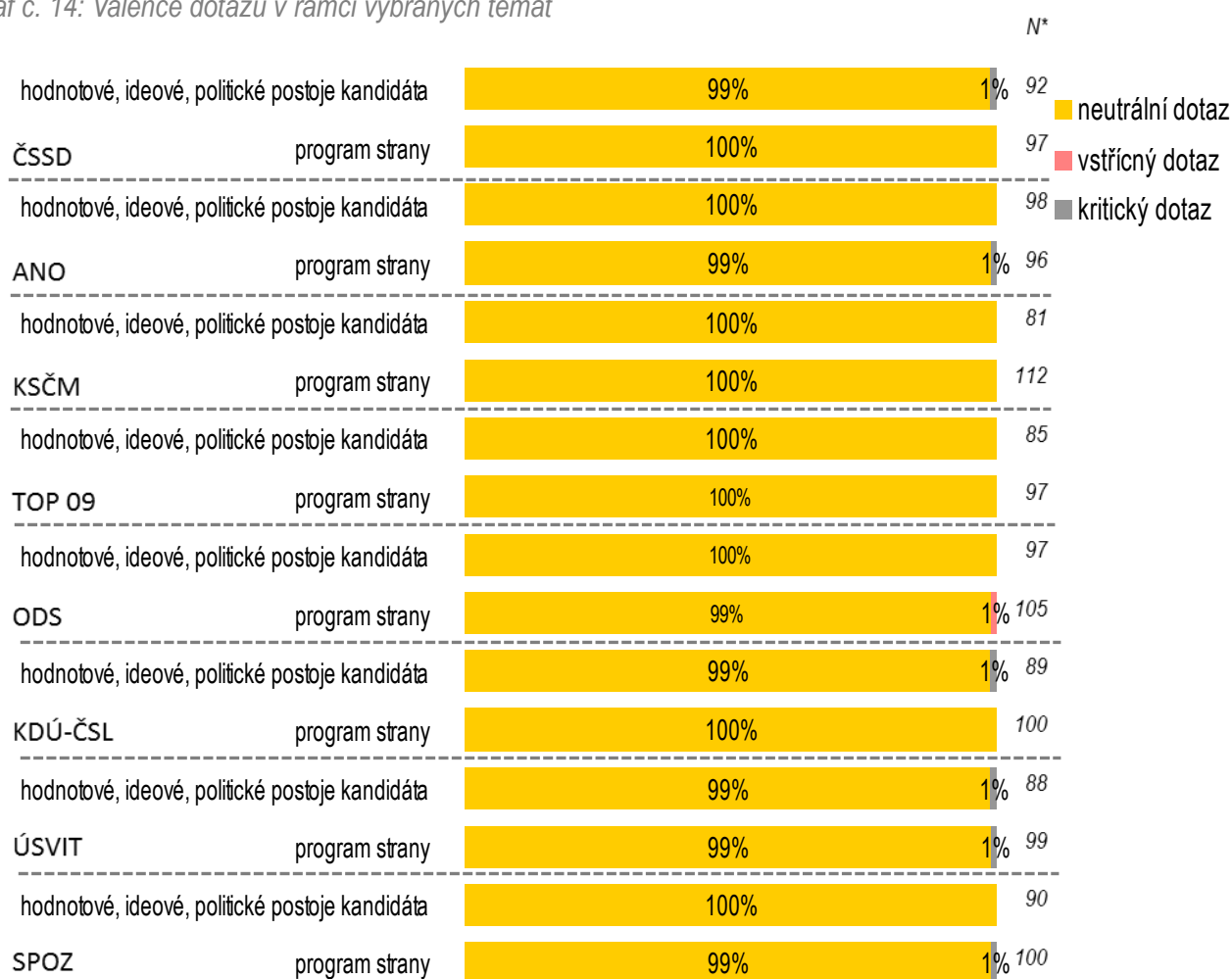
zobrazen pouze procentuální podíl, který ukazuje zařazení dotazu k danému tématu

Tabulka č. 37.B: Tematické rámce dotazů

TÉMA DOTAZU	SUVERE										
	KLAN	ZMĚNA	SS ČR	VPB	NITA	ANeO	OB 2011	DSSS	LEV 21	SZ	KČ
profesní kompetence kandidáta	22 %	9 %	8 %	8 %	9 %	6 %	9 %	8 %	9 %	9 %	11 %
osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	11 %	8 %	8 %	8 %	8 %	6 %	9 %	7 %	8 %	7 %	9 %
hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	11 %	54 %	53 %	77 %	55 %	55 %	82 %	50 %	42 %	46 %	46 %
chování kandidáta v kampani											
program strany	56 %	55 %	53 %	54 %	54 %	47 %	64 %	63 %	61 %	60 %	55 %
vztahy s ostatními stranami						2 %				1 %	
vnitrostranické vztahy			1 %								
chování strany v kampani											
počet dotazů	9	169	177	13	169	64	11	163	149	173	95

zobrazen pouze procentuální podíl, který ukazuje zařazení dotazu k danému tématu

Graf č. 14: Valence dotazů v rámci vybraných témat

* N = celkový počet dotazů k danému tématu položených jednotlivým stranám

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

V případě kvalitativní analýzy moderátorských pochybení můžeme konstatovat, že vůči jednotlivým kandidátům přistupovali moderátoři jednotlivých regionálních stanic korektně a nedopouštěli se výraznějších pochybení či faulů.

4.1.2.3 Dvacet minut Radiožurnálu

Rozhovor s lídrem v rámci pořadu 20 minut Radiožurnálu završoval či uzavíral celodenní pořad Den s lídrem.

Všechna analyzovaná vysílání moderoval Jan Pokorný.

ČRo stanovil výběr účastníků ve svých pravidlech předvolebního vysílání následujícím způsobem:

- a/ pozvání dostali celostátní lídři příslušných kandidujících subjektů, pokud lídr nemohl nebo nechtěl této možnosti využít, mohl za sebe nominovat jiného kandidáta - náhradník ale musel být na kandidátce příslušného kandidujícího subjektu pro volby do PSPČR 2013
- b/ vzhledem k většímu počtu kandidujících subjektů nebylo možné pozvat zástupce všech kandidujících subjektů
- c/ pořadu se proto zúčastnili zástupci kandidujících subjektů, které alespoň v jednom výzkumu splňujícím předem stanovené kritéria překročí hranici 3,5 procenta
- d/ uzávěrka pro splnění kritérií v účasti v tomto pořadu byla dne 24.9.2013. Na konkrétní termíny byli jednotliví lídři zařazováni na základě losu.

Výše popsaný mechanismus výběru měl za následek, že se v tomto pořadu ze všech 23 kandidujících subjektů objevilo pouze 8 politických stran.

Kvantitativní pohled na popisná data o jednotlivých vysíláních pořadu ukazuje, že jak ve stopáži věnované jednotlivým stranám, tak i v průměrné délce odpovědí existují mezi jednotlivými rozhovory rozdíly. Na jednom pólu stojí rozhovory s Lubomírem Zaorálkem z ČSSD a Miroslavem Kalouskem, kteří dostali více prostoru k odpovědím a jejich promluvy byly v průměru delší. Naopak Andrej Babiš z hnutí ANO a zejména Miroslava Vostrá z KSČM získali menší prostor na celkové stopáži a jejich odpovědi byly v průměru kratší.

Tyto odlišnosti byly dány především jejich úspornějším projevem, který se podstatně odlišoval od zkušených rétorů L. Zaorálka a M. Kalouska, kteří minimalizovali moderátorův projev.

Tabulka č. 38: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum vysílání	zúčastněná strana
2.10.2013	KDU-ČSL
7.10.2013	SPOZ
9.10.2013	KSČM
11.10.2013	ČSSD
14.10.2013	ANO
16.10.2013	ODS
18.10.2013	TOP09

Tabulka č. 39: Stopáž promluv zástupců jednotlivých stran a celková stopáž

strana	stopáž věnovaná jednotlivým stranám	celková stopáž	podíl stran na celkové stopáži (v %)
ČSSD	15 min 59 s	21 min	76 %
TOP09	15 min 51 s	21 min 16 s	75 %
KDU-ČSL	14 min 28 s	20 min 16 s	71 %
ODS	13 min 59 s	19 min 38 s	71 %
SPOZ	15 min 36 s	22 min 36 s	69 %
ANO	13 min 24 s	20 min 46 s	65 %
KSČM	11 min 57 s	20 min 10 s	59 %

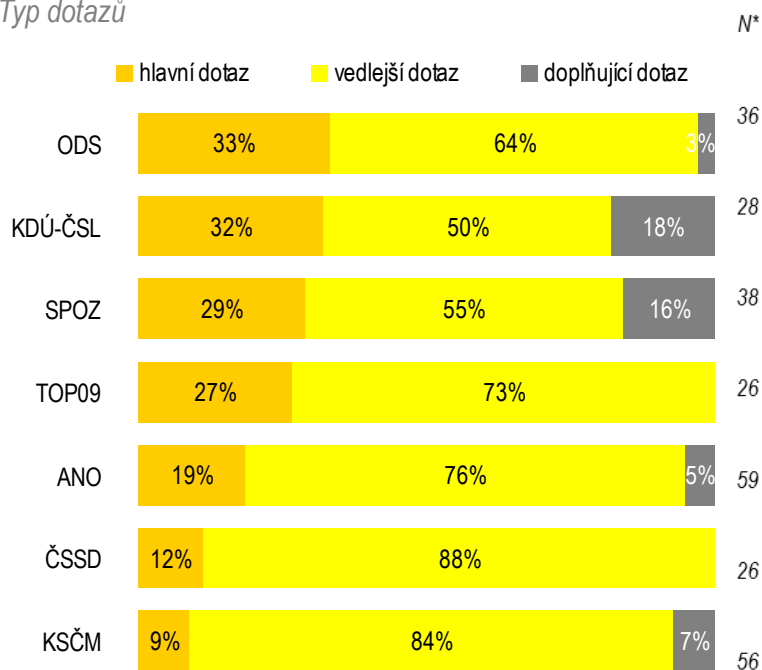
Tabulka č 40: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

strana	počet dotazů	průměrná délka odpovědi (v sekundách)
ČSSD	26	37 s
TOP 09	26	37 s
KDU-ČSL	28	31 s
SPOZ	38	25 s
ODS	36	23 s
ANO	59	14 s
KSČM	56	13 s

Distribuce jednotlivých typů dotazů opět poukazuje na odlišný styl vedení rozhovorů s představiteli jednotlivých stran (graf č. 15)

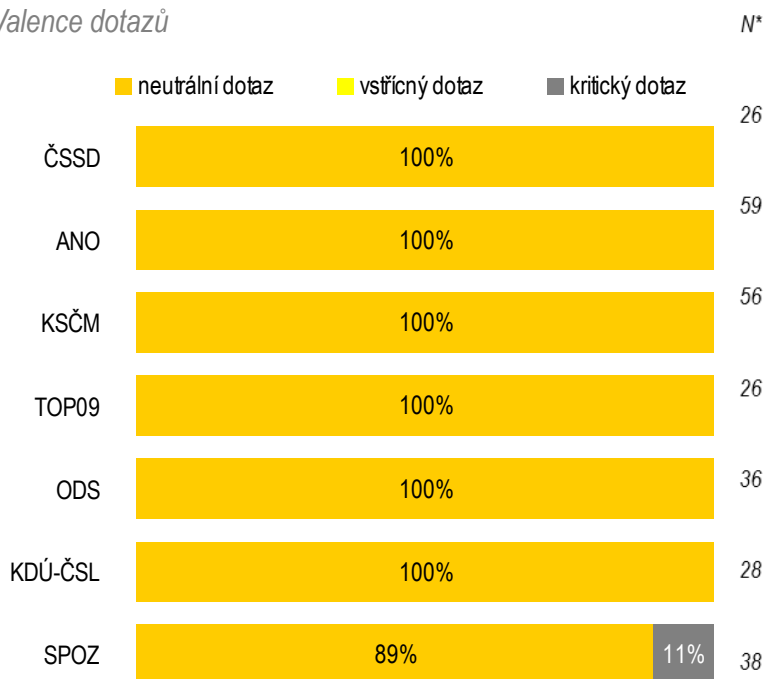
V případě valence dotazů adresovaných jednotlivým mluvčím ale nespatřujeme výrazné rozdíly. (graf č. 16) Detailnější pohled na valenci a zacílení doplňujících dotazů vzhledem k jejich nízkému počtu jsme neprováděli.

Graf č. 15: Typ dotazů

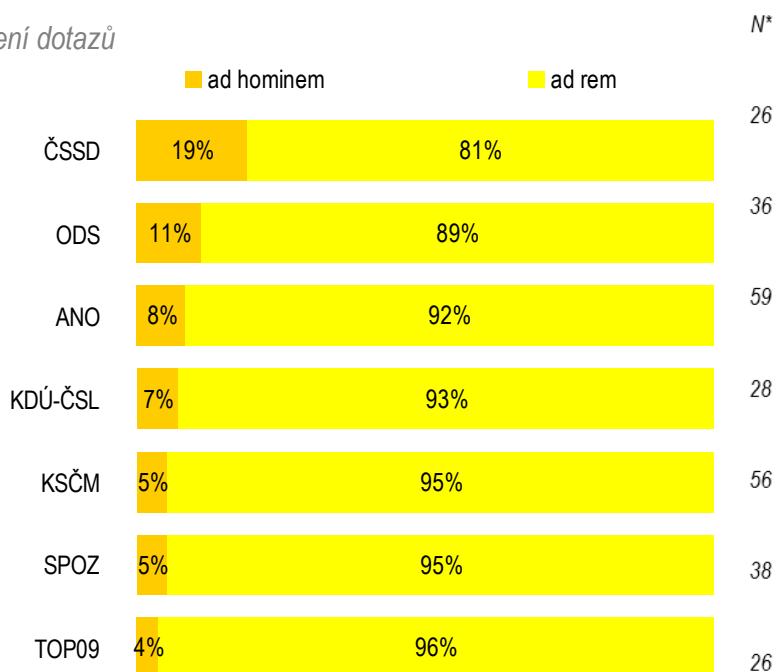
* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 16: Valence dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 17: Zacilení dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Z pohledu tematického zaměření dotazů se neobjevila jednotná tendence rámování, jako tomu bylo například v regionálních debatách či Tematických speciálech Martina Veselovského.

ČSSD byla nejčastěji dotazována na hodnotové, ideové a politické postoje svého kandidáta. Obdobně tomu tak bylo i v případě představitele ANO, ODS a SPOZ. I v případě TOP 09 zde byl vyšší podíl dotazů na postoje kandidáta, objevily se zde ale i dotazy na program strany, chování kandidáta v kampani či vztahy s ostatními stranami. V případě KDU-ČSL ale dotazy na postoje kandidáta zcela absentovaly, a moderátor se zaměřoval spíše na program strany a vztahy s ostatními stranami. V případě strany KSČM docházelo často k cílení dotazů na program strany – až polovina z dotazů v rámci vysílání věnovaného rozhovoru s lídrem této strany byla zaměřena právě na program.

Detailnější analýzu valence dotazů z jednotlivých témat vzhledem na jejich nízkou absolutní četnost neprovádíme.

Tabulka č. 41: Tematické rámce dotazů

TÉMA DOTAZU	ČSSD	ANO	KSČM	TOP09	ODS	KDÚ-ČSL	SPOZ
profesní kompetence kandidáta	4 %	2 %			6 %		3 %
osobnostní rysy, morální integrita kandidáta							8 %
hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	31 %	20 %	7 %	23 %	31 %		26 %
chování kandidáta v kampani	4 %	8 %	2 %	12 %	3 %	4 %	16 %
program strany		8 %	52 %	15 %	8 %	21 %	
vztahy s ostatními stranami	8 %	8 %	5 %	12 %	3 %	14 %	
vnitrostranické vztahy	8 %	2 %			3 %		8 %
chování strany v kampani		7 %	4 %	4 %	14 %	14 %	5 %
počet dotazů	26	59	56	26	36	28	28

zobrazen pouze procentuální podíl, který ukazuje zařazení dotazu k danému tématu

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Detailní kvalitativní analýza rozhovorů ukázala, že se zde projevil poněkud odlišný přístup moderátora.

Se zástupkyní KSČM vedl moderátor polemický rozhovor převážně o věcných tématech (ekonomika, zaměstnanost). Typické byly krátké konkrétní dotazy: „Jak toho dosáhnout?“, „V čem by musel být ještě průnik?“

Lídr hnutí ANO byl konfrontován především s otázkami reflektujícími jeho pozici významného podnikatele, majitele médií a člověka s krédem „řídít stát jako firmu“.

Rozhovory se zástupci ČSSD a TOP 09 byly méně konfrontační a konkrétní, spočívaly především v komentování aktuálního dění a odhadech povolebního vývoje. Svou roli jistě hrála velká rétorická praxe Lubomíra Zaorálka a Miroslava Kalouska.

Z hlediska kvalitativní analýzy zaměřené na konkrétní moderátorské pochybení či fauly můžeme ale konstatovat, že moderátor přistupoval k lídrům jednotlivých stran v tomto ohledu korektně. Drobných pochybení se dopustil ve vztahu ke straně KDU-ČSL, kdy v rozhovoru špatně datoval vznik strany a období jejího parlamentního působení.

4.1.2.4 Den podle

Jednalo se o pořad rozhovorů s celostátními lídry všech kandidujících subjektů, podle stejných pravidel a se stejnou stopáží, v rámci pořadu Den podle.

ČRo stanovil výběr účastníků ve svých pravidlech předvolebního vysílání následujícím způsobem:

- a/ Pozvání dostali celostátní lídři všech kandidujících subjektů.
- b/ Pokud lídr nemohl nebo nechtěl této možnosti využít, mohl za sebe poslat jiného kandidáta - náhradník ale musel být na kandidátce příslušného kandidujícího subjektu pro volby do PSPČR 2013.
- c/ Pořadí jednotlivých rozhovorů určil los 20.9.2013.

Stopáž: přibližně 8 minut pro každý rozhovor

Vzhledem k nízké četnosti analyzovaných promluv (každá politická strana / její zástupce se objevil ve vysílání pouze jednou) v krátkém rozhovoru, a tudíž nevhodnosti tyto výstupy kvantifikovat v samostatných tabulkách a grafech, přinášíme na následujících stranách pouze kvalitativní posouzení, do jaké míry byla ne/dodržena objektivita a vyváženost a zabýváme se případnými profesními chybami moderátorů.

Ve vysílání pořadu Den podle se objevilo všech 23 kandidujících politických subjektů.

Tabulka č. 42: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum vysílání	zúčastněné strany
7.10.2013	Klub angažovaných nestraníků
	Občané 2011
8.10.2013	Romská demokratická strana
	Strana Práv Občanů Zemanovci
9.10.2013	Strana zelených
	Koruna Česká
10.10.2013	ANO
	KDU-ČSL
11.10.2013	ÚSVIT
	Strana svobodných občanů
14.10.2013	ČSSD
	Strana soukromníků České republiky
15.10.2013	Suverenita
	Aktiv nezávislých občanů
16.10.2013	KSČM
	ODS
17.10.2013	TOP09
18.10.2013	Česká pirátská strana
	Dělnická strana sociální spravedlnosti
21.10.2013	Politické hnutí Změna
	Volte Pravý Blok
22.10.2013	LEV 21 - Národní socialisté
	Hlavu vzhůru - volební blok

Z hlediska profesních chyb na straně moderátora můžeme konstatovat, že zde docházelo jen k drobným a zřídkačným pochybením.

Několikrát došlo v pořadech k situaci, kdy moderátor použil argumenty či informace, které nebylo možné spojit s konkrétním zdrojem.

V případě rozhovoru s lídrem ČSSD, odkaz na nejasný průzkum veřejného mínění „Když se podíváte do průzkumu veřejného mínění, tak je zřejmé, že lidé požadují od státu, aby se cítili bezpečně, ale také požadují to, aby měli nějakou perspektivu z hlediska toho, že mají šanci získat práci“

Vůči menší straně se pak moderátor dopustil sugestivních otázek. Vůči lídrovi Romské demokratické strany, kterému směřoval dotaz „A máte nějaký ohlas na tu vaši iniciativu, třeba i u lidí mimo romské etnikum, proč třeba neoslovujete tyto lidi, proč nechcete, aby i oni se stali vašimi členy nebo podporovateli?“ Dotaz byl položen bez toho, že by se představitel nějakým způsobem vyslovil, že by strana lidi mimo romské etnikum neoslovovala. Otázka tedy byla formulována jako hotový nýbrž nepodložený fakt.

4.1.2.5 Názory a argumenty

Pořad Názory a argumenty probíhal formou „kulatých stolů“. Moderátor debatoval se zástupci 4-5 kandidujících subjektů.

Stopáž: cca 50 minut pro každou debatu.

ČRo stanovil výběr účastníků ve svých pravidlech předvolebního vysílání následujícím způsobem:

- a/ Pozvání dostali celostátní lídři všech kandidujících subjektů.
- b/ Pokud lídr nemohl nebo nechtěl této možnosti využít, mohl za sebe poslat jiného kandidáta - náhradník ale musel být na kandidátce příslušného kandidujícího subjektu pro volby do PSPČR 2013.
- c/ Účastníky jednotlivých debat určil los 20.9.2013.

Standardem byly 4 respondenti, pokud ale celkový počet kandidujících subjektů nebyl dělitelný čtyřmi, byl do některých debat pozván 5. respondent.

Vzhledem k nízké četnosti analyzovaných promluv (každá politická strana / její zástupce se objevil ve vysílání pouze jednou), a tudíž nevhodnosti tyto výstupy kvantifikovat v samostatných tabulkách a grafech, přinášíme na následujících stranách pouze slovní hodnocení pořadu z hlediska objektivitu a vyváženosti, ve kterém se zaměřujeme především na profesní chyby moderátorů.

Ve vysílání pořadu Názory a argumenty se objevilo 22 z 23 kandidujících politických subjektů. V žádném z vysílání se neobjevili zástupci Romské demokratické strany. (Zástupce RDS byl do vysílání dne 19.10.2013 pozván, ale neúčastnil se).

Tabulka č. 43: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum vysílání	zúčastněné strany
5.10.2013	ČSSD
	ANO
	Aktiv nezávislých občanů
	Dělnická strana sociální spravedlnosti
6.10.2013	ODS
	ÚSVIT
	Občané 2011
12.10.2013	KSČM
	TOP09
	KDU-ČSL
	SPOZ
13.10.2013	Strana svobodných občanů
	Klub angažovaných nestraníků
	Strana soukromníků České republiky
	Volte Pravý Blok
19.10.2013	Suverenita
	LEV 21 - Národní socialisté
	Koruna Česká
20.10.2013	Česká pirátská strana
	Hlavu vzhůru - volební blok
	Politické hnutí Změna
	Strana zelených

Z hlediska profesních chyb na straně moderátora můžeme konstatovat, že zde docházelo k závažnějším pochybením.

V rámci dvou diskusí došlo k neschopnosti moderátora tyto diskuse korigovat.

V diskusi, které se účastnili lídři ODS, Úsvit a Občané 2011 (6.10.) obsadila téměř polovinu celkové stopáže pořadu Miroslava Němcová z ODS, která se většinou ostře konfrontovala s lídrem Úsvitu. Tím, že moderátor diskusi nijak výrazně neřídil, výrazně narostl podíl promluv dvou výše zmíněných lídrů na úkor lídra strany Občané 2011.

Obdobná situace pak nastala v případě diskuse, na které se zúčastnili strany ČSSD, ANO, ANeO a DSSS (5.10.). Většinu diskuse v tomto případě opanoval především Martin Stropnický z ANO a Tomáš Vandas z DSSS. Moderátor debatu příliš nekorigoval a znevýhodnil tak představitelku ČSSD.

4.1.2.6 Klastrová analýza diskusních pořadů ČRo

Metodu klastrové analýzy, blíže popsanou v teoreticko - metodologické kapitole, jsme využili pro seskupení jednotlivých moderátorských dotazů v diskusních pořadech do vnitřně homogenních a vzájemně co nejodlišnějších segmentů (klastrů). Pomocí takto vytvořených klastrů jsme mohli lépe porozumět základním interpretačním rámcům, identifikovatelným v dotazech moderátorů diskuzí

Do analýzy vstoupily tyto diskusní pořady Českého rozhlasu:

- Tematické speciály Martina Veselovského,
- Regionální debatní pořady,
- Dvacet minut Radiožurnálu,
- Den podle,
- Názory a argumenty.

Vzhledem k nestejnému zastoupení představitelů jednotlivých stran v diskusních pořadech a tedy i velmi rozdílnému počtu dotazů, které byly jednotlivým stranám adresovány, jsme museli analýzu omezit pouze na dotazy, adresované představitelům těchto stran: ČSSD, ANO, KSČM, TOP 09, ODS, Úsvit přímé demokracie, KDU-ČSL, Strana Práv Občanů Zemanovci a Strana zelených.

Do klastrové analýzy byly zařazeny následující proměnné / indikátory potenciálních rámců, které sledované pořady / novináři uplatňovali na kandidující politické strany a jejich představitele.

- strany a jejich charakteristiky,
- strana, na niž je dotaz směřován,
- program strany,
- vztahy s ostatními stranami,
- vnitrostranické vztahy,
- strategie, chování strany v kampaní.
- kandidáti a jejich charakteristiky:
 - profesní kompetence,
 - osobnostní rysy, morální integrita,
 - hodnotové, ideové a politické postoje,
 - strategie, chování kandidáta v kampaní,
- typologie a charakteristiky dotazů:
 - typ dotazu (hlavní / vedlejší / doplňovací dotaz),
 - míra polemčnosti dotazu (neutrální / vstřícný / kritický dotaz),
 - zacílení dotazu (ad hominem / ad rem),

K popisu interpretačních rámců, uplatňovaných moderátory rozhlasových diskusních pořadů na jednotlivé strany a jejich kandidáty, nám nejlépe poslouží následující tříklastrová varianta.

Tabulka č. 44: Charakteristika klastrů

	počet	v %
klastr 1	466	13
klastr 2	2248	63
klastr 3	855	24
celek	3569	100

1) Klastr 1 obsahuje dotazy, které se podílely na konstrukci obrazu strany **SPOZ**. Od ostatních klastrů se liší nadprůměrným zastoupením kritických dotazů a naopak relativně nejmenším podílem dotazů neutrálních. Nejčastěji se zde také setkáme s dotazy typu ad hominem. V tomto klastru jsou nejčastěji zastoupeny doplňující dotazy a průměrná délka odpovědí na otázky je nejkratší. Obsahová agenda dotazů se nejméně často týká stranického programu.

2) Do druhého klastru spadají dotazy, vytvářející obraz stran **ČSSD, ANO, KSČM, TOP 09 a ODS**. Jsou zde mírně nadreprezentovány vedlejší a doplňovací dotazy na úkor dotazů hlavních. Valencí dotazů ani jejich zaměřením (ad hominem / ad rem) se klastr výrazněji neliší od průměru celého souboru.

3) Tento klastr mapuje způsoby konstrukce obrazu stran **Úsvit a KDU-ČSL**. Od předešlých dvou klastrů se liší vysokým podílem hlavních dotazů a s tím související největší průměrnou délkou odpovědí na otázky. Z hlediska valence jsou pro klastr typičtější neutrální dotazy, kritických dotazů je naopak relativně nejméně. V obsahové agendě jsou ze všech klastrů nejčastěji zastoupeny dotazy směřující ke stranickým programům.

Klastrová analýza ukazuje, že obraz strany SPOZ byl v diskusních pořadech Českého rozhlasu ve srovnání s ostatními kandidujícími subjekty utvářen poněkud odlišně a nese jisté defavorizující rysy. Kvantitativní ukazatele ovšem naznačují, že tato odlišnost není natolik velká, aby mohla být pojímána jako narušení objektivit a vyváženosti diskusí.

Tabulka č. 45: Popis klastrů

		klastr 1	klastr 2	klastr 3	celek
politická strana	ČSSD		18 %		11 %
	ANO		22 %		14 %
	KSČM		21 %		13 %
	TOP09		17 %		11 %
	ODS		21 %		13 %
	ÚSVIT			32 %	8 %
	KDU-ČSL			46 %	11 %
	SPOZ	100 %			13 %
	Strana zelených			22 %	5 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %
typ dotazu	hlavní dotaz	42 %	39 %	49 %	41 %
	vedlejší dotaz	29 %	37 %	34 %	35 %
	doplňovací dotaz	29 %	24 %	17 %	23 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %
míra polemičnosti dotazu	neutrální dotaz	92 %	96 %	97 %	96 %
	vstřícný dotaz	0,4 %	0,4 %	0,1 %	0,4 %
	kritický dotaz	8 %	4 %	3 %	4 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %
zacílení dotazu	ad hominem	6 %	4 %	4 %	4 %
	ad rem	94 %	96 %	96 %	96 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %
charakteristiky dotazu	dotaz zaměřený na profesní kompetence kandidáta	8 %	5 %	7 %	6 %
	dotaz zaměřený na osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	4 %	3 %	5 %	4 %
	dotaz zaměřený na hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	36 %	38 %	39 %	38 %
	dotaz zaměřený na strategii, chování kandidáta v kampani	1 %	1 %	0,1 %	1 %
	dotaz zaměřený na program strany	35 %	37 %	47 %	39 %
	dotaz zaměřený na vztahy strany s ostatními stranami	3 %	2 %	2 %	2 %
	dotaz zaměřený na vnitrostranické vztahy	1 %	1 %	0,4 %	1 %
	dotaz zaměřený na strategie, chování strany v kampani	2 %	1 %	1 %	1 %
	dotaz zaměřený na jiné téma	24 %	27 %	19 %	25 %

4.1.2.6 Diskusní pořady - shrnutí

Cílem analýzy vybraných diskusních pořadů Českého rozhlasu v rámci předvolebního vysílání bylo otestovat, zda v těchto pořadech docházelo k objektivní a vyvážené reprezentaci politických stran.

Obecně lze konstatovat, že v rámci sledovaných pořadů nedošlo k výrazné favorizaci či defavorizaci jednotlivých politických stran. Drobné odchylky či drobná pochybení odhalená kvalitativní analýzou (jak jsme je popsali v jednotlivých podkapitolách) nelze považovat ve svém celku za porušení objektivního a vyváženého informování posluchačů.

K představitelům vybraných politických stran přistupovali moderátoři korektně, objektivně a vyváženě.

Za problematický je ale možné do jisté míry označit samotný mechanismus výběru účastníku některých diskusních pořadů. Stanovená kritéria selekce účastníků předvolebních debat totiž sama o sobě generovala nerovnoměrné zastoupení.

V případě Tematických speciálů Martina Veselovského se do vysílání dostalo pokaždé 7 stejných stran (ČSSD, ANO, KSČM, TOP 09, ODS, KDU-ČSL A SPOZ). Pouze ve dvou vysíláních se pak objevila i strana Úsvit.

Podobně nerovnoměrně byly kandidující politické strany zastoupeny ve Dvaceti minutách Radiožurnálu, kde se objevilo pouze 7 z celkového počtu 23 politických subjektů.

Klastrová analýza diskusních pořadů pak ukázala, že obraz SPOZ byl vytvářen poněkud odlišně než obraz ostatních kandidujících stran a nesl jisté defavorizační rysy. Nejde ovšem o tak velkou diskrepanci, aby mohla být interpretována jako narušení objektivity a vyváženosti.

4.1.3 Český rozhlas – shrnutí

V rámci kapitoly věnované Českému rozhlasu jsme analyzovali vybrané zpravodajské, publicistické a diskusní pořady. Primárním cílem bylo zjistit, zda v průběhu předvolebního vysílání od 18. 9. do 26. 10. 2013 nedošlo ve vysílání k porušení kritérií objektivity a vyváženosti, tak jak jsme si je stanovili v teoretické části práce.

Vybrané pořady jsme podrobili detailní kvantitativní i kvalitativní analýze.

Analýza zpravodajství odhalila nerovnováhu v zastoupení kandidujících politických stran. Většina z nich nebyla oslovena. Z 23 kandidujících politických stran se ve zpravodajství dostali ke slovu představitelé pouze osmi subjektů (SPOZ, ČSSD, ODS, KSČM, TOP 09, SZ, Hlavu vzhůru a KDU-ČSL). Nevyvážená reprezentace se ale objevila i mezi subjekty, které osloveny byly. Výrazně se tato nerovnováha projevila v příspěvcích s mimovolební agendou, kde co do počtu dominovala vystoupení představitelů ČSSD a SPOZ (jako vládní strany).

V publicistice se nerovnováha v zastoupení politických stran projevovala podobně jako ve zpravodajství, vzhledem k delší stopáži příspěvků však byly rozdíly ještě markantnější. Na jedné straně ČSSD a SPOZ s více než 20ti minutovou přítomností svých představitelů ve vysílání, na druhém pólu KSČM s necelými dvěma minutami a hnutí ANO s 30ti sekundami promluv svých představitelů. I zde je zřejmé, že většina kandidujících stran se do vysílání nedostala – z 23 stran opět pouze 8 (ČSSD, TOP 09, ODS, SPOZ, KDU-ČSL, KSČM, ANO, SSO).

Nevyvážení reprezentace byla generována především příspěvky s mimovolební agendou. Za stávajícího znění „zákona“ i z pohledu „pravidel předvolebního vysílání“ nelze hovořit o porušení kritérií objektivity a vyváženosti. Přesto je ale otázkou zda naznačená rozdíly v zastoupení všech kandidujících politických stran/ (z 23 kandidujících stran se ve zpravodajství nebo v publicistice dostali ke slovu zástupci pouze deseti stran) ještě odpovídá vágně definovanému kritériu relevance kandidujícího subjektu.

Většina kandidujících subjektů byla zpravodajsky a publicisticky zarámována tématem stranických programů a prezentována s převážně neutrálně. Výjimku představovala SPOZ, která byla zejména v publicistice vystavena poměrně silné defavorizaci.

V rámci analýzy vybraných diskusních pořadů jsme opět narazili na problematiku výběru politických stran – kritéria účastníků jednotlivých debatních pořadů, tak jak je stanovil samotný Český rozhlas pro toto předvolební období, totiž sama o sobě generovala nerovnoměrné zastoupení. V případě Tematických speciálů Martina Veselovského i v Dvaceti minutách Radiožurnálu se do vysílání dostalo 7 z 23 kandidujících stran.

Ve svém celku ale přistupovali moderátoři představitelům vybraných politických stran korektně bez výraznějších porušení kritérií profesní objektivity.

4.2 Česká televize

Následující podkapitoly přináší přehled všech relevantních zjištění v následujícím pořadí:

- Analýza zpravodajství a vybraných publicistických pořadů.
- Analýza vybraných diskusních pořadů.
- V každém z těchto celků na úvod přinášíme základní popis indikátorů a způsobu analytické práce, v závěru dílčí shrnutí.

Schéma č. 3: Přehled analyzovaných pořadů České televize

4.2.1 Zpravodajské a publicistické pořady ČT

V segmentu zpravodajských a publicistických pořadů České televize byla analyzována

- hlavní zpravodajská relace Události, vysílaná denně v 19:00 v období od 20.9. do 25.10. 2013
- publicistický pořad Otázky Václava Moravce – vzhledem ke struktuře a dramaturgii nebyl pořad analyzován jako diskusní. Analýza se soustředila pouze na profesně-etické aspekty moderátorova postupu, pokud se týkal volební kampaně a jejích aktérů
- publicistický pořad 168 hodin
- publicistický pořad Reportéři ČT

Jednotkou výzkumu byl příspěvek, splňující následující kritéria:

- reflektoval (před)volební agendu,
- a/nebo popisoval chování kandidujících politických stran/jejich představitelů v daném období a byl od ostatních příspěvků oddělen

Kritéria pro posouzení objektivitu a vyváženosti zpravodajství byla operacionalizována následujícím způsobem:

- téma příspěvku ve vztahu k jednotlivým politickým stranám,
- program strany
- chování strany (např. skandály, forma komunikace s voliči, vnitrostranické vztahy, vztahy s ostatními stranami...)
- představitelé a kandidáti strany,
- přítomnost hodnocení politické strany nebo jejich představitelů (neutrální / favorizující / defavorizující),
- zmínky o jednotlivých politických stranách - počet jakýchkoliv výpovědí či promluv týkajících se politických stran a/nebo jejich představitelů učiněných moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty v příspěvku.

Dále jsme se zaměřili na jednotlivé mluvčí z představitelů politických stran. V tomto případě jsme pro každou politickou stranu zvlášť sledovali:

- počet mluvčích - představitelů politické strany - zahrnuje součet všech představitelů dané politické strany, kteří v příspěvku vystupují živě nebo ze záznamu,
- výskyt lídra - obsahuje příspěvek vystoupení lídra živě nebo ze záznamu,
- stopáž - zahrnuje součet všech promluv představitelů dané politické strany v daném příspěvku.

A v neposlední řadě nás zajímaly další osoby vystupující v příspěvku:

- počet mluvčích - sympatizantů - počet mluvčích neexpertního charakteru vyjadřujících sympatie k dané straně,

- počet mluvčích - odpůrců = počet mluvčích neexpertního charakteru vyjadřujících antipatii k dané straně,
- mluvčí – novinář,
- mluvčí – expert.

Specifický postup byl zvolen pro analýzu publicistických pořadů ČT. Vzhledem k jejich charakteru byly jednotlivé pořady analyzovány na rozdíl od zpravodajství kvalitativní metodou. Tato měla dva základní cíle:

- popis a analýza profesních chyb na straně moderátora:
- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- informační nepřípravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně),
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- defavorizace politické strany/ představitele (např. zesměšňování, dehonestace),
- favorizace politické strany/ představitele.
- tematické rámce vztažené ke kandidujícím politickým stranám/představitelům a jejich hodnocení.

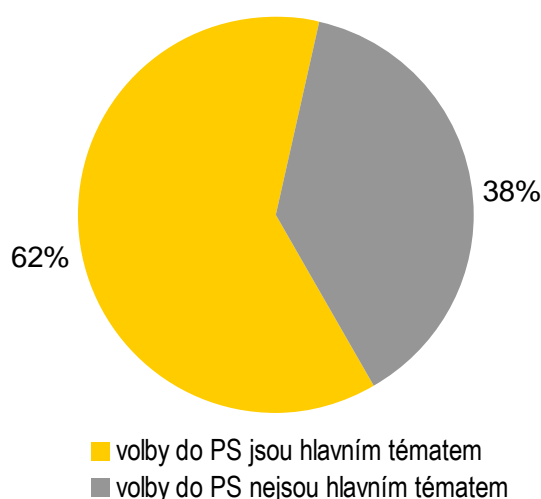
4.2.1.1 Události ČT

Pořad Události ČT je hlavní zpravodajská relace vysílaná na kanálu ČT1 (a paralelně i na ČT24) denně v 19 hodin.

Analýza zahrnuje 94 příspěvků, které odpovídají výše uvedeným obsahovým a formálním kritériím.

Většina (62 %) příspěvků se věnovala volbám do Poslanecké sněmovny jako hlavnímu tématu, ostatní tuto událost popisovaly v souvislosti s jiným aktuálním děním.

Graf č.18: Volby do PS jako hlavní téma příspěvku ve zpravodajství

V rámci hlavní zpravodajské relace ČT dostali prostor k vystoupení představitelé 22 stran (chybí pouze strana Občané 2011). Většina zástupců stran vystoupila pouze jednou (13 z nich) a to v příspěvcích, které přímo souvisely s volbami. Stopáž těchto promluv se pohybovala mezi 5 a 46 sekundami. Ze zbylých devíti stran se ke slovu dostali nejčastěji představitelé ČSSD, ODS, TOP 09 a KSČM, počet jejich vystoupení se pohyboval mezi 20 a 30. Frekvence vystoupení stran SPOZ, ANO, KDU-ČSL, Úsvit přímé demokracie a Strany zelených byla zhruba poloviční (od 6 do 12 promluv).

Rozdíly v počtu vystoupení představitelů devíti výrazněji zastoupených stran byly výraznější v příspěvcích, které se obsahově přímo netýkaly voleb. Zde se výrazně vydělily nejčastěji pokryté ČSSD a ODS, následované trojicí TOP 09, KSČM a SPOZ. Příspěvky, které obsahově souvisely s volbami, mezi devíti hlavními stranami takto výrazné rozdíly negenerovaly.

Tabulka č. 46: Přítomnost ve vysílání, stopáž a průměrná délka promluvy

strana	celek			volby do PS byly hlavním tématem			volby nebyly hlavním tématem		
	počet příspěvků (abs.četn.)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv	počet příspěvků (abs.četn.)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv	počet příspěvků (abs.četn.)	celková stopáž promluv	průměrná délka promluv
ČSSD	30	4 min 24 s	9 s	10	1 min 54 s	11 s	20	2 min 30 s	8 s
ODS	27	4 min 2 s	9 s	9	1 min 26 s	10 s	18	2 min 36 s	9 s
TOP 09	23	3 min 15 s	8,5 s	11	1 min 30 s	8 s	12	1 min 45 s	9 s
KSČM	21	2 min 35 s	7 s	10	1 min 30 s	9 s	11	1 min 5 s	6 s
SPOZ	12	3 min 39 s	18 s	4	48 s	12 s	8	2 min 51 s	21 s
ANO	10	1 min 45 s	10,5 s	7	1 min 14 s	11 s	3	31 s	10 s
KDU-ČSL	10	1 min 37 s	10 s	7	1 min 8 s	10 s	3	29 s	10 s
Úsvit	6	1 min 13 s	12 s	5	1 min 3 s	13 s	1	10 s	10 s
SZ	6	1 min 10 s	11 s	5	1 min	12 s	1	10 s	10 s
ČPS	1	5 s		1	5 s			0 s	
Hlavu vzhůru	1	25 s		1	25 s			0 s	
RDS	1	31 s		1	31 s			0 s	
KAN	1	31 s		1	31 s			0 s	
PHZ	1	43 s		1	43 s			0 s	
SSČR	1	35 s		1	35 s			0 s	
VPB	1	27 s		1	27 s			0 s	
Suverenita	1	38 s		1	38 s			0 s	
ANEO	1	30 s		1	30 s			0 s	
Svobodní	1	35 s		1	35 s			0 s	
DSSS	1	24 s		1	24 s			0 s	
LEV 21	1	31 s		1	31 s			0 s	
Koruna Česká	1	46 s		1	46 s			0 s	

Stanoviska stran prezentovali jak jejich lídři, tak i další politici. Kandidující subjekty, jejichž představitelé dostali v Událostech prostor k vystoupení pouze jednou, byly reprezentovány téměř vždy svými lídry. U stran, jejichž zástupci ve vysílání promluvili vícekrát, se situace různila. U hnutí ANO jednoznačně převládla prezentace lídra strany, u stran ODS, TOP 09, KSČM a SPOZ byli častěji zastoupeni jiní členové strany.

Pokud byly volby hlavním tématem příspěvku, pak častěji platilo, že v něm vystupoval lídr strany (zejména platí pro ANO, ÚSVIT, ODS a ČSSD), naopak u příspěvků, kde volby nebyly hlavním tématem, převládalo spíše vystoupení ostatních představitelů strany (zejména u TOP 09, ODS, případně i ČSSD, KSČM a SPOZ).

Tabulka č. 47: Přítomnost představitelů stran ve vysílání ČT

strana	celek			volby do PS byly hlavním tématem			volby nebyly hlavním tématem		
	počet příspěvků (abs.četn.)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů	počet příspěvků (abs.četn.)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů	počet příspěvků (abs.četn.)	počet vystoupení lídra strany	počet vystoupení jiných představitelů
ČSSD	30	15	15	10	8	2	20	7	13
ODS	27	11	16	9	8	1	18	3	15
TOP 09	23	7	16	11	7	4	12	0	12
KSČM	21	9	12	10	5	5	11	4	7
SPOZ	12	4	8	4	1	3	8	3	5
ANO	10	9	1	7	7	0	3	2	1
KDU-ČSL	10	5	5	7	4	3	3	1	2
Úsvit	6	6		5	5	0	1	1	0
SZ	6	6		5	5	0	1	1	0
ČPS	1	1		1	1				
Hlavu vzhůru	1	1		1	1				
RDS	1	1		1	1				
KAN	1		1	1		1			
PHZ	1	1		1	1				
SSČR	1	1		1	1				
VPB	1	1		1	1				
Suverenita	1	1		1	1				
ANEO	1		1	1		1			
Svobodni	1	1		1	1				
DSSS	1	1		1	1				
LEV 21	1	1		1	1				
Koruna Česká	1	1		1	1				

V hlavní zpravodajské relaci ČT byl v daném časovém období poskytnut prostor i pro komentáře odborníků různých specializací a také sympatizantům některých politických stran.

Komentáře novinářů či odpůrců stran se v průběhu sledovaného období nevyskytly.

Tabulka č. 48: Externí mluvčí ve zpravodajství ČT

experti	organizace / specializace
Monika Rosinská	EPHA, organizace na ochranu zdraví
Petr Cetkovský	ředitel Ústavu hematologie a krevní transfuze
Karel Doležal	ředitel Úrazové nemocnice v Brně
Hana Marvanová	právnička, Veřejnost proti korupci
Daniel Kunštát	sociolog, Sociologický ústav AV ČR
Jitka Vysekalová	prezidentka, Česká marketingová společnost
Miloslav Knepr	reklamní stratég, WMC/GREY
sympatizanti stran	
2x TOP 09	
2x KDU-ČSL	
1x ČSSD	
1x ANO	
1x SZ	
odpůrci stran	
nevyskytli se	

Zmínkám (souhrnně jakékoliv výpovědi o stranách a jejich představitelích) o sedmi parlamentních stranách a dvěma neparlamentním (SPOZ, SZ) byla ve zpravodajství ČT věnována více méně rovnoměrná pozornost. Podíl jejich „vizibility“ se pohyboval mezi 7 % - 12 % z celkového počtu zmínek.

Menším stranám byla věnována nejvýše 2 % zmínek.

U většiny ze všech uvedených zmínek o politických stranách bylo artikulováno téma voleb jakožto hlavní téma zprávy (83 % zmínek), ve zbývajících částech pak téma voleb figurovalo pouze jako doprovodné (17 %). V případě, že téma voleb nebylo hlavní, pak je distribuce zmínek k jednotlivým stranám výrazně nerovnoměrnější – evidentně hraje roli vliv aktuálních politických či společenských událostí.

Tabulka č. 49: Počet zmínek o stranách ve zpravodajství ČT

strana	celek		volby do PS byly hlavním tématem		volby nebyly hlavním tématem	
	počet zmínek	v %	počet zmínek	v %	počet zmínek	v %
ČSSD	68	12 %	52	11 %	16	17 %
ODS	68	12 %	46	10 %	22	24 %
SPOZ	54	10 %	36	8 %	18	19 %
KSČM	51	9 %	47	10 %	4	4 %
TOP 09	49	9 %	43	9 %	6	6 %
Úsvit	49	9 %	42	9 %	7	8 %
KDU-ČSL	49	9 %	41	9 %	8	9 %
ANO	46	8 %	42	9 %	4	4 %
SZ	40	7 %	34	7 %	6	6 %
ČPS	14	2 %	14	3 %		0 %
Hlavu vzhůru	9	2 %	7	1 %	2	2 %
SSO	7	1 %	7	1 %		0 %
RDS	6	1 %	6	1 %		0 %
ANEO	6	1 %	6	1 %		0 %
LEV 21	6	1 %	6	1 %		0 %
KAN	5	1 %	5	1 %		0 %
PHZ	5	1 %	5	1 %		0 %
SSČR	5	1 %	5	1 %		0 %
VPB	5	1 %	5	1 %		0 %
Suverenita	5	1 %	5	1 %		0 %
Občané 2011	5	1 %	5	1 %		0 %
DSSS	5	1 %	5	1 %		0 %
Koruna Česká	4	1 %	4	1 %		0 %
celkem	561	100 %	468	100 %	93	100 %

4.2.1.2 Události ČT – tematické rámce a jejich valence

V této kapitole souhrnně analyzujeme tematické rámce z pořadu Události ČT. Tematické rámce byly vytvořeny coby konkrétní reference o (a) programu strany, (b) chování strany, (c) představitelích konkrétní politické strany doprovázené hodnocením (favorizace / neutrální hodnocení / defavorizace). Rámce byly vytvořeny ze všech analyzovaných příspěvků Událostí s volební i nevolební tematikou.

Tematické rámce byly nejčastěji využívány ve vztahu k ODS (13 %) a ČSSD (12 %). Druhou, zhruba stejně často rámovanou skupinu představovaly KSČM, SPOZ, TOP 09, KDU-ČSL, ANO, Úsvit a Strana zelených - každý subjektu zde byl nahlížen optikou 8 % -10 % tematických rámců. Na každou ze zbývajících politických stran připadla nejvýše 2 % rámců.

Tabulka č. 50: Počet tematických rámců adresovaných kandidujícím politickým stranám

strana	celek		volby do PS byly hlavním tématem		volby nebyly hlavním tématem	
	počet rámců	v %	počet rámců	v %	počet rámců	v %
ODS	68	14 %	42	11 %	26	23 %
ČSSD	63	13 %	42	11 %	21	19 %
KSČM	51	10 %	38	10 %	13	12 %
SPOZ	48	10 %	34	9 %	14	13 %
TOP 09	47	9 %	34	9 %	13	12 %
KDU-ČSL	44	9 %	36	9 %	8	7 %
ANO	42	8 %	38	10 %	4	4 %
Úsvit	42	8 %	36	9 %	6	5 %
SZ	39	8 %	34	9 %	5	4 %
ČPS	12	2 %	12	3 %	0	0 %
SSO	7	1 %	7	2 %	0	0 %
HV	7	1 %	5	1 %	2	2 %
RDS	5	1 %	5	1 %	0	0 %
KAN	3	1 %	3	1 %	0	0 %
Změna	3	1 %	3	1 %	0	0 %
SSČR	3	1 %	3	1 %	0	0 %
VPB	3	1 %	3	1 %	0	0 %
ANEO	3	1 %	3	1 %	0	0 %
OBČANÉ 2011	3	1 %	3	1 %	0	0 %
DSSS	3	1 %	3	1 %	0	0 %
LEV 21	3	1 %	3	1 %	0	0 %
Suverenita	2	0,4 %	2	1 %	0	0 %
KČ	2	0,4 %	2	1 %	0	0 %
celkem	503	100 %	391	100 %	112	100 %

Ve zpravodajství České televize se reference o politických stranách nejčastěji týkaly jejich „chování“. Tento rámec převládá u všech relevantních stran. U ODS, ČSSD, ANO a KSČM se použití tohoto rámce vyskytuje přibližně v polovině odvysílaných příspěvků. U TOP 09, Úsvitu, KDU-ČSL, Strany zelených a dalších menších stran tvoří tento rámec dvě pětiny všech příspěvků. U SPOZ a České pirátské strany mírně převyšují reference vztahované ke kandidátům a představitelům stran.

U tematických rámců, které obsahově přímo nesouvisí s volební agendou, byla prezentace „chování stran“ ještě výraznější než v případě zbývajících rámců.

Tabulka č. 51: Obsazení tematických rámců podle jednotlivých stran

strana	celek				volby do PS byly hlavním tématem				volby nebyly hlavním tématem			
	program strany	chování strany	předst. kandidáti strany	celkem	program strany	chování strany	předst. kandidáti strany	celkem	program strany	chování strany	předst. kandidáti strany	celkem
ODS	19 %	54 %	26 %	68	26 %	52 %	21 %	42	8 %	58 %	35 %	26
ČSSD	21 %	52 %	27 %	63	24 %	45 %	31 %	42	14 %	67 %	19 %	21
KSČM	24 %	47 %	29 %	51	26 %	37 %	37 %	38	15 %	77 %	8 %	13
SPOZ	31 %	33 %	35 %	48	35 %	41 %	24 %	34	21 %	14 %	64 %	14
TOP 09	28 %	43 %	30 %	47	29 %	41 %	29 %	34	23 %	46 %	31 %	13
KDU-ČSL	32 %	41 %	27 %	44	33 %	42 %	25 %	36	25 %	38 %	38 %	8
ANO	29 %	50 %	21 %	42	29 %	47 %	24 %	38	25 %	75 %	0 %	4
Úsvit	29 %	43 %	29 %	42	28 %	42 %	31 %	36	33 %	50 %	17 %	6
SZ	36 %	41 %	23 %	39	35 %	38 %	26 %	34	40 %	60 %	0 %	5
ČPS	25 %	33 %	42 %	12	25 %	33 %	42 %	12				
SSO	14 %	43 %	43 %	7	14 %	43 %	43 %	7				
HV	14 %	43 %	43 %	7	20 %	40 %	40 %	5	0 %	50 %	50 %	2
RDS	40 %	40 %	20 %	5	40 %	40 %	20 %	5				0
KAN	33 %	33 %	33 %	3	33 %	33 %	33 %	3				0
Změna	33 %	33 %	33 %	3	33 %	33 %	33 %	3				0
SŠČR	33 %	33 %	33 %	3	33 %	33 %	33 %	3				0
VPB	33 %	33 %	33 %	3	33 %	33 %	33 %	3				0
ANEO	33 %	67 %	0 %	3	33 %	67 %	0 %	3				0
OBČANÉ 2011	33 %	33 %	33 %	3	33 %	33 %	33 %	3				0
DSSS	33 %	33 %	33 %	3	33 %	33 %	33 %	3				0
LEV 21	33 %	33 %	33 %	3	33 %	33 %	33 %	3				0
Suverenita	50 %	50 %	0 %	2	50 %	50 %	0 %	2				0
KČ	50 %	0 %	50 %	2	50 %	0 %	50 %	2				0
celkem	27 %	44 %	28 %	503	29 %	42 %	28 %	391	18 %	54 %	29 %	112

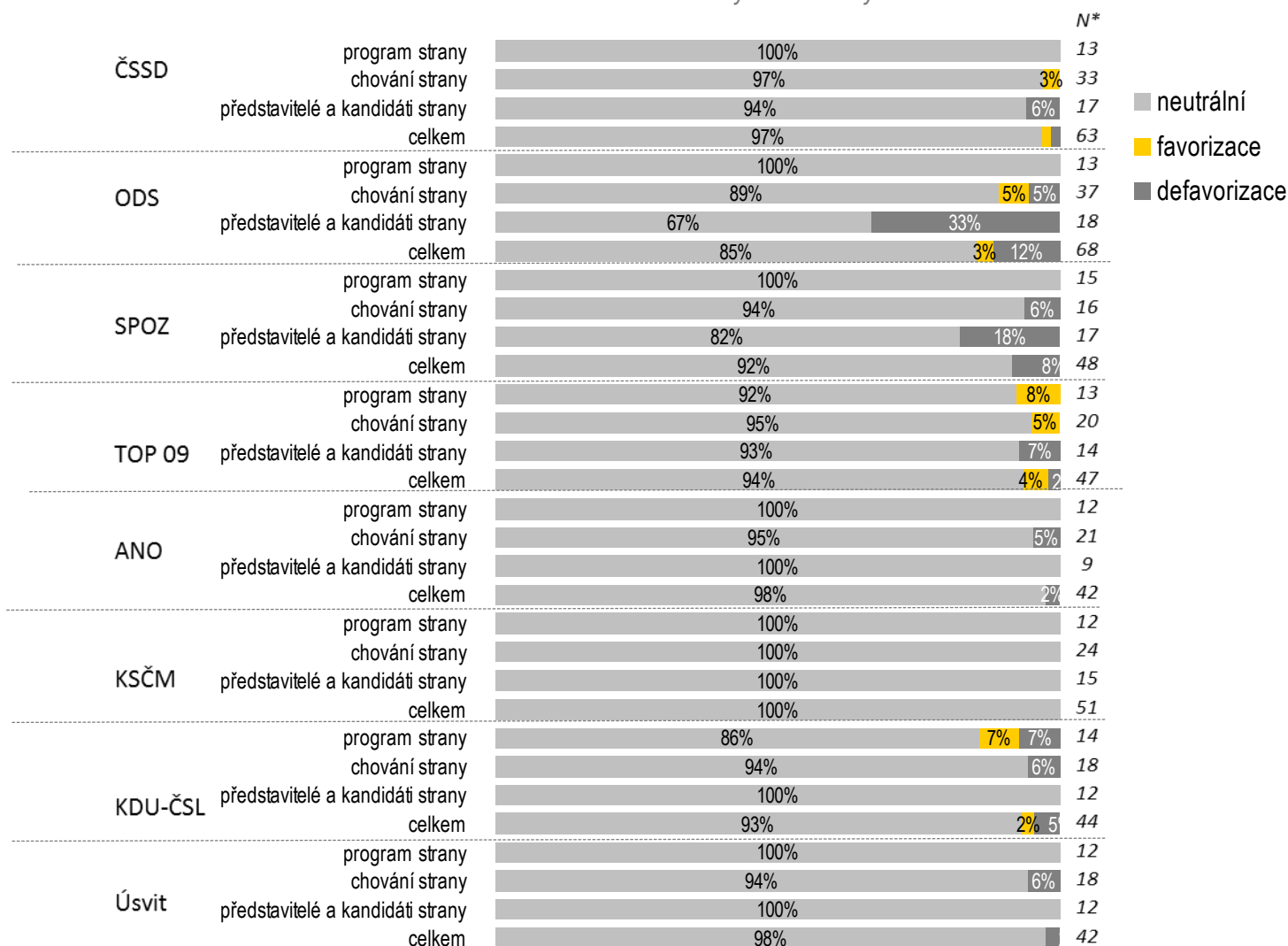
Hodnotící dimenze tematických rámců (tedy hodnocení určité reference o programu strany, jejím chování nebo představitelích) byly v celkovém pohledu distribuovány více méně vyváženě, respektive jednoznačně zde převládá neutrální valence. Mírně se od celkového trendu odlišuje rámování ODS, která byla nejvýrazněji defavorizována, a to především v příspěvcích, které netematizovaly volební agendu.

Favorizace stran nebyla až na výjimky zaznamenána. Defavorizováni byli především představitelé a kandidáti stran ODS, SPOZ a SZ.

Tabulka č. 52: Favorizace / defavorizace stran v tematických rámcích

strana	celek				volby do PS byly hlavním tématem				volby nebyly hlavním tématem			
	neutrální	favorizace	defavori- zace	celkem	neutrální	favorizace	defavori- zace	celkem	neutrální	favorizace	defavori- zace	celkem
ODS	85 %	3 %	12 %	68	93 %	2 %	5 %	42	73 %	4 %	23 %	26
ČSSD	97 %	2 %	2 %	63	98 %	2 %	0 %	42	5 %	0 %	5 %	21
KSČM	100 %			51	100 %	0 %	0 %	38	100 %	0 %	0 %	13
SPOZ	92 %		8 %	48	94 %	0 %	6 %	34	86 %	0 %	14 %	14
TOP 09	94 %	4 %	2 %	47	97 %	3 %	0 %	34	92 %	0 %	8 %	13
KDU-ČSL	93 %	2 %	5 %	44	92 %	3 %	6 %	36	100 %	0 %	0 %	8
ANO	98 %		2 %	42	97 %	0 %	3 %	38	100 %	0 %	0 %	4
Úsvit	98 %		2 %	42	97 %	0 %	3 %	36	100 %	0 %	0 %	6
SZ	93 %		7 %	39	91 %	0 %	9 %	34	100 %	0 %	0 %	5
ČPS	92 %		8 %	12	92 %	0 %	8 %	12				
SSO	100 %			7	100 %	0 %	0 %	7				
HV	100 %			7	100 %	0 %	0 %	5	100 %	0 %	0 %	2
RDS	100 %			5	100 %	0 %	0 %	5				0
KAN	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
Změna	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
SSČR	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
VPB	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
ANEO	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
OBČANÉ 2011	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
DSSS	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
LEV 21	100 %			3	100 %	0 %	0 %	3				0
Suverenita	100 %			2	100 %	0 %	0 %	2				0
KČ	100 %			2	100 %	0 %	0 %	2				0
celkem	85 %	3 %	12 %	503	93 %	2 %	5 %	391	90,2 %	0,9 %	8,9 %	112

Graf č. 19: Favorizace / defavorizace stran v různě zaměřených tematických rámcích

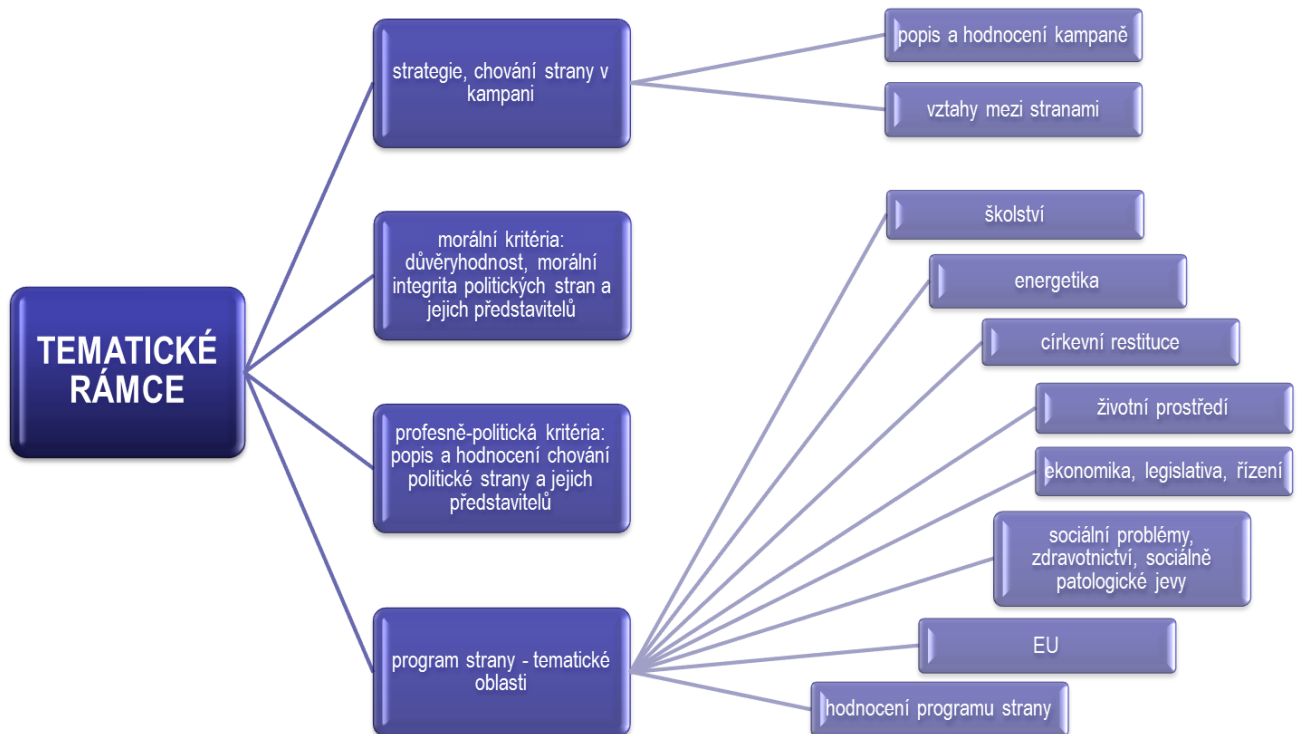

* N = celkový počet tematických rámců

ANALÝZA OBSAHOVÉ AGENDY POUŽITÝCH TEMATICKÝCH RÁMCŮ

Pro účely analýzy obsahové agendy tematických rámců byl jejich obsah kategorizován do několika homogenních skupin, a to na dvou úrovních obecnosti – základní a rozvinuté. Přehled konstrukce jednotlivých tematických rámců ukazuje schéma na následující straně.

Schéma č. 4: Hierarchické schéma analyzovaných tematických rámců

Obraz politických stran byl v Událostech rámován především optikou jejich předvolební strategie, respektive popisem jejich chování ve volební kampani - to platilo zejména pro ve sněmovně nepřítomné ANO a KDU-ČSL. Z více méně srovnatelného tematického rámování obrazu prvních devíti nejsledovanějších stran se mírně vymyká ODS, jejíž obraz byl častěji než u ostatních stran vytvářen užitím morálních a profesně - politických kritérií. U ostatních kandidujících subjektů neumožňuje nízký počet tematických rámců smysluplnou interpretaci (viz tabulka č. 53).

Tabulka č. 53: Tematické rámce dle stran

strana	morální kritéria		profesně-politická kritéria		strategie, chování strany v kampani		program strany - tematické oblasti		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v % *
ODS	7	10 %	21	31 %	22	32 %	15	22 %	65	96 %
ČSSD	5	8 %	17	27 %	27	43 %	11	17 %	60	95 %
KSČM	2	4 %	9	18 %	22	43 %	14	27 %	47	92 %
SPOZ			11	23 %	19	40 %	15	31 %	45	94 %
TOP09	2	4 %	9	19 %	19	40 %	14	30 %	44	94 %
KDU-ČSL	2	5 %	6	14 %	22	50 %	12	27 %	42	95 %
ANO	2	5 %	4	10 %	22	52 %	11	26 %	39	93 %
Úsvit	1	2 %	7	17 %	17	40 %	14	33 %	39	93 %
Strana zelených	1	3 %	4	10 %	16	41 %	15	38 %	36	92 %
Česká pirátská strana			2	17 %	4	33 %	4	33 %	10	83 %
Strana svobodných občanů			1	14 %	3	43 %	2	29 %	6	86 %
Hlavu vzhůru			3	43 %	2	29 %	1	14 %	6	86 %
Romská demokratická strana			2	40 %	1	20 %	1	20 %	4	80 %
Aktiv nezávislých občanů					2	67 %	1	33 %	3	100 %
LEV 21 - Národní socialisté			1	33 %	1	33 %	1	33 %	3	100 %
Klub angažovaných nestraníků					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Politické hnutí Změna					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Strana soukromníků ČR							2	67 %	2	67 %
Volte Právý Blok					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Suverenita					1	50 %	1	50 %	2	100 %
OBČANÉ 2011					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Dělnická strana sociální spravedlnosti					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Koruna Česká					1	50 %			1	50 %
celek	22	4 %	97	19 %	206	41 %	139	28 %	464	92 %

Valence čtyř hlavních rámců (strategie a chování v kampani, morální kritéria, profesně-politická kritéria, program) byla v naprosté většině bez favorizačních či defavorizačních tendencí. Výjimku tvoří opět ODS, která byla v morálních a profesně politických kritériích v několika případech defavorizována.

Tabulka č. 54: Hodnocení stran: rámec strategie, chování v kampani

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	27	100 %					27	100 %
ANO	22	100 %					22	100 %
KSČM	22	100 %					22	100 %
ODS	21	95 %			1	5 %	22	100 %
KDU-ČSL	19	86 %	1	5 %	2	9 %	22	100 %
TOP09	19	100 %					19	100 %
SPOZ	17	89 %			2	11 %	19	100 %
Úsvit	16	94 %			1	6 %	17	100 %
Strana zelených	14	88 %			2	13 %	16	100 %
Česká pirátská strana	4	100 %					4	100 %
Strana svobodných občanů	3	100 %					3	100 %
Hlavu vzhůru	2	100 %					2	100 %
Aktiv nezávislých občanů	2	100 %					2	100 %
Romská demokratická strana	1	100 %					1	100 %
LEV 21 - Národní socialisté	1	100 %					1	100 %
Klub angažovaných nestraníků	1	100 %					1	100 %
Politické hnutí Změna	1	100 %					1	100 %
Volte Pravý Blok	1	100 %					1	100 %
OBČANÉ 2011	1	100 %					1	100 %
Dělnická strana sociální spravedlnosti	1	100 %					1	100 %
Koruna Česká	1	100 %					1	100 %
Suverenita	1	100 %					1	100 %
celek	197	96 %	1	0,5 %	8	4 %	206	100 %

V tematických rámcích detailněji mapujících programy stran (tj. hodnocení programu strany; školství; sociální problémy, zdravotnictví, sociálně patologické jevy; ekonomika, legislativa, řízení; EU; církevní restituce) byly strany prezentovány neutrálně. Jedinou výjimku tvořil okruh „ekonomika, legislativa, řízení“, v jehož rámci byly pozitivně představeny ODS a TOP 09 za prosazování některých legislativních opatření.

Tabulka č. 55: Hodnocení stran: rámec morální kritéria (důvěryhodnost, morální integrita politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	3	60	1	20	1	20	5	100
ODS	3	43			4	57	7	100
ANO	1	50			1	50	2	100
KSČM	2	100					2	100
TOP09	2	100					2	100
KDU-ČSL	2	100					2	100
Úsvit	1	100					1	100
Strana zelených	1	100					1	100
Total	15	68	1	5	6	27	22	100

Tabulka č. 56: Hodnocení stran: rámec - profesně - politická kritéria (popis a hodnocení chování politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ODS	17	81 %	1	5 %	3	14 %	21	100 %
ČSSD	17	100 %					17	100 %
SPOZ	9	82 %			2	18 %	11	100 %
KSČM	9	100 %					9	100 %
TOP09	8	89 %			1	11 %	9	100 %
Úsvit	7	100 %					7	100 %
KDU-ČSL	6	100 %					6	100 %
ANO	4	100 %					4	100 %
Strana zelených	3	75 %			1	25 %	4	100 %
Hlavu vzhůru	3	100 %					3	100 %
Česká pirátská strana	2	100 %					2	100 %
Romská demokratická strana	2	100 %					2	100 %
Strana svobodných občanů	1	100 %					1	100 %
LEV 21 - Národní socialisté	1	100 %					1	100 %
celek	89	92 %	1	1 %	7	7 %	97	100 %

Tabulka č. 57: Hodnocení stran: rámec – programy

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	11	100 %					15	100 %
ANO	11	100 %					15	100 %
KSČM	14	100 %					15	100 %
TOP09	13	93 %	1	7 %			14	100 %
ODS	14	93 %	1	7 %			14	100 %
Úsvit	14	100 %					14	100 %
KDU-ČSL	12	100 %					12	100 %
Strana zelených	15	100 %					11	100 %
Strana svobodných občanů	2	100 %					11	100 %
Česká pirátská strana	4	100 %					4	100 %
Hlavu vzhůru	1	100 %					2	100 %
Romská demokratická strana	1	100 %					2	100 %
SPOZ	15	100 %					1	100 %
LEV 21 - Národní socialisté	1	100 %					1	100 %
Klub angažovaných nestraníků	1	100 %					1	100 %
Politické hnutí Změna	1	100 %					1	100 %
Strana soukromníků ČR	2	100 %					1	100 %
Volte Právý Blok	1	100 %					1	100 %
OBČANÉ 2011	1	100 %					1	100 %
Dělnická strana sociální spravedlnosti	1	100 %					1	100 %
Suverenita	1	100 %					1	100 %
Aktiv nezávislých občanů	1	100 %					1	100 %
Total	137	99 %	2	1 %			139	100 %

Pokud se zaměříme **pouze na tematické rámce, které se týkají přímo volební agendy** (tabulka č. 58), vidíme ještě výraznější prezentaci stran optikou jejich chování v kampani. Jde o nejsilněji nasycený rámeček - pokud jde o relevantní strany.

Ve všech použitých hodnotících rámcích převažuje neutrální přístup. Žádná z relevantních stran nebyla prostřednictvím použitých rámců výrazněji favorizována či defavorizována.

Tabulka č 58: Tematické rámce dle stran

strana	morální kritéria		profesně-politická kritéria		strategie, chování strany v kampani		program strany - tematické oblasti		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v % *
ČSSD	3	7 %	1	2 %	27	64 %	8	19 %	39	93 %
ODS	2	5 %	2	5 %	22	52 %	13	31 %	39	93 %
ANO	2	5 %	3	8 %	22	58 %	8	21 %	35	92 %
KSČM	2	5 %			21	55 %	11	29 %	34	89 %
KDU-ČSL	1	3 %	2	6 %	22	61 %	9	25 %	34	94 %
Úsvit	1	3 %	3	8 %	17	47 %	12	33 %	33	92 %
TOP09	1	3 %			19	56 %	11	32 %	31	91 %
SPOZ					19	56 %	12	35 %	31	91 %
Strana zelených	1	3 %	2	6 %	16	47 %	12	35 %	31	91 %
Česká pirátská strana			2	17 %	4	33 %	4	33 %	10	83 %
Strana svobodných občanů			1	14 %	3	43 %	2	29 %	6	86 %
Hlavu vzhůru			1	20 %	2	40 %	1	20 %	4	80 %
Romská demokratická strana			2	40 %	1	20 %	1	20 %	4	80 %
Aktiv nezávislých občanů					2	67 %	1	33 %	3	100 %
LEV 21 - Národní socialisté			1	33 %	1	33 %	1	33 %	3	100 %
Klub angažovaných nestraníků					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Politické hnutí Změna					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Strana soukromníků ČR							2	67 %	2	67 %
Volte Právý Blok					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Suverenita					1	50 %	1	50 %	2	100 %
OBČANÉ 2011					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Dělnická strana sociální spravedlnosti					1	33 %	1	33 %	2	67 %
Koruna Česká					1	50 %			1	50 %
celkem	13	3 %	20	5 %	205	52 %	114	29 %	352	90 %

* Dopočet do 100 % tvoří kategorie „jiné - upoutávky ČT“

Tabulka č. 59: Hodnocení stran: rámec strategie, chování v kampani

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	27	100 %					27	100 %
ANO	22	100 %					22	100 %
ODS	21	95 %			1	5 %	22	100 %
KDU-ČSL	19	86 %	1	5 %	2	9 %	22	100 %
KSČM	21	100 %					21	100 %
TOP09	19	100 %					19	100 %
SPOZ	17	89 %			2	11 %	19	100 %
Úsvit	16	94 %			1	6 %	17	100 %
Strana zelených	14	88 %			2	13 %	16	100 %
Česká pirátská strana	4	100 %					4	100 %
Strana svobodných občanů	3	100 %					3	100 %
Hlavu vzhůru	2	100 %					2	100 %
Aktiv nezávislých občanů	2	100 %					2	100 %
Romská demokratická strana	1	100 %					1	100 %
LEV 21 - Národní socialisté	1	100 %					1	100 %
Klub angažovaných nestraníků	1	100 %					1	100 %
Politické hnutí Změna	1	100 %					1	100 %
Volte Pravý Blok	1	100 %					1	100 %
OBČANÉ 2011	1	100 %					1	100 %
Dělnická strana sociální spravedlnosti	1	100 %					1	100 %
Koruna Česká	1	100 %					1	100 %
Suverenita	1	100 %					1	100 %
celkem	196	96 %	1	0,5 %	8	4 %	205	100 %

Tabulka č. 60: Hodnocení stran: rámec morální kritéria (důvěryhodnost, morální integrita politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	2	67	1	33			3	100
ANO	1	50			1	50	2	100
KSČM	2	100					2	100
ODS	1	50			1	50	2	100
TOP09	1	100					1	100
Úsvit	1	100					1	100
KDU-ČSL	1	100					1	100
Strana zelených	1	100					1	100
celkem	10	77	1	8	2	15	13	100

Tabulka č. 61: Hodnocení stran: rámec - profesně - politická kritéria (popis a hodnocení chování politických stran a jejich představitelů)

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	1	100					3	100
ANO	3	100					3	100
ODS	2	100					2	100
Úsvit	3	100					2	100
KDU-ČSL	2	100					2	100
Strana zelených	1	50			1	50	2	100
Strana svobodných občanů	1	100					2	100
Česká pirátská strana	2	100					1	100
Hlavu vzhůru	1	100					1	100
Romská demokratická strana	2	100					1	100
LEV 21 - Národní socialisté	1	100					1	100
celkem	19	95			1	5	20	100

Tabulka č. 62: Hodnocení stran - rámec programy

strana	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ODS	12	92 %	1	8 %			13	100 %
Úsvit	12	100 %					12	100 %
Strana zelených	12	100 %					12	100 %
SPOZ	12	100 %					12	100 %
KSČM	11	100 %					11	100 %
TOP09	10	91 %	1	9 %			11	100 %
KDU-ČSL	9	100 %					9	100 %
ČSSD	8	100 %					8	100 %
ANO	8	100 %					8	100 %
Česká pirátská strana	4	100 %					4	100 %
Strana svobodných občanů	2	100 %					2	100 %
Strana soukromníků ČR	2	100 %					2	100 %
Hlavu vzhůru	1	100 %					1	100 %
Romská demokratická strana	1	100 %					1	100 %
LEV 21 - Národní socialisté	1	100 %					1	100 %
Klub angažovaných nestraníků	1	100 %					1	100 %
Politické hnutí Změna	1	100 %					1	100 %
Volte Pravý Blok	1	100 %					1	100 %
OBČANÉ 2011	1	100 %					1	100 %
Dělnická strana sociální spravedlnosti	1	100 %					1	100 %
Suverenita	1	100 %					1	100 %
Aktiv nezávislých občanů	1	100 %					1	100 %
celkem	112	98 %	2	2 %			114	100 %

Tematické rámce, které se svým obsahem voleb přímo netýkají (tabulka č. 63), sytí pouze tři základní interpretační rámce: morální kritéria, profesně - politická kritéria a programy stran (kategorie strategie stran, chování v kampani zůstává neobsazena). Nejfrekventovaněji užitý byl pro všechny strany rámec profesně - politických kritérií. ODS je častěji než ostatní strany komunikována prizmatem morálních kritérií, a to většinou s defavorizačním vyzněním.

Tabulka č. 63: Tematické rámce dle stran

strana	morální kritéria		profesně-politická kritéria		program strany - tematické oblasti		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ODS	5	19 %	19	73 %	2	8 %	26	100 %
ČSSD	2	10 %	16	76 %	3	14 %	21	100 %
SPOZ			11	79 %	3	21 %	14	100 %
KSČM			9	69 %	3	23 %	13	100 %
TOP09	1	8 %	9	69 %	3	23 %	13	100 %
KDU-ČSL	1	13 %	4	50 %	3	38 %	8	100 %
Úsvit			4	67 %	2	33 %	6	100 %
Strana zelených			2	40 %	3	60 %	5	100 %
ANO			1	25 %	3	75 %	4	100 %
Hlavu vzhůru			2	100 %			2	100 %
celk	9	8 %	77	69 %	25	22 %	112	100 %

Tabulka č. 64: Hodnocení stran - rámec morální kritéria (důvěryhodnost, morální integrita politických stran a jejich představitelů)

stran	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ODS	2	40 %			3	60 %	5	100 %
ČSSD	1	50 %			1	50 %	2	100 %
TOP09	1	100 %					1	100 %
KDU-ČSL	1	100 %					1	100 %
celkem	5	56 %			4	44 %	9	100 %

Tabulka č. 65: Hodnocení stran: rámec profesně - politická kritéria (popis a hodnocení chování politických stran a jejich představitelů)

stran	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ODS	15	79	1	5 %	3	16 %	19	100 %
ČSSD	16	100					16	100 %
SPOZ	9	82			2	18 %	11	100 %
TOP09	8	89			1	11 %	9	100 %
KSČM	9	100					9	100 %
KDU-ČSL	4	100					4	100 %
Úsvit	4	100					4	100 %
Hlavu vzhůru	2	100					2	100 %
Strana zelených	2	100					2	100 %
ANO	1	100					1	100 %
celkem	70	91	1	1 %	6	8 %	77	100 %

Tabulka č. 66: Hodnocení stran - rámec programy

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem	
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %
ČSSD	3	100 %					3	100 %
TOP09	3	100 %					3	100 %
ODS	2	100 %					3	100 %
KDU-ČSL	3	100 %					3	100 %
ANO	3	100 %					3	100 %
KSČM	3	100 %					3	100 %
Úsvit	2	100 %					3	100 %
SPOZ	3	100 %					2	100 %
Strana zelených	3	100 %					2	100 %
celek	25	100 %					25	100 %

4.2.1.3 Otázky Václava Moravce

Otázky Václava Moravce reprezentují formát politicko-publicistického profilového pořadu, který vysílá každou neděli ve 12:00 na ČT1 a ČT24, od 13:00 pak pouze na ČT24. Pořad má přibližně dvouhodinovou stopáž.

Předmětem analýzy bylo pět vydání pořadu v období od 22.9. 2013 do 20.10. 2013, které zařadily jak příspěvky/diskuse na téma voleb do Poslanecké sněmovny, tak tematizovaly agendu týkající se kandidujících stran a jejich představitelů.

Detailní kvalitativní analýza pořadu ukázala, že profesní chyby moderátora se v daném pořadu v podstatě nevyskytly. Jako sporné se ale jevílo zařazování SPOZ do volebních modelů, ač její preference nebyly vyšší než tomu bylo u jiných, již nezmiňovaných subjektů (Česká pirátská strana, Strana svobodných občanů).

Tabulka č. č. 67: Analyzovaná vysílání pořadu Otázky Václava Moravce

datum	host
22.9.2013	Ján Fabián, generální ředitel a předseda představenstva OKD Peter Kažimír, ministr financí SR Jan Knižek, generální ředitel, Generální finanční ředitelství Libor Dušek, ekonom, akademické pracoviště CERGE-EI Vlastimil Píček, ministr obrany v demisi Jiří Šedivý, velvyslanec ČR při NATO
29.9.2013	Zdeněk Kabátek, ředitel Všeobecné zdravotní pojišťovny Milan Štěch, předseda Senátu Miluše Horská, místopředsedkyně Senátu Přemysl Sobotka, místopředseda Senátu Jaroslav Ďuriš, generální ředitel, DP města České Budějovice
6.10.2013	Jiří Rusnok, premiér v demisi Luděk Niedermayer, analytik, Deloitte Miroslav Zámečník, člen NERV, předseda dozorčí rady Lesy ČR Jaromír Novák, předseda, Český telekomunikační úřad David Ondráčka, ředitel české pobočky Transparency
13.10.2013	Pavel Zeman, nejvyšší státní zástupce Lukáš Linek, sociolog, Sociologický ústav AV ČR Iveta Radičová, socioložka, bývalá premiérka SR Petr Jan Kalaš, člen prezidia České podnikatelské rady pro udržitelný rozvoj Vladimír Dlouhý, ekonom, bývalý ministr průmyslu a obchodu Jaroslav Pejša, předseda Odborového svazu železničářů
20.10.2013	Petr Kraus, bývalý spolujednatel MUS Martin Holcát, ministr zdravotnictví v demisi Tomáš Julínek, bývalý ministr zdravotnictví Tomáš Lebeda, politolog, FF Univerzity Palackého v Olomouci

4.2.1.4 168 hodin

Jde o pravidelný týdenní publicistický pořad, vysílaný v neděli večer po 21. hodině na ČT1 s přibližně půlhodinovou stopáží. Jednotlivé příspěvky propojuje a glosuje Nora Fridrichová.

Předmětem analýzy bylo pět dílů pořadu v období od 22.9. 2013 do 20.10. 2013, v nichž bylo artikulováno téma voleb do Poslanecké sněmovny či jakákoli zmínka o kandidující politické straně / jejich představitelích.

Optikou kvalitativní analýzy, která sledovala výše uvedená kritéria pořad nevykazoval výrazné profesní pochybení, respektive porušení objektivitu a vyváženosti.

4.2.1.5 Reportéři ČT

Pořad Reportéři ČT je aktuální publicistický magazín, vysílaný v pondělí večer po 21. hodině na ČT1 s více než půlhodinovou stopáží (39 min). Tým reportérů České televize přináší politické, ekonomické i společenské kauzy, hledá zajímavé lidské příběhy a natáčí unikátní rozhovory. Moderátorem analyzovaných vysílání byl Marek Wollner.

Předmětem analýzy bylo pět dílů pořadu v období od 23.9. 2013 do 21.10. 2013, respektive těch příspěvků, v nichž bylo artikulováno téma voleb do Poslanecké sněmovny. Optikou kvalitativní analýzy, která sledovala výše uvedená kritéria, pořad nevykazoval výrazné profesní pochybení, respektive porušení objektivitu a vyváženosti.

4.2.1.6 Zpravodajské a publicistické pořady - shrnutí

Souhrnná analýza hlavní zpravodajské relace Události ČT ukazuje výrazně nerovnoměrné zastoupení kandidujících stran. Rozdíly mezi přítomností tzv. relevantních, respektive nerelevantních stran ve vysílání jsou velké. I zde ale platí již několikrát zmíněné upozornění, že neoperacionální vymezení kategorie „relevance“ umožňuje médiím postupovat daným způsobem. Jinými slovy, bez jejího jasnějšího vymezení jak mají média rozumět relevanci a především jak diferencovat v rovině poskytnutého mediálního prostoru mezi relevantními a nerelevantními politickými subjekty nelze jednoznačně rozhodnout, zda popsané rozdíly znamenají porušení vyvážené reprezentace kandidujících subjektů.

V daných reportážích či příspěvcích převažovala neutrální valence vůči všem politickým stranám. Defavorizace ODS a SPOZ se mírně vymykala z průměru, ale nevykazovala kvantitativně signifikantní tendenci a nelze ji tudíž chápat jako porušení kritéria vyvážené reprezentace. Kvalitativní pohled na jednotlivé publicistické pořady neukázal žádná závažná profesní pochybení.

V případě vysílání pořadu Otázky Václava Moravce se jeví jako sporné zařazení SPOZ do volebních modelů, respektive do jejich grafické prezentace, navzdory tomu, že dle výzkumů byly její preference podobně nízké jako ČPS či Strany svobodných občanů.

4.2.2 Diskusní pořady ČT

Analýzu vybraných diskusních pořadů jsme strukturovali dle jejich divácké relevance. Začínáme proto u nejsledovanějších předvolebních diskusí (série čtrnácti politicko-publicistických speciálů). Dále se budeme věnovat Událostem, komentářům (jejich diskusní části), Interview Daniely Drtinové a Politickému spektru.

V kvantitativní analýze jsme se zaměřili na moderátorské postupy Daniely Písařovicové, Jakuba Železného a Václava Moravce, respektive na to, zda respektovali kritéria objektivity a vyváženosti.

Jako dva výchozí indikátory jsme opět sledovali:

- zastoupení politických stran v diskusích
- strukturu a povahu dotazů položených reprezentantům stran moderátorem

V rámci analýzy struktury dotazů jsme sledovali také to, jaké významové rámce připisovali moderátoři stranám/mluvčím prostřednictvím položených dotazů :

- zaměření na profesní kompetence kandidáta
- zaměření na osobnostní rysy, morální integritu kandidáta
- zaměření na hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta
- zaměření na strategii, chování kandidáta v kampani
- zaměření na program strany
- zaměření na vztahy strany s ostatními stranami
- zaměření na vnitrostranické vztahy
- zaměření na strategii, chování strany v kampani
- spontánní promluva politika bez moderátorského dotazu

V rámci kvalitativní analýzy jsme se soustředili na profesní moderátorská selhání:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- informační nepřípravenost a/nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- neschopnost diskusi soudcovat, odhalovat rozpory v postojích účastníků – pouze v diskusích, ne v rozhovorech
- neschopnost odhalovat rozpory v postojích účastníků
- neschopnost korigovat “fauly”, kterých se diskutující dopouštěli
- defavorizace - zesměšňování politické strany/jejich mluvčích
- favorizace politické strany/ představitele ze strany moderátora
- nekorektní interpretace dat výzkumů veřejného mínění (nejsou uvedeny parametry a kontext výzkumu: interval sběru dat, velikost vzorku, znění položených otázek, přečeňování jednoho měření jako by šlo o trend, neopravení nekorektní interpretace hostů pořadu, prezentace volební prognózy v době hlasování)

4.2.2.1 Předvolební speciály

V období od 25.9. do 24.10. bylo na programu ČT24 a ČT1 vysíláno 15 politicko-publicistických speciálů, které měly za úkol v debatě lídrů krajských kandidátek reflektovat celorepublikové téma s regionálním základem.

Při výběru účastníků jednotlivých diskusí postupovala Česká televize následujícím způsobem:

- o a/ Kandidující strany, které se umístily v průzkumu veřejného mínění v příslušném kraji na prvních osmi místech, dostaly právo vyslat do diskuse lídra své krajské kandidátky.
- o b/ Výzkumy v krajích realizovala ČT ve spolupráci se společnostmi STEM/MARK a Median. Vycházela přitom z tzv. volebního potenciálu a dotazoval se tedy respondentů „kolik hlasů by mohla strana získat, kdyby se k ní přiklonili všichni ti, kdo reálně zvažují, respektive nevylučují, že ji půjdou volit“.

Každý z osmi hostů si mohl přivést do studia 10 diváků - podporovatelů. V závěrečné patnácté „Superdebatě“ se setkali celorepublikoví lídři stran, které se v krajských debatách objevily více než jednou (9 účastníků).

Stopáž jednotlivých vysílání se pohybovala v rozmezí 120 - 136 minut.

Mechanismus výběru zvolený Českou televizí vygeneroval skupinu pěti stran, jejichž zástupci se zúčastnili všech 15 debat (ČSSD, ANO, KSČM, ODS, TOP 09). Reprezentanti Úsvitu chyběli v jedné debatě, představitelé KDU-ČSL ve dvou a zástupci SPOZ ve čtyřech diskusích. V osmi debatách vystupovali politici ze Strany zelených a pouze jednou zástupce České pirátské strany.

Z pohledu kvantitativních kritérií lze diskuse považovat za vyvážené. Jak podíl stran/mluvčích na celkové stopáži pořadu, tak i průměrná délka odpovědí vykazují jen minimální rozdíly.

Tabulka č. 68: Přítomnost kandidujících stran v diskusích

datum vysílání	zúčastněné strany									
25.9.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT		SPOZ	Strana zelených	
26.9.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL		Strana zelených	
30.9.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL		Strana zelených	
1.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ		
2.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL		Strana zelených	
3.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ		
7.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ		
8.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ		
9.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL		Strana zelených	
10.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT		SPOZ	Strana zelených	
14.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS		KDU-ČSL	SPOZ	Strana zelených	Česká pirátská strana
15.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ		
16.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ		
17.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ		
24.10.2013	ČSSD	ANO	KSČM	TOP 09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ	Strana zelených	

Tabulka č. 69: Stopáž promluv zástupců jednotlivých stran a celková stopáž promluv

strana	celková stopáž promluv představitelů stran v diskusích, kterých se zúčastnili	celková stopáž diskusí, kterých se strana zúčastnila	podíl stran na celkové stopáži diskusí, kterých se strana zúčastnila (v %)
ANO	2 hod 35 min 19 s	30 hod 24 min 40 s	9 %
KSČM	2 hod 28 min 12 s	30 hod 24 min 40 s	8 %
ODS	2 hod 28 min 10 s	30 hod 24 min 40 s	8 %
Strana zelených	1 hod 19 min 32 s	16 hod 25 min 40 s	8 %
TOP09	2 hod 25 min 40 s	30 hod 24 min 40 s	8 %
ÚSVIT	2 hod 13 min 9 s	28 hod 10 min 40 s	8 %
ČSSD	2 hod 23 min 13 s	30 hod 24 min 40 s	8 %
SPOZ	1 hod 42 min 57 s	22 hod 27 min	8 %
KDU-ČSL	2 hod 37 s	26 hod 26 min 40 s	8 %
Česká pirátská strana	9 min 28 s	2 hod 14 min	7 %

Tabulka č. 70: Celkový počet dotazů adresovaných zástupcům stran a průměrná délka jejich odpovědi

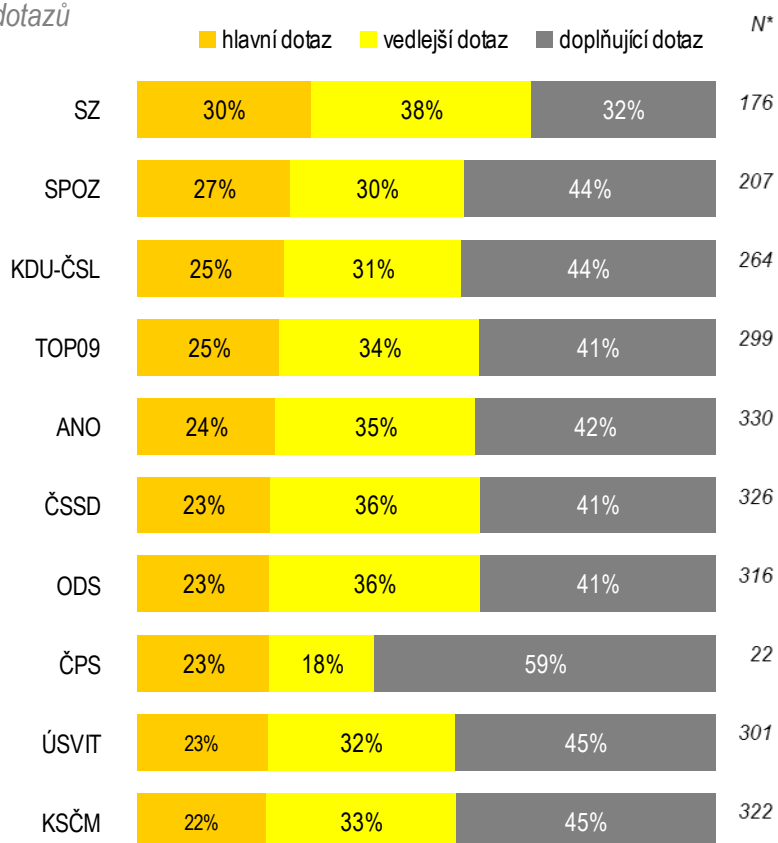
strana	Celkový počet dotazů		průměrná délka odpovědi (v sekundách)	počet účastí v diskusích
SPOZ	207	8 %	30 s	11
TOP09	299	12 %	29 s	15
ANO	330	13 %	28 s	15
ODS	316	12 %	28 s	15
KSČM	322	13 %	28 s	15
KDU-ČSL	264	10 %	27 s	13
Strana zelených	176	7 %	27 s	8
ÚSVIT	301	12 %	27 s	14
ČSSD	326	13 %	26 s	15
Česká pirátská strana	22	1 %	26 s	1

Z hlediska frekvence dotazů je možné říct, že moderátoři rozdělovali dotazy zástupcům jednotlivých politických stran rovnoměrně a docházelo zde pouze k drobným nevýznamným rozdílům.

V případě valence jednotlivých dotazů už ale spatřujeme rozdíly větší, jak je vidět v grafu č.21. Nejvíce kritických dotazů adresovali moderátoři představitelům ODS (26 %) a SPOZ (23 %). Naopak, nejméně kritických dotazů směřovalo na představitele stran ANO (10 %), KSČM (13 %) a Úsvitu (14 %).

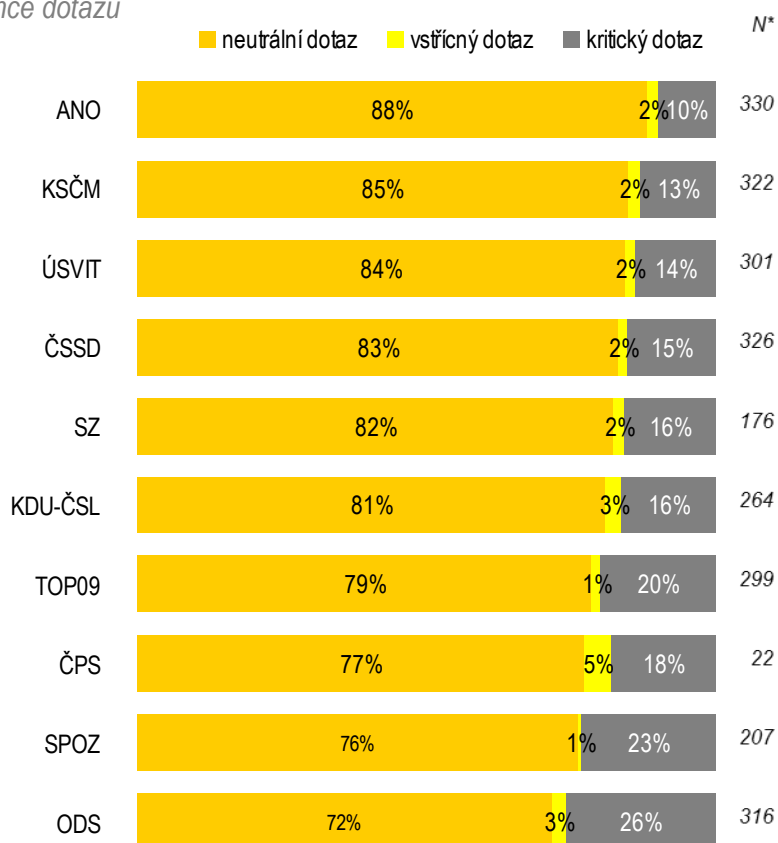
I v případě využívání věcných nebo personalizovaných dotazů ad rem/ad hominem, byly personalizující otázky nejčastěji adresovány na představitele ODS (25 %). Naopak nejméně se objevovala v dotazech na představitele ANO (13 %).

Graf č. 20: Typ dotazů

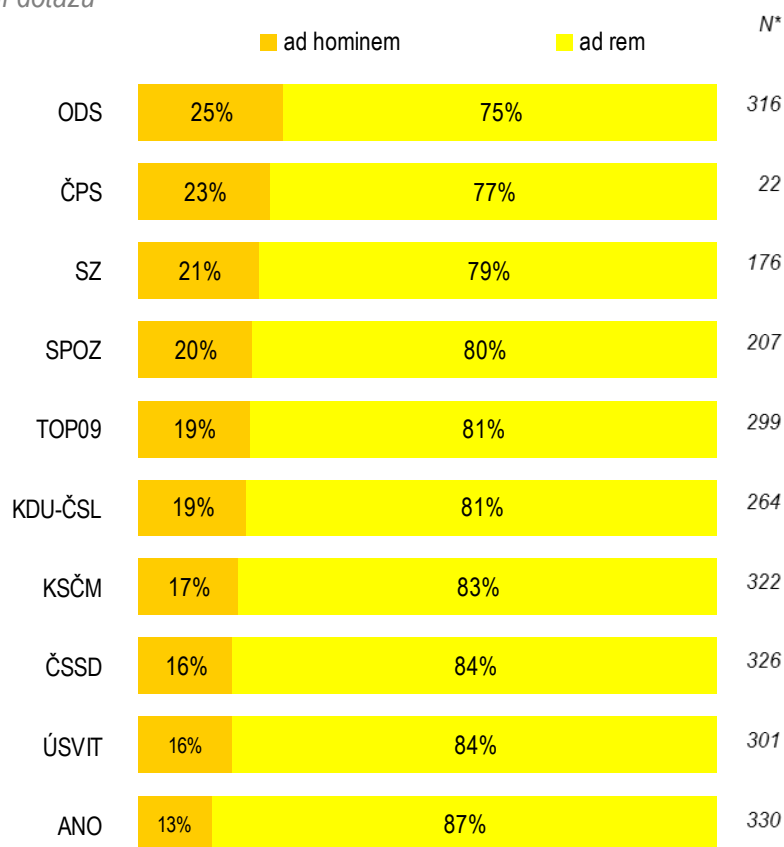

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 21: Valence dotazů

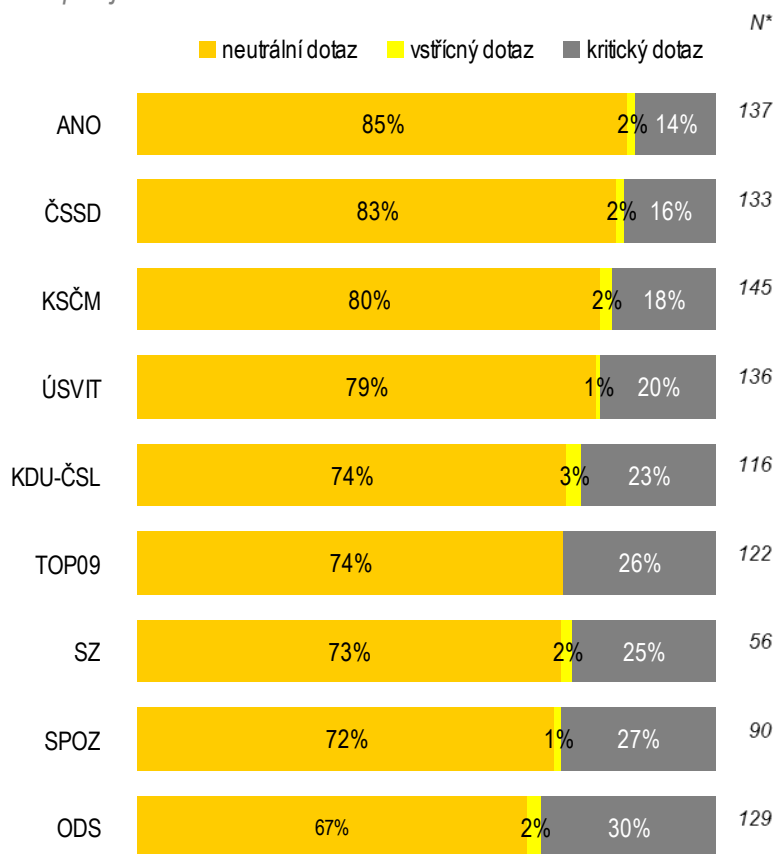
Graf č. 22: Zacilení dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

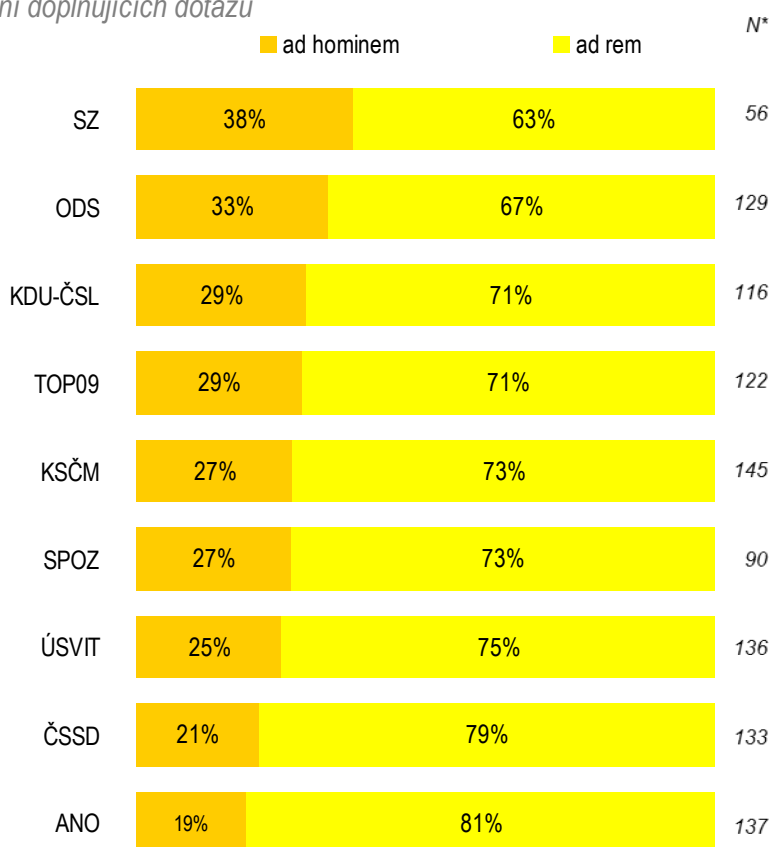
I v případě valence doplňujících dotazů byla častější kritika adresována SPOZ a ODS, která byla i v tomto typu dotazování silněji personalizována společně se SZ. (grafy č. 23 a 24 – ODS 30 % kritických doplňujících dotazů, SPOZ 27 %, SZ 25 %; SZ 38 % dotazů ad hominem, ODS 33 %).

Graf č. 23: Valence doplňujících dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 24: Zacilení doplňujících dotazů

Tematická analýza dotazů ukazuje, že všem zúčastněným stranám adresoval moderátor nejčastěji dotazy zaměřené na program strany, a hodnotové, ideové či politické postoje kandidáta.

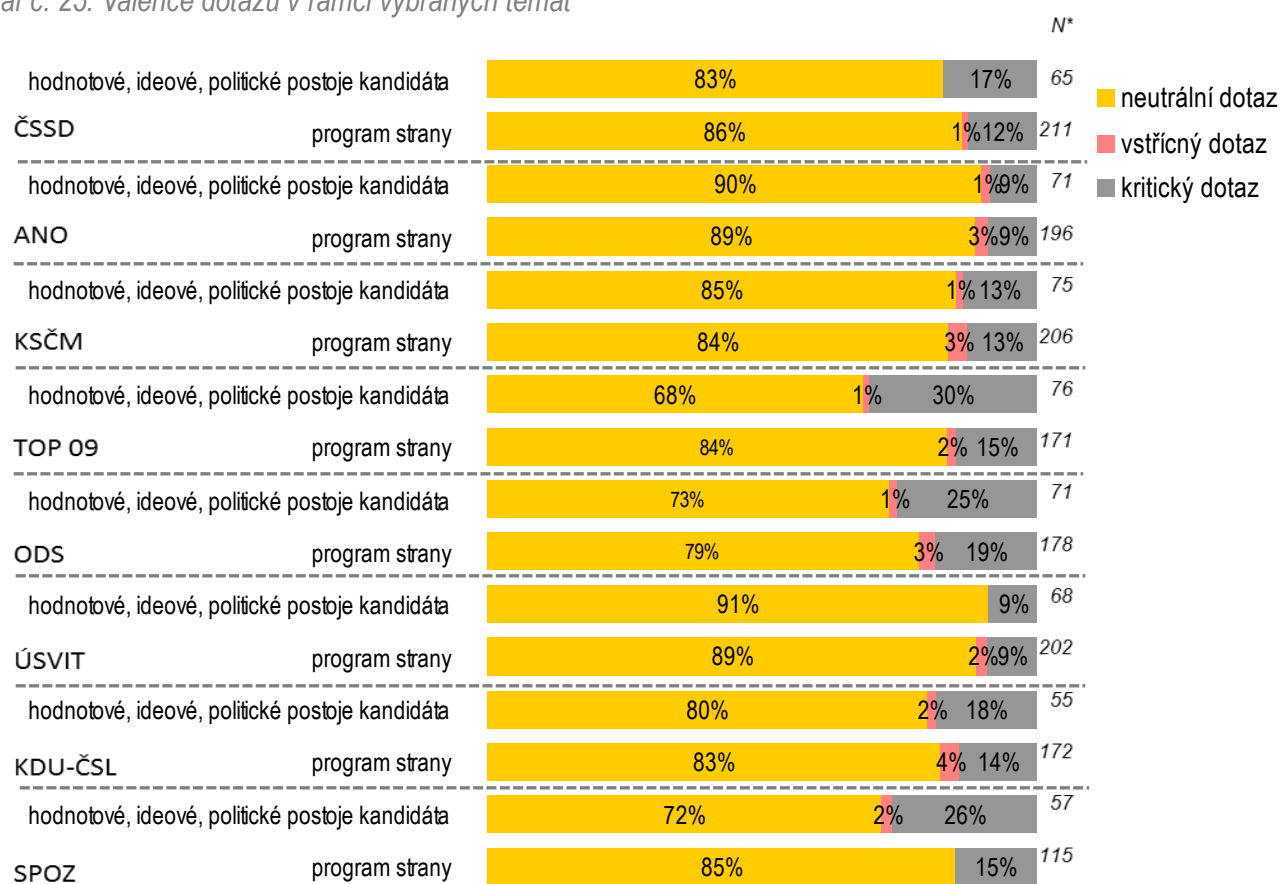
Detailnější pohled na valenci dotazů ukazuje na nepatrně vyšší míru kritických dotazů týkajících se hodnotových, ideových či politických postojů kandidátů TOP 09 (30 %), ODS (25 %) a SPOZ (26 %).

Tabulka č. 71: Tematické rámce dotazů

TÉMA DOTAZU	ČSSD	ANO	KSČM	TOP09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ	ČPS	SZ
profesní kompetence kandidáta	5 %	6 %	4 %	3 %	3 %	3 %	4 %	4 %	18 %	1 %
osobnostní rysy, morální integrita kandidáta	3 %	5 %	4 %	3 %	4 %	4 %	3 %	6 %	9 %	1 %
hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	20 %	22 %	23 %	25 %	23 %	23 %	21 %	28 %	36 %	20 %
chování kandidáta v kampani	1 %	1 %	1 %	1 %	0,3 %	1 %				1 %
program strany	65 %	59 %	64 %	57 %	56 %	67 %	65 %	56 %	27 %	64 %
vztahy s ostatními stranami	4 %	3 %	4 %	3 %	4 %	3 %	3 %	4 %	9 %	7 %
vnitrostranické vztahy	1 %		0,3 %	0,3 %	1 %	0,3 %	2 %	1 %		1 %
chování strany v kampani	1 %	2 %	2 %	2 %	4 %	4 %	1 %	3 %		1 %
počet dotazů	326	330	322	299	316	301	264	207	22	176

zobrazen pouze procentuální podíl, který ukazuje zařazení dotazu k danému tématu

Graf č. 25: Valence dotazů v rámci vybraných témat

* N = celkový počet dotazů k danému tématu položených jednotlivým stranám

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza ukazuje, že během 15 diskusních speciálů se moderátoři dopustili různých druhů profesních chyb.

Nejčastější šlo o různé podoby defavorizace mluvčích, ke které docházelo občas, když moderátor přijal roli „nedůtklivého učitele napomínajícího své žáky“ a de facto tak uplatňoval tzv. zjemnělou formu agresivní komunikace: „A nekrútte hlavou, když něco takového řeknete, je logické, že se Vás ptám na konkrétnost.“

Moderátoři občas ironizovali některé aspekty programů stran a s ironizující dikcí opakovali odpovědi hostů.

Defavorizace SPOZ občas hledala poněkud účelově důvod ke kritice této strany u jejího čestného předsedy. „Máme zde ... prezidenta, který sám říká, že si cigaretu neodepře... Zároveň přiznává, že k jeho dennímu životu patří alkohol. Neměli by třeba právě politici propagovat zdravý životní styl?“

V několika případech moderátoři použili argumenty, které nebyly podloženy zdrojem, nebo byl zdroj uveden nepřesně:

„V jednom výzkumu jsem se dočetla, bylo to na internetových stránkách tuším Vitalia.cz ...“
„I když mají někdy až 60% marže a to teď cituji Miloše Zemana?“

Další zaznamenanou chybou bylo využívání sugestivních otázek, případně vkládání odpovědí přímo do otázek:

„Záleží na tom, jestli se v těchto volbách nedostaneme do patové situace, pak možná názor změníte“.

„TOP 09, která se vždycky profilovala jako strana konzervativní, ale i jako strana, která tyto věci předpokládám, odsuzuje“.

Ojedinele jsme během debat zaznamenali i další prohřešky. Šlo o věcné chyby při formulování dotazu, nepochopení odpovědi či posunutí jejího významu nebo neschopnost zastavit hosta, který se ve své odpovědi odchýlil od položeného dotazu.

Celkově ale můžeme konstatovat, že chování všech tří moderátorů ve svém celku neporušilo profesní etické standardy a udrželo věcně objektivní průběh sledovaných diskusí.

4.2.2.2 Interview Daniely Drtinové

Interview Daniely Drtinové je profilovým pořadem stanice ČT24, do kterého si zve moderátorka jednoho hosta. V předvolebním období byli pozváni všichni lídři kandidujících stran, kteří se diskusí účastnili v pořadí, jež odpovídalo vylosovaným číslům.

Stopáž jednotlivých relací se pohybovala v rozmezí 23 - 24 minut.

Podíl zástupců jednotlivých stran na celkové stopáži pořadu se sice lišil, ale nelze je interpretovat jako moderátorčino systematické či záměrné de/favorizování některého z hostů. Rozhodující roli zde hrál individuální komunikační styl respondentů.

S uvedenou disproporcí souvisí i počet položených dotazů, který značně varioval v závislosti na pozvaném hostovi a jeho komunikačním projevu

Tabulka č. 72: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum vysílání	zúčastněná strana
19.9.2013	KDU-ČSL
20.9.2013	SPOZ
23.9.2013	Strana zelených
24.9.2013	Suverenita
25.9.2013	Aktiv nezávislých občanů
26.9.2013	ČSSD
27.9.2013	LEV 21 - Národní socialisté
30.9.2013	Hlavu vzhůru - volební blok
1.10.2013	Romská demokratická strana
2.10.2013	ÚSVIT
3.10.2013	Klub angažovaných nestraníků
4.10.2013	Občané 2011
7.10.2013	TOP09
8.10.2013	Volte Pravý Blok
9.10.2013	ODS
10.10.2013	ANO
11.10.2013	Politické hnutí Změna
14.10.2013	Česká pirátská strana
15.10.2013	Strana soukromníků České republiky
16.10.2013	Dělnická strana sociální spravedlnosti
18.10.2013	Koruna Česká
21.10.2013	KSČM
22.10.2013	Strana svobodných občanů

Tabulka č. 73: Počet dotazů adresovaných mluvčím a průměrná délka jejich odpovědi

strana	počet dotazů	průměrná délka odpovědi (v sekundách)
SPOZ	25	43 s
Klub angažovaných nestraníků	34	36 s
ČSSD	31	36 s
Suverenita	37	34 s
Hlavu vzhůru - volební blok	37	30 s
Strana zelených	39	29 s
Aktiv nezávislých občanů	43	27 s
KDU-ČSL	37	27 s
ÚSVIT	46	27 s
Strana soukromníků ČR	47	24 s
ODS	46	23 s
TOP09	49	22 s
LEV 21 - Národní socialisté	51	22 s
Česká pirátská strana	56	22 s
ANO	55	21 s
Strana svobodných občanů	56	21 s
KSČM	55	20 s
Romská demokratická strana	57	20 s
Občané 2011	59	20 s
Koruna Česká	61	19 s
Politické hnutí Změna	64	17 s
Volte Právý Blok	65	17 s
DSSS	68	16 s

Tabulka č. 74: Stopáž promluv zástupců jednotlivých stran a celková stopáž pořadu

Strana	zástupce, lídr	stopáž věnovaná jednotlivým mluvčím	celková stopáž pořadu	podíl mluvčího na celkové stopáži (v %)
Suverenita	Petr Hannig	21 min 9 s	24 min 1 s	88 %
Česká pirátská strana	Ivan Bartoš	20 min 43 s	24 min 10 s	86 %
Klub angažovaných nestraníků	Jiří Domáčil	20 min 19 s	24 min 37 s	83 %
ÚSVIT	Tomio Okamura	20 min 19 s	24 min 41 s	82 %
Aktiv nezávislých občanů	Vladimír Stehlik	19 min 5 s	23 min 38 s	81 %
LEV 21 - Národní socialisté	Tereza Bernardová	19 min 6 s	23 min 43 s	81 %
ANO	Andrej Babiš	19 min 14 s	23 min 58 s	80 %
Občané 2011	Ludvík Adámek	19 min 36 s	24 min 31 s	80 %
Volte Právý Blok	Petr Cibulka	18 min 55 s	23 min 52 s	79 %
Romská demokratická strana	Miroslav Tancoš	19 min 6 s	24 min 10 s	79 %
Strana svobodných občanů	Petr Mach	19 min 26 s	24 min 37 s	79 %
Koruna Česká	Radim Špaček	18 min 58 s	24 min 20 s	78 %
Strana zelených	Ondřej Liška	18 min 51 s	24 min 14 s	78 %
Strana soukromníků ČR	Rostislav Sejnuk	18 min 38 s	24 min 1 s	78 %
KSČM	Vojtěch Filip	18 min 47 s	24 min 15 s	77 %
ČSSD	Bohuslav Sobotka	18 min 28 s	23 min 53 s	77 %
Politické hnutí Změna	Jan Korytář	18 min 38 s	24 min 8 s	77 %
Hlavu vzhůru - volební blok	Jana Bobošíková	18 min 26 s	24 min	77 %
DSSS	Tomáš Vandas	18 min 22 s	23 min 59 s	77 %
TOP09	Karel Schwarzenberg	18 min 22 s	24 min 25 s	75 %
SPOZ	Martin Pecina	17 min 54 s	24 min 25 s	73 %
ODS	Miroslava Němcová	17 min 16 s	23 min 46 s	73 %
KDU-ČSL	Pavel Bělobrádek	16 min 23 s	23 min 35 s	69 %

Z hlediska základní typologie dotazů je možné říct, že diskuse s jednotlivými mluvčími nebyly vedeny se stejnou mírou kritické reflexe role hosta a jeho politické strany.

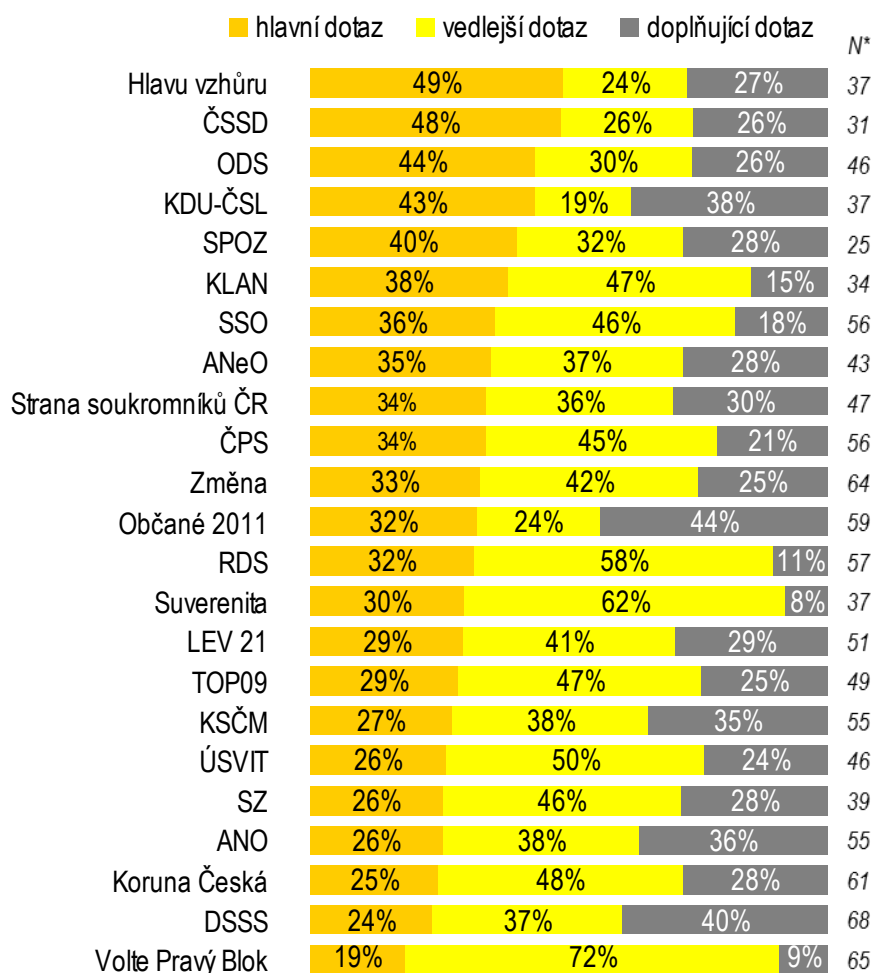
Zvláště v případě valence jednotlivých dotazů jsou patrné velké rozdíly, které indikují velmi diferencovaný postoj moderátorky k pozvaným hostům. Nejvíce kritických bylo adresováno představitelům stran KSČM (55 %), Volte Pravý Blok (52 %) a Straně zelených (49 %). Naopak, nejméně kritických dotazů směřovalo na představitele RDS (7 %), Suverenita (11 %) a ČSSD (16 %). Jistě i zde hraje roli situační faktor daný výběrem hosta i aktuální politickou situací.

Rozdíly jsou ale tak výrazné, že nelze přehlédnout její ne zcela vyvážený přístup moderátorky k pozvaným hostům.

I v tomto pořadu vidíme souběh vysoké kritičnosti a personalizujících typů dotazu ad hominem, které byly adresovány představiteli KSČM (55 %) a Volte Pravý Blok (54 %).

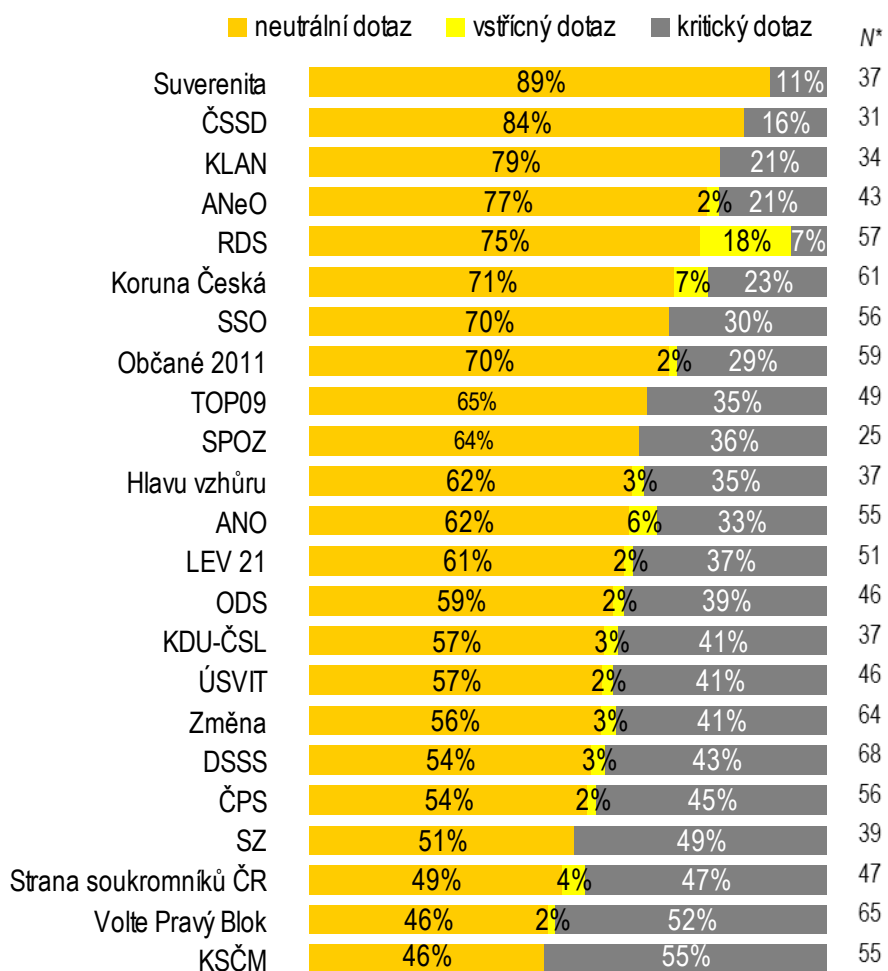
Detailnější analýzu doplňujících dotazů jsme v tomto případě vzhledem k jejich nízkým četnostem neprováděli.

Graf č. 26: Typ dotazů

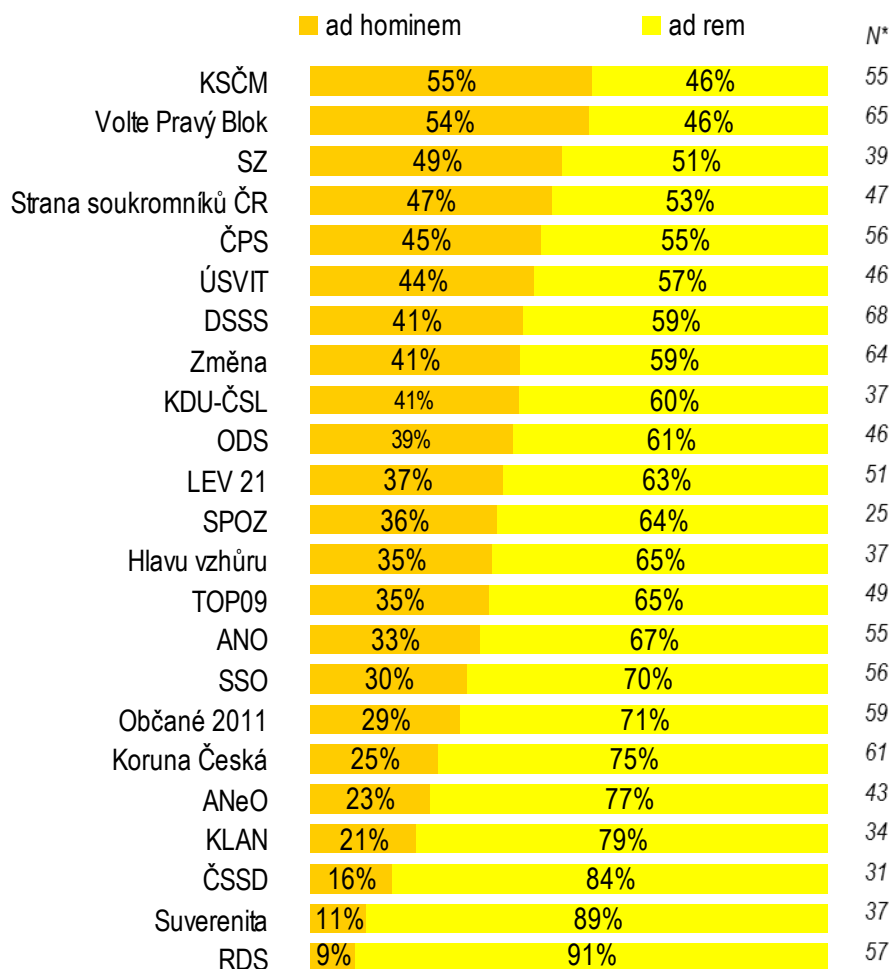
* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 27: Valence dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Graf č. 28: Zacilení dotazů

* N = celkový počet dotazů položených jednotlivým stranám

Tematické zarámování realizované prostřednictvím dotazů akcentovalo ve všech případech program strany. Detailnější pohled na valenci dotazů v rámci těchto témat (zaměřených na program stran) ukazuje na vyšší míru kritických dotazů týkajících se programu KSČM (47 %), Úsvitu (52 %) či ODS (47 %), a to zvláště ve srovnání s valencí dotazů adresovaných ČSSD (pouze 12 % kritických dotazů ve vztahu k programu strany). V tomto směru jsou rozdíly výrazné.

Tabulka č. 75 A: Tematické rámce dotazů

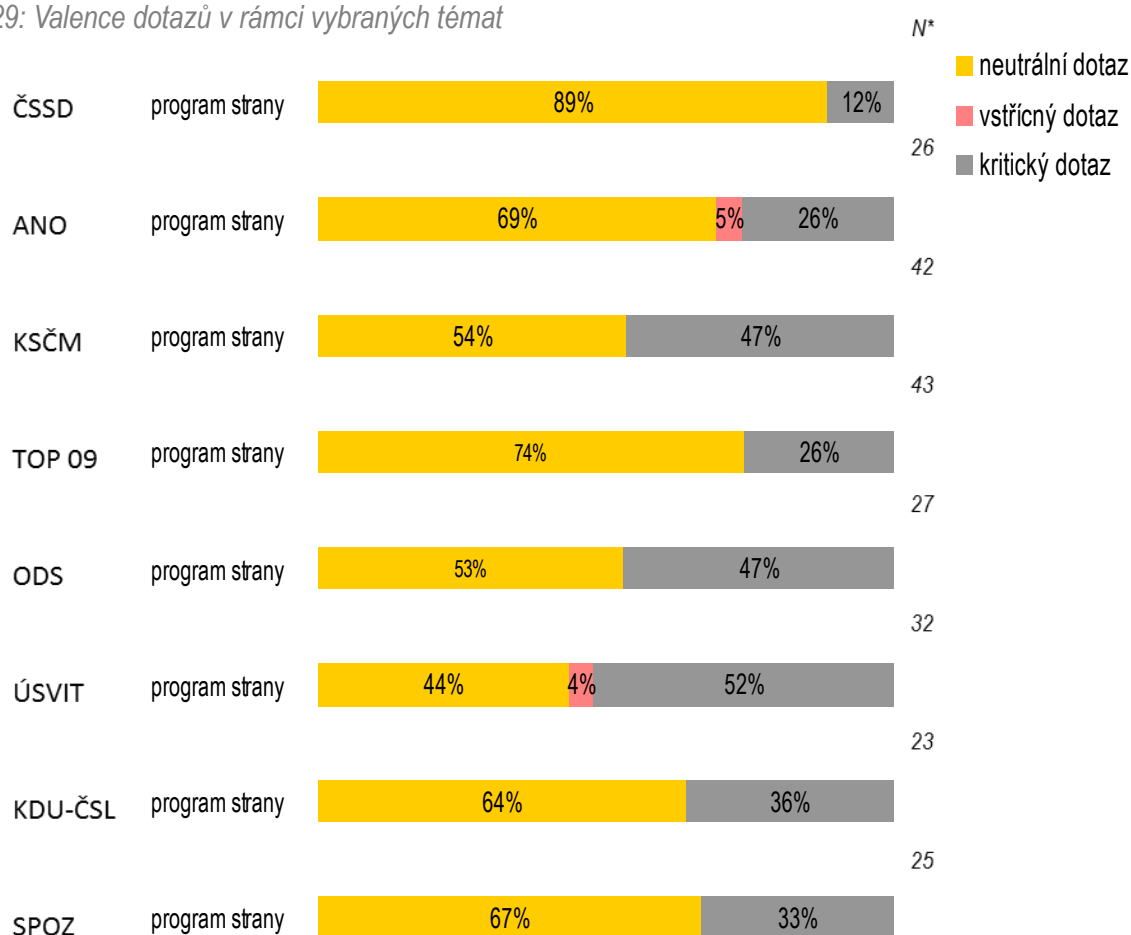
TÉMA DOTAZU	ČSSD	ANO	KSČM	TOP09	ODS	ÚSVIT	KDU-ČSL	SPOZ	SSO	ČPS	HV	RDS
profesní kompetence kandidáta		6 %		12 %						4 %	8 %	
osobnostní rysy, morální integrita kandidáta							3 %			2 %		
hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta		6 %	7 %	2 %	2 %	2 %	8 %		7 %		3 %	2 %
chování kandidáta v kampani				2 %				8 %				4 %
program strany	84 %	76 %	78 %	55 %	70 %	50 %	68 %	72 %	86 %	75 %	57 %	70 %
vztahy s ostatními stranami	10 %	9 %	4 %	22 %	22 %	44 %	14 %	8 %	7 %	9 %	16 %	7 %
vnitrostranické vztahy	10 %		9 %	6 %	2 %	7 %	19 %	16 %	4 %	7 %	22 %	14 %
chování strany v kampani	3 %	4 %		6 %	7 %	4 %	5 %	4 %	5 %	5 %	8 %	11 %
počet dotazů	31	55	55	49	46	46	37	25	56	56	37	57

Tabulka č. 75 B: Tematické rámce dotazů

TÉMA DOTAZU	KLAN	Změna	SS ČR	VPB	Suvere- nita	ANeO	OB 2011	DSSS	LEV 21	SZ	KČ
profesní kompetence kandidáta			2 %			5 %					
osobnostní rysy, morální integrita kandidáta											
hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	6 %			12 %		16 %		7 %			
chování kandidáta v kampani			2 %		3 %	5 %	3 %			3 %	
program strany	71 %	80 %	94 %	79 %	76 %	63 %	81 %	82 %	71 %	59 %	80 %
vztahy s ostatními stranami	9 %	8 %	4 %	3 %	11 %	5 %	10 %	3 %	10 %	18 %	13 %
vnitrostranické vztahy	9 %	9 %			5 %		7 %	15 %	8 %	26 %	
chování strany v kampani	9 %	3 %	6 %	6 %	11 %	16 %	5 %		20 %	5 %	7 %
počet dotazů	34	64	47	65	37	43	59	68	51	39	61

zobrazen pouze procentuální podíl, který ukazuje zařazení dotazu k danému tématu

Graf č. 29: Valence dotazů v rámci vybraných témat

* N = celkový počet dotazů k danému tématu položených jednotlivým stranám

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza moderátorských faulů ukázala spíše menší pochybení.

Moderátorka vícekrát použila sugestivní typ otázky nebo vkládání odpovědí přímo do otázky. „Takže byste motivoval soukromé investory a zároveň byste chtěl, aby i stát vytvářel pracovní místa. Ale nikoliv asi tím, že by tedy nějakou direktivou stát zakázal zaměstnávat cizí státní příslušníky, protože jsme součástí Evropské unie.“ (RDS)

U dvou rozhovorů měla moderátorka obtíže korigovat chování hosta, respektive ztrácela kontrolu nad průběhem diskuse s reprezentanty Úsvitu a uskupení Volte Právý Blok). Kandidáti zde nejen neodpovídali na otázky a de facto moderátorku ignorovali. Reakce na některé nenávistné a lidsky nepřijatelné promluvy Petra Cibulky měly být razantnější. „Tím, že (generál Pinochet) vystřílel všechny komunisty, tak to byl můj veliký vzor.“ (Volte Právý Blok)

4.2.2.3 Události, komentáře

Komentovaný zpravodajský pořad stanice ČT24 v předvolebním období vysílal debaty 2 – 3 lídrů stran na předem daná témata: řešení hospodářské situace, řešení sociálních a zdravotních problémů, otázky zahraničně-politické orientace České republiky.

Každý lídr byl do pořadu pozván jednou. Jednotliví hosté byli zváni podle čísel, vylosovaných Státní volební komisí.

Každý debatující dostal prostor v rozsahu zhruba 5 – 7 minut.

Byla analyzována pouze diskusní část tohoto pořadu – celkem 8 diskusí.

Vzhledem k nízké četnosti analyzovaných promluv (každá politická strana / její zástupce se objevil ve vysílání pouze jednou) v krátkém rozhovoru, jsme podrobili pořad pouze kvalitativnímu hodnocení, které se zaměřilo především na profesní chyby moderátorů.

Z hlediska profesních chyb na straně moderátora můžeme konstatovat, že zde docházelo jen k drobným a ne častým pochybením.

Tabulka č. 76: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum vysílání	zúčastněné strany
2.10.2013	ČSSD
	Strana svobodných občanů
	Česká pirátská strana
4.10.2013	TOP09
	ODS
	Hlavu vzhůru - volební blok
7.10.2013	Romská demokratická strana
	Klub angažovaných nestraníků
	politické hnutí Změna
9.10.2013	KDU-ČSL
	Strana soukromníků České republiky
	Volte Pravý Blok
11.10.2013	Suverenita
	Aktiv nezávislých občanů
	Strana Práv Občanů Zemanovci
14.10.2013	ÚSVIT
	Občané 2011
	Dělnická strana sociální spravedlnosti
16.10.2013	ANO
	KSČM
	LEV 21 - Národní socialisté
18.10.2013	Strana zelených
	Koruna Česká

4.2.2.4 Politické spektrum

Pořad stanice ČT24, který se obvykle věnuje menším a mimoparlamentním politickým stranám, odvysílal v předvolebním období osm debat s lídry nebo jejich zástupci ze všech kandidujících stran.

Zástupce každé strany byl pozván jednou, v jednotlivých relacích debatovali 2 – 3 hosté. Pořadí diskutujících vylosovala ČT.

Délka jednotlivých debat se pohybovala okolo 25 minut.

Vzhledem k nízké četnosti analyzovaných promluv (každá politická strana / její zástupce se objevil ve vysílání pouze jednou), přinášíme pouze kvalitativní hodnocení pořadu, ve kterém jsme se zaměřili především na profesní chyby moderátorů.

V pořadu docházelo k občasným pochybením moderátora, která byly dány jednak jeho pasivitou, respektive neochotou či neschopností korigovat projevy hostů.

Ve vysílání z 28.9. oba hosté velmi tendenčně rozebírali problematiku tzv. nepřizpůsobivých občanů. Moderátor rezignoval na snahu vnést do debaty vyváženější pohled a hosty v tomto ohledu korigovat.

Diskuze z 5.10.2013 byla narušena agresivním a útočným vystupováním Petra Cibulky ze strany Volte Pravý Blok. Kandidát urážel přítomné i nepřítomné politiky a moderátorka mu nedokázala dostatečně účinně čelit.

Tabulka č. 77: Data vysílání pořadu a zúčastněné strany

datum vysílání	zúčastněné strany
28.9.2013	Strana soukromníků České republiky
	Dělnická strana sociální spravedlnosti
28.9.2013	KSČM
	Strana svobodných občanů
	Koruna Česká
5.10.2013	Volte Pravý Blok
	TOP09
	ODS
5.10.2013	ANO
	Česká pirátská strana
	Politické hnutí Změna
12.10.2013	ÚSVIT
	Klub angažovaných nestraníků
	Občané 2011
12.10.2013	Hlavu vzhůru - volební blok
	Romská demokratická strana
	LEV 21 - Národní socialisté
19.10.2013	Strana Práv Občanů Zemanovci
	Strana zelených
	KDU-ČSL
19.10.2013	ČSSD
	Suverenita
	Aktiv nezávislých občanů

4.2.2.5 Klastrová analýza diskusních pořadů ČT

Metodu klastrové analýzy, blíže popsanou v teoreticko - metodologické kapitole, jsme využili pro seskupení jednotlivých moderátorských dotazů v diskusních pořadech do vnitřně homogenních a vzájemně co nejodlišnějších segmentů (klastřů). Pomocí takto vytvořených klastřů jsme mohli lépe porozumět základním interpretačním rámcům, identifikovatelným v dotazech moderátorů diskuzí

Do analýzy vstoupily tyto diskusní pořady České televize:

- Předvolební speciály ČT,
- Interview Daniely Drtinové,
- Události, komentáře,
- Politické spektrum.

Vzhledem k nestejnému zastoupení představitelů jednotlivých stran v diskusních pořadech a tedy i velmi rozdílnému počtu dotazů, které byly jednotlivým stranám adresovány, jsme museli analýzu omezit pouze na dotazy, adresované představitelům těchto stran: ČSSD, ANO, KSČM, TOP 09, ODS, Úsvit přímé demokracie, KDU-ČSL, Strana Práv Občanů Zemanovci a Strana zelených.

Do klastrové analýzy byly zařazeny následující proměnné / indikátory potenciálních rámců, které sledované pořady / novináři uplatňovali na kandidující politické strany a jejich představitele.

- Strany a jejich charakteristiky:
 - strana, na niž je dotaz směřován,
 - program strany,
 - vztahy s ostatními stranami,
 - vnitrostranické vztahy,
 - strategie, chování strany v kampaní.
- kandidáti a jejich charakteristiky:
 - profesní kompetence,
 - osobnostní rysy, morální integrita,
 - hodnotové, ideové a politické postoje,
 - strategie, chování kandidáta v kampaní,
- Typologie a charakteristiky dotazů:
 - typ dotazu (hlavní / vedlejší / doplňovací dotaz),
 - míra polemičnosti dotazu (neutrální / vstřícný / kritický dotaz),
 - zacílení dotazu (ad hominem / ad rem),

Jako optimální varanta popisu interpretačních rámců, uplatňovaných na jednotlivé strany a jejich kandidáty, se nám jeví níže popsané čtyřklastrové řešení.

Tabulka č. 78: Charakteristika klastrů

	počet	v %
klastr 1	492	16 %
klastr 2	742	24 %
klastr 3	1130	36 %
klastr 4	783	25 %
celek	3147	100 %

1) Klastr je tvořen dotazy rámuujícími obraz stran **SPOZ** a **Strany zelených**. Najdeme zde největší podíl kriticky zaměřených dotazů, nejméně jsou naopak zastoupeny vstřícné a neutrální dotazy. Nejčastěji se také objevují dotazy typu ad hominem. Otázky moderátorů nejčastěji spadají do kategorie hlavních, doplňovací dotazy jsou v tomto klastru zastoupeny ze všech nejméně. Obsahová agenda dotazů se nadprůměrně často zaměřuje na morální

kriteria, důvěryhodnost stran a jejich představitelů a reflexi různých skandálů. Odpovědi respondentů na dotazy z tohoto klastru má v průměru nejdelší stopáž.

2) Druhý klastr mapuje rámování obrazu stran **ANO** a **KDU – ČSL**. V tomto klastru nalzáme nejvyšší podíl neutrálních dotazů, dotazy kritické jsou naopak zastoupeny nejméně. Rovněž dotazy ad hominem jsou zde zastoupeny nejméně. V obsahové agendě dotazů je mírně nadreprezentováno komentování aktuálních událostí a reflexe nedávného chování stran a jejich kandidátů.

3) Do třetího klastru spadají dotazy, vytvářející obraz stran **ODS** a **TOP 09**. Nadreprezentovány jsou zde kritické dotazy a dotazy typu ad hominem. Podíl dotazů neutrálních je naopak podprůměrný. Klastr není výrazněji profilován obsahovou agendou dotazů.

4) Dotazy ze čtvrtého klastru konstruuji obraz stran **KSČM** a **Úsvit**. Najdeme zde nejvyšší podíl doplňujících dotazů, hlavní dotazy jsou naopak zastoupeny ze všech klastrů nejméně. Tomu odpovídá i nejkratší průměrná stopáž odpovědí. Valencí dotazů ani jejich zaměřením (ad hominem / ad rem) se klastr výrazněji neliší od průměru celého souboru. Obsahová agenda dotazů se ze všech klastrů nejčastěji týká stranických programů.

Přestože se obrazy stran, vytvářené v diskusních pořadech České televize, uvnitř jednotlivých klastrů, navzájem poněkud liší, nejsou rozdíly nijak výrazné. Klastrová analýza tedy neindikuje, že by v diskusních pořadech docházelo k narušování objektivitě a vyváženosti.

Tabulka č. 79: Popis klastrů

		klastr 1	klasr 2	klastr 3	klastr 4	celek
politická strana	ČSSD			34 %		12 %
	ANO		56 %			13 %
	KSČM				53 %	13 %
	TOP09			33 %		12 %
	ODS			34 %		12 %
	ÚSVIT				47 %	12 %
	KDU-ČSL		44 %			10 %
	SPOZ	51 %				8 %
	Strana zelených	49 %				8 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
typ dotazu	hlavní dotaz	29 %	26 %	25 %	23 %	25 %
	vedlejší dotaz	36 %	33 %	37 %	35 %	35 %
	doplňovací dotaz	35 %	41 %	38 %	42 %	39 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
míra polemičnosti dotazu	neutrální dotaz	76 %	82 %	77 %	79 %	78 %
	vstřícný dotaz	1 %	2 %	2 %	2 %	2 %
	kritický dotaz	23 %	15 %	22 %	20 %	20 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
zacílení dotazu	ad hominem	24 %	18 %	22 %	22 %	21 %
	ad rem	76 %	82 %	78 %	78 %	79 %
	celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
charakteristiky dotazu	dotaz zaměřený na profesní kompetence kandidáta	2 %	4 %	4 %	4 %	4 %
	dotaz zaměřený na osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %
	dotaz zaměřený na hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	19 %	18 %	19 %	19 %	19 %
	dotaz zaměřený na strategii, chování kandidáta v kampani	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %
	dotaz zaměřený na program strany	60 %	63 %	60 %	65 %	62 %
	dotaz zaměřený na vztahy strany s ostatními stranami	6 %	4 %	6 %	6 %	5 %
	dotaz zaměřený na vnitrostranické vztahy	3 %	1 %	1 %	1 %	2 %
	dotaz zaměřený na strategie, chování strany v kampani	3 %	2 %	3 %	3 %	2 %
	dotaz zaměřený na jiné téma	8 %	8 %	9 %	6 %	8 %

4.2.2.5 Diskusní pořady – shrnutí

Cílem analýzy vybraných diskusních pořadů bylo posoudit, zda v těchto pořadech docházelo k objektivní a vyvážené reprezentaci politických stran. V rámci sledování objektivity a vyváženosti jsme analyzovali kvantitativní reprezentaci politických stran, strukturu a povahu dotazů kladených moderátory a v neposlední řadě jsme kvalitativně analyzovali eventuální moderátorská pochybení.

U dvou diskusních pořadů, ve kterých jsme analyzovali kvantitativní zastoupení jednotlivých politických stran (předvolební debaty ČT a Interview Daniely Drtinové), nemůžeme na základě našich dat identifikovat zjevné porušení vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům. Za diskutabilní je ale možné označit „princip odstupňované rovnosti“, definovaný Českou televizí jako klíč pro výběr hostů předvolebních debat. Tento zdánlivě sofistikovaný postup postrádá širší zdůvodnění, které objasnilo výběr „relevantních“ a „nerelevantních“ stran na základě jednorázového výzkumu veřejného mínění. Opět se zde narážíme na neoperacionálnímu vymezení „relevance politické strany“, které se nevychází zcela z předpokladu zákonodárce, že je žádoucí podporovat (například finančně) i strany, které nepřekonalu pěti resp. tříprocentní volební hranici.

Z hlediska struktury a povahy dotazů lze konstatovat, že rovnováha nebyla dodržena především v pořadu Interview Daniely Drtinové. Diskuse s kandidáty jednotlivých stran byly velmi ovlivněny situačním kontextem, respektive moderátorčiným postojem k diskutovaným tématům i respondentům. V některých diskusích tak byla moderátorka viditelnější než její respondenti. To se projevilo ve valenci položených dotazů, která ukazuje poměrně silné difference v přístupu k jednotlivým mluvčím.

Jistá moderátorská pochybení odhalila i kvalitativní analýza předvolebních debat ČT a v pořadu Interview Daniely Drtinové. V několika případech moderátoři nekorektně pracovali se zdroji svých informací - neudali zdroj nebo jej udali nepřesně. Samostatnou kapitolu tvořila vystoupení hostů, kteří se projevovali agresivně a moderátoři nedokázali toto chování vždy žádoucím způsobem korigovat.

Klastrová analýza diskusních pořadů neindikovala porušení objektivního a vyváženého přístupu k jednotlivým politickým stranám.

4.2.3 Česká televize – shrnutí

V rámci kapitoly věnované České televizi jsme analyzovali vybrané zpravodajské, publicistické a diskusní pořady. Primárním cílem bylo zjistit, zda v průběhu předvolebního vysílání od 18. 9. do 26. 10. 2013 nedošlo ve vysílání k porušení kritérií objektivity a vyváženosti, tak jak jsme si je stanovili v teoretické části práce.

Vybrané pořady jsme podrobili detailní kvantitativní i kvalitativní analýze.

Analýza zpravodajské relace Události ČT ukázala nerovnoměrné zastoupení tzv. relevantních politických subjektů a subjektů marginálních/nalizovaných, a to zvláště z pohledu přístupu do vysílání, respektive z pohledu stopáže poskytnuté mluvčím. Bez jasnějšího, tedy operacionálnějšího vymezení kategorie „relevance politické strany“ nelze ale soudit zda analyzované pořady porušily kritérium vyvážené reprezentace kandidujících subjektů. Přesněji řečeno, podle stávajícího znění zákona je popsána praxe možná a nepředstavuje jeho porušení.

Analyzované zpravodajské příspěvky ve svém celku udržely neutrální postoj vůči všem kandidujícím stranám. Kvalitativní analýza neukázala závažná moderátorská pochybení. V rámci analýzy vybraných diskusních pořadů se jako nejproblematičtější pořad z hlediska objektivity a vyváženosti ukázalo Interview Daniely Drtinové. Drobnější pochybení či nevyváženost nastávaly i v případě Předvolebních speciálů ČT. V rámci analýzy ostatních sledovaných diskusních pořadů (diskusní část Událostí, komentářů a pořad Politické spektrum) k pochybením nedošlo.

V. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, zda Český rozhlas a Česká televize, respektive jejich vybrané pořady respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Předcházející stránky tak poskytují datové podklady a východiska, která by měla posloužit RRTV ČR k rozhodnutí, zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Předložená analýza nesledovala jen naplňování požadavků Zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ale nad rámec Zákona sledovala dodržování „Pravidel předvolebního vysílání“, která si ČRo a ČT vymezily speciálně pro chování ve volebních kampaních, a která představují integrální součást (samo) regulace daných médií. Nejsou ale explicitně uvedeny zákoně č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Tyto analytické podklady proto, mohou sloužit RRTV ČR jen jako pomocné doplňující ukazatele.

Na základě provedené analýzy můžeme konstatovat, že kvantitativní šetření neprokázalo jednoznačné a systematické porušování pravidel objektivity, vyváženosti a nestrannosti ve sledovaném období a ve sledovaných pořadech.

V případě vybraných zpravodajských a publicistických pořadů Českého rozhlasu analýza neodhalila v přístupu k jednotlivým politickým stranám existenci favorizačních či defavorizačních tendencí.

V případě sledovaných diskusních pořadů Českého rozhlasu lze konstatovat, že k představitelům politických stran uplatňovali moderátoři korektní, objektivní a vyvážený přístup.

Analýza vybraných zpravodajských a publicistickým pořadů České televize ukázala na objektivní a vyvážené zobrazování kandidujících politických stran.

I v případě analýzy diskusních pořadů České televize pak můžeme konstatovat, že zde nedošlo k odhalení žádných systematických tendencí či postupů, které by ukazovali na porušování pravidel vyváženosti a objektivity.

Kvalitativní analýza ukázala, že až na některé menší a spíše nahodilé (nikoli tedy systematicky se opakující případy) neporušovali moderátoři ani redaktoři základní pravidla profesní korektnosti, respektive nedopouštěli se vůči kandidujícím stranám a jejich mluvčím zásadnějších komunikačních faulů. Tato situace platila jak pro analyzované pořady Českého rozhlasu tak i České televize.

Některé dílčí projevy (ironie, sarkazmus či sugestivní otázky) či ztráta kontroly nad diskusí neměly systematickou podobu a nevedly k takové míře de/favorizace kandidujících stran a jejich mluvčích, které bychom mohli označit za porušení vyváženosti a objektivity.

Analýza reprezentace politických stran ve vysílání ale upozornila na jistou nevyváženost zastoupení kandidujících stran ve vysílání obou sledovaných médií ČRo i ČT.

Kvantitativní analýza ukazuje především propastný rozdíl mezi pokrytím tzv. relevantních a nerelevantních stran, respektive ukazuje, že neexistuje rovný přístup všech stran do vysílání. Stávající znění zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání tuto praxi umožňuje, a proto nelze toto zjištění chápat jako porušení zákona, respektive § 31 odst. 2 a 3.

Proto uvádíme jen pro ilustraci, že z 23 kandidujících stran se ve zpravodajství nebo v publicistice ČRo dostali ve sledovaném období ke slovu zástupci pouhých deseti stran.

V případě diskusních pořadů Českého rozhlasu - Tematických speciálů Martina Veselovského, Dvaceti minutách Radiožurnálu bylo spektrum oslovených stran ještě užší. Ve vysílání se posluchači mohli setkat jen s reprezentanty sedmi subjektů -ČSSD, ANO, KSČM, TOP 09, ODS, KDU-ČSL A SPOZ a v omezené míře Úsvitu.

Podobné disproporce zachytila analýza i ve vysílání ČT, a to především v rámci sledovaných diskusních pořadů. Nejvýrazněji se tyto disproporce projevíly v rámci Předvolebních speciálů, kdy takovýto mechanismus výběru vygeneroval skupinu 5 stran (ČSSD, ANO, KS4M, ODS a TOP 09), které se objevili ve všech 15 vysíláních. V omezenější míře se pak objevili reprezentanti Úsvitu (ve 14 debatách), KDU-ČSL (v 13) SPOZ (v 11), SZ (v 8 debatách) a pouze jednou reprezentant ČPS. Ve zpravodajství ČT byla situace vyvážená (ke slovu se v hlavní zpravodajské relaci dostali alespoň jednou představitelé 22 kandidujících stran – kromě Občanů 2011).

VI. DOPORUČENÍ

Na základě výstupů z předkládané analýzy si dovoluujeme navrhnout dvě následující doporučení, která by mohla novinářům a tvůrcům předvolebního vysílání poskytnout jasnější kritéria jak rozlišovat mezi tzv. relevantními a nerelevantními politickými stranami.

1) Přehodnocení kriteria „relevance politických stran“ při formulaci kritérií, na základě kterých jsou politické subjekty připouštěny do klíčových diskusních pořadů

Český rozhlas i Česká televize se přihlásily k myšlence záměrné favorizace tzv. relevantních politických stran. Kriterium relevance bylo přitom oběma institucemi definováno poměrně neurčitě.

ČRo hovoří o subjektech, „které budou mít v dané chvíli reálnou možnost získat poslanecké mandáty a tím ovlivňovat bezprostřední vývoj ČR“ (Viz dokument „Projekt předvolebního vysílání Českého rozhlasu pro volby do Poslanecké sněmovny 2013“, zveřejněný 10.9.2013 ředitelem Centra zpravodajství Českého rozhlasu Tomášem Pancířem.)

Česká televize užila princip tzv. odstupňované rovnosti, který definovala následovně: „Zásada odstupňované rovnosti znamená, že při určování časové proporce celkového zastoupení jednotlivých kandidujících subjektů ve vysílání v pořadech zpravodajských a v publicistických debatách bude brán v úvahu politický a společenský význam kandidujících subjektů.“ (Viz dokument „Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které se konají ve dnech 25. a 26. října 2013“, zveřejněným 17.9.2013 generálním ředitelem ČT Petrem Dvořákem.)

Naplnění těchto volně definovaných kritérií se fakticky opíralo o jediný indikátor – volební preference, na jejichž základě došlo k omezení výběru hostů na zástupce těch subjektů, které překročily arbitrárně stanovenou hranici (obě instituce ji stanovily odlišně).

Problematickostí této praxe se u Českého rozhlasu například v případě Úsvitu přímé demokracie, jehož mluvčí byli přizváni pouze do dvou z celkem deseti diskusních Speciálů Martina Veselovského, přestože do Poslanecké sněmovny tato strana vstoupila a tudíž „možnost ovlivňovat bezprostřední vývoj ČR“ bezpochyby měla. Jen použité průzkumy nebyly schopny tuto „možnost“ zachytit.

Druhou ilustrací nepřesného odhadu relevance politické strany bylo silné pokrytí SPOZ, jejíž zástupci se zúčastnili jak všech vysílání Speciálu, tak i pořadu Den s lídrem (a v jeho rámci Dvaceti minut Radiožurnálu), a v případě Otázek Václava Moravce byla strana opakovaně zařazena do prezentace volebních modelů jako relevantní subjekt. Skutečný volební zisk strany činil (1,51 %), což naznačuje problematickostí předpokladu o „její reálné možnosti získat poslanecké mandáty a tím ovlivňovat bezprostřední vývoj ČR“.

Oba příklady naznačují problematickostí stávající praxe, která ale není v rozporu se Zákonem č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání i výkladem, který v tomto smyslu poskytl NSS (viz např. Usnesení Vol 60/2006 – 59 a Usnesení Vol 66/2006 – 119). NSS

v těchto usneseních konstatoval, že požadavek absolutní rovnosti času poskytnutého kandidujícím subjektům ve vysílání ČT a ČRo lze vztáhnout pouze na vysílání povinných předvolebních sebeprezentačních spotů (stanovených v § 16 odst. 4 zákona č. 247/1995 Sb.). Nad rámec těchto povinných spotů NSS požaduje vyváženost a objektivitu přiměřeně rovný přístup. Tedy postupy, které se ukazují jako příliš vágní a snadno zneužitelné v ne/prospěch různých kandidujících subjektů.

NSS ale navrhuje širší paletu kritérií pro posouzení relevance politických stran než Předvolební pravidla obou médií. Inspiraci nachází NSS v zahraniční praxi, která zohledňuje například délku existence stran, jejich předchozí volební výsledky, počet členů, organizační struktura apod. Především je ale důležitý názor NSS, že není vhodné, aby byl výsledek politické strany v průzkumu veřejného mínění jediným kritériem pro přístup politických subjektů do veřejnoprávních médií (a nemělo by jít pouze o výzkum jedné agentury).

Z pohledu daných nálezů NSS, použili ČT i ČRo pro reprezentaci politických stran pouze jediné kritérium, volební preference, což je nedostatečné.

2) Jaké rozdíly v reprezentaci relevantních a nerelevantních politických stran odpovídají zákonu?

Druhý problematický aspekt, který sebou nese neoperacionální vymezení kritéria „relevance“ vede k tomu, že Zákon . 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a jeho rozpracování v Pravidlech předvolebního vysílání umožňuje některé tzv. nerelevantní subjekty zcela ignorovat.

Například analýza zastoupení stran, zjištěná zejména ve zpravodajské a publicistické relaci Hlavní zprávy Českého rozhlasu ukazuje, že se z 23 kandidujících stran ke slovu (naživo nebo ze záznamu) v poslední fázi kampaně nedostala nadpoloviční většina z nich. O jedenácti kandidujících subjektech se ve sledovaných příspěvcích Hlavních zpráv neobjevila dokonce ani zmínka. Totéž platí o již zmíněných hlavních diskusích.

Stávající praxe tak stále, i když již ne tak masivně jako v předchozích letech blokuje otevřenost a prostupnost stranicko- politického , jehož jsou tzv. malé strany součástí.

Je otázkou zda zákonodárce přepokládal tak masivní nerovnováhu v mediální reprezentaci kandidujících stran, když dle našeho soudu oprávněně předpokládá podporu i těch politických subjektů, které se pohybují nejen pod pětiprocentní, ale pod tříprocentní hranicí voličské podpory.

Doporučujeme proto, přehodnotit stávající praxi a pokusit se jasněji definovat kritérium relevance.

VII. LITERATURA

- Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. (1980) *The Dominant Ideology Thesis*. London: Georg Allen and Unwin.
- Bacher, J. (2002) *Cluster Analysis*. Norimberk: University Erlangen-Nuremberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.clusteranalyse.net/sonstiges/zaspringseminar2002/lecturenotes.pdf>.
- Bateson, G. (1954) 2006 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press. (online) Cit. 3. 5. 2013. Dostupné z: http://sashabarab.com/syllabi/games_learning/bateson.pdf
- Benoit, W.L. (2007) *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang.
- Benoit, W.L. & Airne, D. (2005) 'A Functional Analysis of American Vice Presidential Debates', *Argumentation and Advocacy* 41: 225-236.
- Benoit, W.L. & Harthcock, A. (1999) 'Functions of the Great Debates: Acclaims, Attacks, and Defenses in the 1960 Presidential Debates', *Communication Monographs* 66: 341-357.
- Benoit, W.L. & Klyukovski, A.A. (2006) 'A Functional Analysis of 2004 Ukrainian Presidential Debates', *Argumentation* 20: 209-225.
- Benoit, W.L. & Sheafer, T. (2006) 'Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States', *Journalism & Mass Communication Quarterly* 83(2): 281-297.
- Benoit, W.L., Wen, W.-C., & Yu, T.-H. (2007) 'A Functional Analysis of 2004 Taiwanese Political Debates', *Asian Journal of Communication* 17(1): 24-39.
- Clayman, S. & Heritage, J. (2002) *The news interview: journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dayan, D. & Katz, E. (1992) *Media events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 – 58.
- Foster, S. (2010) *Political communication*. Edinburg University Press. 72
- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) 'Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising', *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
- Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
- Isotalus, P. (2001) 'Presidential Campaigning in Finland', *World Communication*, 30(2): 5-23.
- Isotalus, P. (2009) 'Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates', in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
- Isotalus, P. & Aarnio, E. (2006) 'A Model of Televised Election Discussion: The Finnish Multi-party System Perspective', *Javnost-The Public* 13: 61-71.

- Iyengar, S., Kinder, D. R. (2010) *News that matters: television and American opinion* Chicago: University of Chicago Press.
- Kahneman, D., Tversky, A. (1984) 'Choice, values, and frames', *American Psychologist*, 39: 341 – 350.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.
- Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) 'A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates', *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Manheim, J.B. & Albritton, R.B. (1984) 'Changing National Images: International Public Relations and Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) 'Political Campaign Debates', in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Mooi, E., Sarstedt, M. (2011) 'Cluster Analysis', in *A Concise Guide to Market Research. The Process, Data, and Methods Using IBM SPSS Statistics* (pp. 237 – 284). Berlin, Heidelberg: Springer 73
- Berlin Heidelberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/index/10.1007/978-3-642-12541-6>.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
- Tan, P.-N., M. Steinbach, V. Kumar (2006) Cluster Analysis: Basic Concepts and Algorithms. In *Introduction to data mining*. Boston, MA: Addison-Wesley. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://wwwusers.cs.umn.edu/~kumar/dmbook/ch8.pdf> .
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.

- Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: Media a společnost. Praha.
- Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
- Volek, J. (2000) Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR. Brno: FSS MU.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

VIII. PŘÍLOHY

SEZNAM ÚČASTNÍKŮ JEDNOTLIVÝCH REGIONÁLNÍCH DEBAT ČRO (viz kap. 4.1.2.2)

Jihomoravský kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	SPOZ
	Strana svobodných občanů
	LEV 21 - Národní socialisté
17.10.	Koruna Česká
	ODS
	Hlavu vzhůru
18.10.	KSČM
	Česká pirátská strana
	KDU-ČSL
21.10.	Aktiv nezávislých občanů
	TOP 09
	ČSSD
22.10.	Úsvit přímé demokracie
	Strana soukromníků ČR
	Strana zelených
23.10.	DSSS
	Politické hnutí Změna
	Suverenita
	ANO

Jihočeský kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	DSSS
	ODS
	Politické hnutí Změna
17.10.	KDU-ČSL
	KSČM
	Koruna Česká
18.10.	ČSSD
	Strana soukromníků ČR
	Strana zelených
21.10.	TOP 09
	LEV 21 - Národní socialisté
	Hlavu vzhůru
22.10.	Česká pirátská strana
	Strana svobodných občanů
	SPOZ
23.10.	Suverenita
	ANO
	Úsvit přímé demokracie

Královéhradecký kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	Aktiv nezávislých občanů
	Strana zelených
	LEV 21 - Národní socialisté
17.10.	KDU-ČSL
	Hlavu vzhůru
	ODS
18.10.	ANO
	Strana svobodných občanů
	Strana soukromníků ČR
21.10.	TOP 09
	SPOZ
	Česká pirátská strana
22.10.	KSČM
	Úsvit přímé demokracie
	Suverenita
23.10.	DSSS
	ČSSD
	Politické hnutí Změna

Karlovarský kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	ČSSD
	TOP 09
	Suverenita
17.10.	DSSS
	Hlavu vzhůru
	Strana zelených
18.10.	Česká pirátská strana
	SPOZ
	ANO
21.10.	Politické hnutí Změna
	Strana svobodných občanů
	KDU-ČSL
22.10.	Koruna Česká
	Strana soukromníků ČR
	KSČM
23.10.	Úsvit přímé demokracie
	ODS
	LEV 21 - Národní socialisté

Olomoucký kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	TOP 09
	Hlavu vzhůru
	Koruna Česká
17.10.	LEV 21 - Národní socialisté
	KDU-ČSL
	ANO
18.10.	Suverenita
	Úsvit přímé demokracie
	ODS
21.10.	KSČM
	DSSS
	Strana svobodných občanů
22.10.	ČSSD
	SPOZ
	Strana soukromníků ČR
23.10.	Strana zelených
	Politické hnutí Změna
	Česká pirátská strana

Moravskoslezský kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	ODS
	Suverenita
	TOP 09
17.10.	Úsvit přímé demokracie
	ANO
	SPOZ
18.10.	Hlavu vzhůru
	KDU-ČSL
	Aktiv nezávislých občanů
21.10.	Strana zelených
	DSSS
	Politické hnutí Změna
22.10.	Strana soukromníků ČR
	Strana svobodných občanů
	Česká pirátská strana
23.10.	LEV 21 - Národní socialisté
	Koruna Česká
	ČSSD
	KSČM

Pardubický kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	KDU-ČSL
	Hlavu vzhůru
	Strana soukromníků ČR
17.10.	KSČM
	Klub angažovaných nestraníků
	DSSS
18.10.	TOP 09
	Suverenita
	Úsvit přímé demokracie
21.10.	Politické hnutí Změna
	LEV 21 - Národní socialisté
	SPOZ
22.10.	Strana zelených
	Strana svobodných občanů
	Koruna Česká
23.10.	ANO
	ODS
	ČSSD
	Česká pirátská strana

Plzeňský kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	TOP 09
	Strana zelených
	KDU-ČSL
17.10.	Strana svobodných občanů
	Suverenita
	Politické hnutí Změna
18.10.	KSČM
	ČSSD
	ODS
21.10.	Úsvit přímé demokracie
	Strana soukromníků ČR
	LEV 21 - Národní socialisté
22.10.	Česká pirátská strana
	SPOZ
	ANO
23.10.	DSSS
	Hlavu vzhůru
	Koruna Česká

Praha	
datum vysílání	zúčastněné strany
15.10.	ANO
	Strana zelených
	DSSS
16.10.	Politické hnutí Změna
	ČSSD
	SPOZ
17.10.	Koruna Česká
	Aktiv nezávislých občanů
	Česká pirátská strana
18.10.	Suverenita
	Občané 2011
	Volte pravý blok
21.10.	Strana svobodných občanů
	Hlavu vzhůru
	KDU-ČSL
22.10.	TOP 09
	LEV 21 - Národní socialisté
	KSČM
23.10.	ODS
	Úsvit přímé demokracie
	Strana soukromníků ČR

Středočeský kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
15.10.	Úsvit přímé demokracie
	ODS
	TOP 09
16.10.	ČSSD
	Strana zelených
	Hlavu vzhůru
17.10.	Strana svobodných občanů
	KDU-ČSL
	Strana soukromníků ČR
18.10.	SPOZ
	Aktiv nezávislých občanů
	ANO
21.10.	LEV 21 - Národní socialisté
	DSSS
22.10.	Politické hnutí Změna
	Suverenita
	Romská demokratická strana
23.10.	Česká pirátská strana
	KSČM
	Koruna Česká

Kraj Vysočina	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	Strana zelených
	LEV 21 - Národní socialisté
	DSSS
17.10.	ODS
	KDU-ČSL
	KSČM
18.10.	TOP 09
	Hlavu vzhůru
	Aktiv nezávislých občanů
21.10.	ČSSD
	Strana soukromníků ČR
	Politické hnutí Změna
22.10.	Úsvit přímé demokracie
	SPOZ
	Česká pirátská strana
23.10.	Strana svobodných občanů
	Suverenita
	ANO

Liberecký kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	Strana soukromníků ČR
	ODS
	Politické hnutí Změna
17.10.	ANO
	Česká pirátská strana
	TOP 09
18.10.	KDU-ČSL
	DSSS
	Strana zelených
21.10.	Hlavu vzhůru
	SPOZ
	Romská demokratická strana
22.10.	KSČM
	Úsvit přímé demokracie
	ČSSD
23.10.	LEV 21 - Národní socialisté
	Suverenita
	Strana svobodných občanů

Ústecký kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	ČSSD
	DSSS
	KSČM
17.10.	Strana zelených
	Politické hnutí Změna
	Hlavu vzhůru
18.10.	ODS
	LEV 21 - Národní socialisté
	Česká pirátská strana
21.10.	Koruna Česká
	SPOZ
	Aktiv nezávislých občanů
22.10.	ANO
	TOP 09
	Suverenita
23.10.	Úsvit přímé demokracie
	Strana svobodných občanů
	Strana soukromníků ČR
	KDU-ČSL

Zlínský kraj	
datum vysílání	zúčastněné strany
16.10.	ČSSD
	Politické hnutí Změna
	Koruna Česká
17.10.	Úsvit přímé demokracie
	Strana soukromníků ČR
	KSČM
18.10.	TOP 09
	ODS
	LEV 21 - Národní socialisté
21.10.	DSSS
	Česká pirátská strana
	KDU-ČSL
22.10.	ANO
	Suverenita
	Strana zelených
23.10.	Hlavu vzhůru
	Strana svobodných občanů
	SPOZ

Kódovací klíč: zpravodajství a publicistika

- ☛ Základní analytická jednotka: příspěvek, který je
 - ▶ obsahově definován agendou „volby do PS 2013“
 - ▶ formálně oddělen od ostatních příspěvků zvukovým předělem (na začátku a na konci)

- ☛ **IDENTIFIKAČNÍ PROMĚNNÉ**
 - ▶ A1. Jméno kodéra
 - ▶ A2. Datum – den (formát: DDMM)

- ☛ **IDENTIFIKACE PŘÍSPĚVKU**
 - ▶ B1. Název pořadu
 - Události ČT
 - Hlavní zprávy – zpravodajství 12.00
 - Hlavní zprávy – zpravodajství 18.00
 - Hlavní zprávy – publicistika 12.00
 - Hlavní zprávy – publicistika 18.00
 - ▶ B2. Typ příspěvku
 - 1 = čtená zpráva (obsah komunikovaný moderátorem bez dalších vstupů reportéra nebo komentářů či hostů)
 - 2 = kombinovaný příspěvek (obsah komunikovaný moderátorem s vstupy reportéra nebo komentářů či hostů)
 - 3 = reportáž (obsah komunikovaný z terénu, který má povahu záznamu nebo živého vstupu)
 - 4 = rozhovor (obsah, který nemá uvedení ve formě čtené zprávy, není součástí reportáže nebo komb. příspěvku, ale jde o samostatný výstup)
 - 5 = komentář a analýza (obsah, který je postaven na individuálním hodnocení int. nebo ext. komentátora nebo experta)
 - 6 = jiné
 - ▶ B3. Celková stopáž příspěvku
 - ▶ B4. Tematický příspěvek postavený na informování, příp. analýze jedné politické strany
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
 - ▶ B5. Hlavním tématem příspěvku jsou volby do PS:
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano

- ☛ **MLUVČÍ a STOPÁŽ**
 - ▶ Vysvětlivky - za každou politickou stranu kódujeme zvlášť:
 - počet mluvčích - představitelů politické strany = zahrnuje součet všech představitelů dané politické strany, kteří v příspěvku vystupují živě nebo ze záznamu
 - výskyt lídra = obsahuje příspěvek vystoupení lídra živě/ze záznamu; kódovat 0 (nevýskyt)/1 (výskyt)
 - počet mluvčích - sympatizantů = počet mluvčích neexpertního charakteru (vox pop, VIP) vyjadřujících sympatie k dané straně
 - počet mluvčích - odpůrců = počet mluvčích neexpertního charakteru (vox pop, VIP) vyjadřujících antipatii k dané straně
 - politická strana stopáž = zahrnuje součet všech promluv (live/ ze záznamu) představitelů dané politické strany v daném příspěvku; v SEKUNDÁCH

- politická strana zmínky = počet jakýchkoliv výpovědí/promluv týkajících se politických stran a/nebo jejich představitelů učiněných moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty v příspěvku (v rámci jedné promluvy jako uzavřeného celku kódovat pouze jednu zmínku)

☛ TÉMY a HODNOCENÍ

☛ Vysvětlivky:

- Téma
 - program strany
 - chování strany (např. skandály, forma komunikace s voliči, vnitrostranické vztahy, vztahy s ostatními stranami...)
 - představitelé a kandidáti strany
- Politická strana, o které se v souvislosti s daným tématem mluví
- přítomnost hodnocení politické strany nebo jejich představitelů (proměnná *hodnocení*)
 - neutrální (popis; není přítomno explicitní hodnocení)
 - favorizace
 - defavorizace
- charakteristika hodnocení politické strany nebo jejich představitelů (proměnná *vysvětlení*)
 - vypsát, v čem spočívá de/favorizace, resp. popsat hlavní téma neutrálního popisu

☛ MLUVČÍ PŘÍSPĚVKU

- ☛ E1a. Mluvčí – novinář (novinář, který komentuje témata příspěvku a nepatří do redakce)
 - počet mluvčích v této kategorii
- ☛ E1b. Mluvčí – novinář – specifikace
 - jméno, médium + pokud se vyjadřuje k některé z kandidujících politických stran/jejich představitelů, uveďte, o kterou stranu/představitele se jedná (např. Alexandr Mitrofanov, Právo, ČSSD a ANO)
- ☛ E2a. Mluvčí – expert (figura, která komentuje témata příspěvku, nepatří do redakce a není novinář)
 - počet mluvčích v této kategorii
- ☛ E3b. Mluvčí – expert – specifikace
 - jméno, organizace, povolání + pokud se expert vyjadřuje k některé z kandidujících politických stran/jejich představitelů, uveďte, o kterou stranu/představitele se jedná (např. Tomáš Lebeda, UJEP Olomouc, politolog, ODS a TOP09)

Kódovací klíč: diskuse a rozhovory

☛ IDENTIFIKAČNÍ PROMĚNNÉ

- ▶ A1. Jméno kodéra
- ▶ A2. Datum – den (formát: DDMM)

☛ IDENTIFIKACE PŘÍSPĚVKU

- ▶ B1. Název pořadu
 - Předvolební debaty ČT
 - Tematické speciály Martina Veselovského (ČRo)
 - Debatní pořady – regiony (ČRo)
 - Interview Daniely Drtinové (ČT)
 - Události, komentáře (ČT)
 - Politické spektrum (ČT)
 - Den podle (ČRo)
 - Názory a argumenty (ČRo)
 - Dvacet minut Radiožurnálu (ČRo)
- ▶ B2. Celková stopáž pořadu

☛ IDENTIFIKACE DOTAZU

- ▶ C1. Znění dotazu (celkové znění dotazu)
- ▶ C2. Na koho je dotaz směřován? (jméno představitele politické strany)
- ▶ C3. Na představitele které politické strany je dotaz směřován?
- ▶ C4. Typ dotazu
 - hlavní dotaz (zadání tematického rámce)
 - vedlejší dotaz (= rozvíjení tématu nastoleného hlavním dotazem)
 - doplňovací dotaz (výzva k upřesnění odpovědi)
- ▶ C5. Míra polemičnosti dotazu
 - neutrální dotaz
 - vstřícný dotaz (nahrávka)
 - kritický dotaz (kritická osobní otázka, která zpochybňuje kredibilitu kandidáta, respektive upozorňuje na informaci, která by mohla zpochybnit jeho obraz)
- ▶ C6. Zacílení dotazu
 - ad hominem (tvrzení/otázka, která má tendenci zpochybnit stanovisko mluvčího/strany)
 - ad rem (= obecně zjišťování)
- ▶ C7. Je dotaz zaměřený na profesní kompetence kandidáta?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C8. Je dotaz zaměřený na osobnostní rysy, morální integritu kandidáta?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C9. Je dotaz zaměřený na hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C10. Je dotaz zaměřený na strategii, chování kandidáta v kampani?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C11. Je dotaz zaměřený na program strany?
 - 0 = Ne

- 1 = Ano
- ▶ C12. Je dotaz zaměřený na vztahy strany s ostatními stranami?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C13. Je dotaz zaměřený na vnitrostranické vztahy?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C14. Je dotaz zaměřený na strategie, chování strany v kampani?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C15. Je dotaz zaměřený na jiné téma?
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C17. Jedná se o spontánní projev politika? (technická poznámka, projev bez vyzvání moderátora, bez otázky moderátora)
 - 0 = Ne
 - 1 = Ano
- ▶ C16. Stopáž odpovědi respondenta – v sekundách